

KUHMOISTEN KUNTA

**Tilinpäätös- ja toimintakertomus
vuodelta 2022**

SISÄLLYSLUETTELO

Kunnanjohtajan katsaus	2
Yleistä kunnasta	3
Olellaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	4
Olellaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa	5
Arvio merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä	8
Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä ja riskienhallinnan järjestämisestä	10
Kuhmoisten kunnan tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus .	15
Konsernin toiminta ja talous	24
Hallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä	31
Talousarvion toteutuminen käyttötalous	
Yleishallinto	
Hallintopalvelut	32
Elinkeinoelämän edistäminen	36
Terveydenhuolto ja sosiaalitoimi	39
Sivistystoimi	
Varhaiskasvatus	43
Yhtenäiskoulu	46
Elämänlaatu- ja palvelut	49
Ruokapalvelut	52
Tekninen toimi	
Kaavoitus ja maankäyttö	56
Kiinteistötoimi	58
Palo- ja pelastustoimi	59
Laitostoiminta	60
Rakennuslautakunta	62
Käyttötalous yhteensä	65
Investointien toteutuminen	66
Tuloslaskelmien toteutumiset	67
Rahoituslaskelman toteutuminen	69
Yhteenveto valtuuston hyväksymien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	70
Tilinpäätöslaskelmat	72
Tilinpäätöksen liitetiedot	79
Vastuut	97
Kaukolämpöverkon tilinpäätös	99
Vesihuoltolaitoksen tilinpäätös toimintakertomus liitetietoineen	103
Tilikaudella käytetyt tilikirjat, tositelajit ja tositenumerot	119
Tilinpäätöksen allekirjoitus	120
MUUT LIITTEET	
Liite 1 Sosiaali- ja terveystoimen toiminta ja talous (Jämsän kaupunki)	121
Liite 2 Henkilöstötilinpäätös	141
Liite 3 Kuhmoisten kunnan vuokra kiinteistöt Oy:n tilinpäätös	146
Liite 4 Kuhmoisten Verkkopalvelut Oy:n konsernitilinpäätös	153

Kuhmoisten kunta

Tilinpäätös 2022

Kuhmoisten kunnan tilinpäätöksen 2022 tulos on 180.972 euroa alijäämäinen. Edellisiltä vuosilta taseeseen on kuitenkin kertynyt ylijäämää 5,6 miljoonaa euroa. Tilinpäätöksen tulokseen vaikutti olennaisesti loppuvuonna 2022 tullut Jämsän sote-palveluiden ns. loppulasku. Käyttötalouden toimintatuotot olivat 3.319 milj. euroa. Kunnan verotulot, 9.894 miljoonaa euroa, olivat 736.180 euroa arvioitua suuremmat. Valtionosuudet olivat 9.311 miljoonaa euroa ja toteutuivat hieman yli budjetoidun. Rahoitustuottojen ja -kulujen netto oli 27.222 euroa. Käyttötalouden toimintakulut ylittivät budjetin 1.894.203 eurolla ja poistot alittuivat 239.540 eurolla. Vuosikate on positiivinen 944.487 euroa.

Vuoden 2022 investoinnit olivat yhteensä 963.899 euroa. Suurin investointi oli Aurinkorinteen kaava-alueen tieinfran rakentaminen, johon käytettiin rahaa kaikkiaan 163.374 euroa. Tilinpäätösvuodelle suunnitellut investoinnit toteutuivat 81,9 prosenttisesti. Kunnan pitkäaikaista lainaa lyhennettiin 47.000 eurolla, pitkäaikaisen lainan pääoma on tilinpäätöksessä 429.872 euroa. Tilinpäätöksessä maksuvalmiuteen otettua lyhytaikaista lainaa on 6 miljoonaa.

Vahvan ja laajan valmistelun pohjalta kunnanvaltuusto päätti uuden strategian kokouksessaan 19.09.2022. Kuhmoisten kuntastrategian 2022 – 2035 visio on KUHMOINEN-PÄIJÄNTEEN PARATIISI. Vision mukaan Kuhmoinen on itsenäinen ja elinvoimainen kunta Suomen parhaalla paikalla Päijänteen rannalla, johon on hyvä asettua asumaan. Kunnan luontoympäristöä hyödynnetään hyvinvoinnin, vapaa-ajan ja matkailun lähteenä. Rakennamme virikkeellistä hyvinvoivien ja onnellisten asukkaiden yhteisöä, jossa kannustetaan yrittäjyyteen ja rohkeisiin innovaatioihin. Kuhmoisissa on asukasluvuun nähden kattavat ja sujuvat palvelut. Kunnassa on tarjolla elämisen ja asumisen mahdollisuuksia keskustasta kyliin.

Kunnan toimintaa johdetaan valtuuston hyväksymän kuntastrategian mukaisesti. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittu siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa. Strategian tavoitteita toteuttavat toimenpiteet viedään vuosittain talousarvioon ja niiden toteutumisesta raportoidaan vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä. Tarkastuslautakunta arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet. Strategiaa toteutetaan myös muilla ohjelmilla ja suunnitelmilla, kuten elinvoimaohjelmalla ja hyvinvointisuunnitelmalla. Strategiaa uudistetaan tarpeen mukaan, kuitenkin vähintään kerran valtuustokaudessa. Valtuusto arvioi strategian toteutumista valtuustokauden puolivälissä ja tekee tarvittavat tarkennukset sisältöihin.

Valtteri Väyrynen
kunnanjohtaja

Yleistä kunnasta

Kuhmoisten kunta sijaitsee Päijänteen länsirannalla valtatie 24:n varrella. Naapurikunnat ovat Padasjoen kunta etelässä, Oriveden kaupunki ja Kangasalan kaupunki lännessä ja Jämsän kaupunki pohjoisessa. Idässä rajanaapureina ovat Luhanka ja Sysmä. Kunta perustettiin vuonna 1868.

Kuhmoisten kunta siirtyi osaksi Pirkanmaan maakuntaa vuoden 2021 alusta lukien. Maakunnan vaihtumisen jälkeen Kuhmoinen on maakunnan itäisin kunta.

Kuhmoinen on tunnettu historiastaan ja ihmisiä on liikkunut alueella jo tuhansien vuosien ajan. Historiaa todistavat kunnan alueelta löytyneet kalliomaalaukset ja muut muinaisjäännökset. Kunnan rikkautena ovat laajat metsäalueet, sadat järvet ja osaavat ihmiset. Vapaa-ajan asukkaat ovat löytäneet kunnan kesänviettopaikakseen.

Kunnan alueella sijaitsee useita kooltaan vaihtelevia yrityksiä muun muassa Meltex Oy, Kuhmoisten Sora Oy ja Roselli Oy. Lisäksi kunnasta löytyy suuri määrä pieniä palveluyrityksiä, jotka ovat erikoistuneet tuottamaan palveluja kunnan yli 10.000 vapaa-ajan-asukkaalle.

Kuhmoisten kunnan logistinen sijainti on hyvä: Helsinkiin Kuhmoisista on maanteitse matkaa vain 180 km, Lahteen 80 km ja Tampereelle 85 km. Jyväskylään on matkaa 95 km ja Jämsään 40 km. Kuhmoisten kunnan pinta-ala on 937 km², josta maapinta-alaa 662 km² ja vesipinta-alaa 275 km². Vesistöjen rantaviivan pituus on 1.163 km, josta loma-asutukseen soveltuvaa rantaa on n. 900 km. Kuhmoisten kunnassa asui 31.12.2022 yhteensä 2 128 vakituista asukasta.

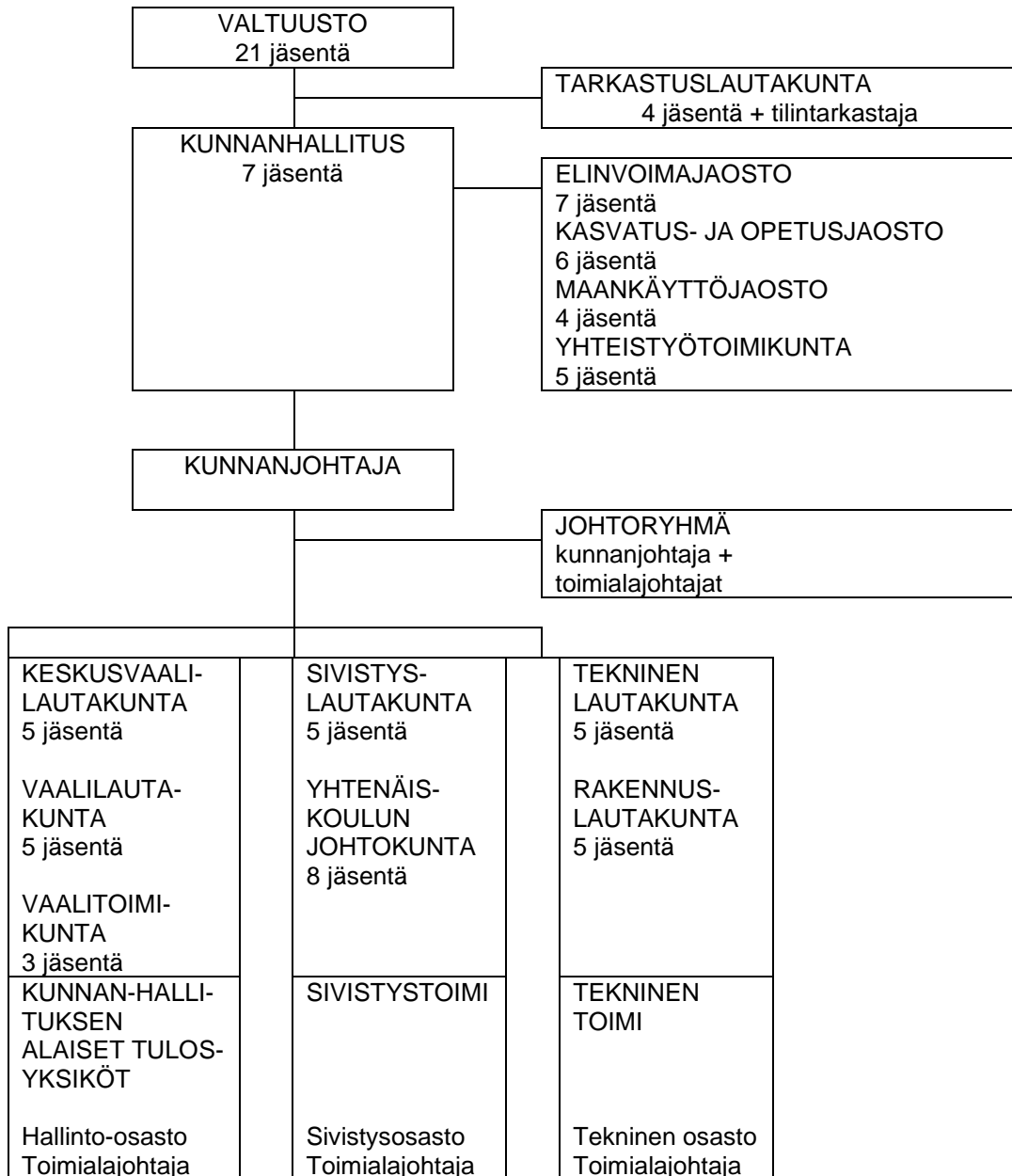

Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Kunnanvaltuuston neljä vuotta kestävä kausi alkoi elokuussa 2021. Tilinpäätösvuonna valtuuston puheenjohtajana toimi Minna Korppila (kesk) ja kunnanhallituksen puheenjohtajana Kari Paajanen (kok).

Kuhmoisten kunnan organisaatio

Kuhmoisten kunta muodosti yhdessä Jämsän kaupungin kanssa yhteistoiminta-alueen sosiaali- ja terveyspalveluissa 31.12.2022 asti. Sopimusosapuolten yhteinen toimielin oli sosiaali- ja terveyslautakunta, johon Jämsän kaupunki nimeää seitsemän (7) jäsentä ja Kuhmoisten kunta kaksi (2) jäsentä. Sopimusosapuolet ovat voineet nimetä lautakuntaan varsinaisten jäsenten lisäksi myös kunnan-/kaupunginhallituksensa edustajan.

Kuhmoisten kunta kuului 31.12.2022 asti Pirkanmaan sairaanhoitopiiriin yhdessä Jämsän kaupungin kanssa. Pirkanmaan sairaanhoitopiiriin valtuustossa oli nimettyinä kaksi Kuhmoisten kunnan edustajaa.

Olellaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Tekninen toimi

Suurimpina investointeina olivat vuonna 2022 Aurinkorinteen tieinfran rakentaminen sekä Päijännekodin tehostamisen palveluasumisen paikkojen rakentaminen.

Kunnan oma pesulatoiminta loppui vuoden lopussa 2022. Työntekijät siirtyivät HVA:een palvelukseen. Samoin palo- ja pelastustoiminta siirtyi 1.1.2023 alkaen HVA:een vastuulle.

Useita kunnan omistamia kiinteistöjä vuokrattiin 1.1.2023 alkaen HVA:een käyttöön.

Vanhan koulurakennuksen ja liikuntasalin purkutyöt päästiin aloittamaan vuoden 2022 lopulla. Lisäosan rakentaminen jatkuu vuoden 2023 keväällä.

Sivistystoimi

Toimintavuoden keskeisimpiä päätöksiä ja toimintaan vaikuttavia asioita olivat lukion opetussuunnitelman täydentäminen B-ajokorttiopinnoilla, valmistavan opetuksen opetussuunnitelman ja kunnan kulttuurikasvatussuunnitelman hyväksyntä, kaikille maksuton kuntosalin käyttö, uuden kirjasto- ja kulttuuri-esimiehen valinta sekä bändiharjoittelutilan avaaminen kirjaston alakertaan.

Uusi koulurakennus otettiin käyttöön kevätlukukauden alussa. Yhtenäiskoulussa aloitettiin keväällä valmistava opetus, koska ukrainalaisia sotapakolaisia saapui Kuhmoisiin maaliskuussa; koulun kirjoille heitä ilmoitettiin keväällä yhteensä kahdeksan ja syksyllä kaksi lisää. Kirjaston palvelua laajennettiin asettamalla yhtenäiskoululle lainausautomaatti koululaisten lukuintoa edistämään.

Varhaiskasvatustalaki tuli jälleen muutos 1.8.2022 alkaen. Kunnan varhaiskasvatussuunnitelma päivitetään ja päiväkodille palkattiin varhaiskasvatuksen erityisopettaja valtion erityisavustuksella, joka on tarkoitettu varhaiskasvatustalain mukaisen tuen edistämiseksi vuosille 2022–2023.

Pirkanmaan hyvinvointialueen toimeenpanon valmistelu teetti työtä sivistystoimen viranhaltijoilla. Sivistystoimenjohtaja osallistui lukuisiin Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimintamallien sekä Lasten, nuorten ja perheiden palvelujen hankesalkun työryhmien kokouksiin ja LAPE-työryhmiin osallistui myös varhaiskasvatuksen esimies. HYTE-työn tehtäviin sisältyi erityisesti Hyvinvointia elintavoilla -palvelutarjottimen valmistelu sekä kulttuurihyvinvoinnin toimintamallin kehittäminen yhteistyössä kirjaston ja Päijännekodin kanssa (KUPPI-hanke) ja lisäksi yhdyspintatyön valmistelu HV-alueen valmistelijoiden kanssa. Ruokapalvelujen toimintaa leimasi Päijännekodin ruokapalveluhenkilöstön ja -esimiehen siirtymisen valmistelu hyvinvointialueelle.

Elinkeinoasiat

Kunnan elinkeinon kehittämistä on linjattu sekä Kuhmoisten kunnan strategiassa sekä kunnan elinvoimaohjelmassa 2019–2021. Elinvoimaohjelmaa seuraa ja toteuttaa kunnanhallituksen alainen elinvoimajaosto yhdessä kunnan elinkeinotoimen kanssa. Elinvoimaohjelman päivittäminen on käynnistymässä keväällä 2023. Edellistä ohjelmaa on toteutettu edelleen.

Kuhmoisten kunnassa on toiminut elinkeinokoordinaattori toukokuusta 2021 lähtien 80% työajalla. Hänen tehtäviinsä kuuluvat muun muassa seuraavat asiat: kunnan elinkeinoelämän kehittäminen ja kunta-markkinointi, päätöksenteon valmistelu elinkeinopoliittiseen kehittämiseen liittyvissä asioissa, toimitilojen ja teollisuustilojen vuokrasopimusten valmistelu, yritysten perusneuvonta ja alkavien yrittäjien palvelut, matkailuelinkeinon tukeminen, sidosryhmäyhteistyö, kunnan elinkeinotoimintaan liittyvät paikalliset ja alueelliset hankkeet, kunnan omistamien tonttien myynti ja markkinointi (neuvottelut ja sopimusten valmistelu). Elinkeinokoordinaattori on toiminut myös elinvoimajaoston sihteerinä, Kuhmoisten Verkko-palvelut Oy:n hallituksen jäsenenä ja sihteerinä sekä Kuhmoisten Laajakaista Oy:n toimitusjohtajana.

Kuhmoisten Laajakaista Oy myi valokuituliiketoimintansa Valokuitunen Oy:lle 29.12.2022.

Elinkeinotoimen kehittämisen painopistealueiksi talousarviossa 2022 ja elinvoimaohjelmassa linjattiin seuraavat asiat:

Kuhmoisten Saharannan alueen kehittäminen, uuden yritystoiminnan houkuttelevuus kuntaan (tonttien, palveluiden ja toimivien yhteyksien markkinointi), Koskenpartaan ja Aurinkorinteen kaava-alueiden markkinointi ja tonttien myynti sekä kunnan näkyvyyden ja tunnettavuuden lisääminen. Jatkuvana elinkeinojen kehittämisen teemana on uusien ja toiminnassa olevien yritysten toimintaedellytyksien kehittäminen.

Kuhmoisten kunnalla on ollut elinvoimaohjelma vuosille 2019–2021. Elinvoimaohjelma jakautuu viiteen valittuun painopistealueeseen, jotka ovat:

- Uusien asukkaiden houkuttelevuus
- Luontomatkailun edistäminen
- Satama-alueen kehittäminen
- Ikäihmisten turvallista arkea tukevaa yritystä ja yhdistystoimintaa
- Nuoret Kuhmoista kehittämässä

Kunnan elinvoimajaosto toimii kunnanhallituksen alaisuudessa ja sen tehtävänä on kunnan elinvoiman ja elinkeinotoiminnan aktiivinen kehittäminen ja työllisyyden edistäminen yhdessä kunnan alueen yrittäjien kanssa. Elinvoimajaoston toiminta painottui vuoden 2022 aikana kunnan markkinoinnin tehostamiseen (tontit), kunnan tunnetuksi tekemiseen erityisesti Pirkanmaalle ja satama-alueen kehittämiseen.

Kuhmoisten elinvoimaa piristi alkuvuonna 2022 käyttöön otettu yhtenäiskoulun uusi koulurakennus sekä tonttien myynti (3 kpl). Lisäksi lahjoitettiin yksi tontti. Uusia rakennuslupia on myönnetty vilkkaasti viime vuosina: vuonna 2022 180 kpl, vuonna 2021 184 kpl ja vuonna 2020 125 kpl.

Kuhmoisten kunta on osallistunut vuonna 2022 Lahdessa Raksa-messuille ja Tampereella Asta-messuille.

Kunnan maankäyttöjaosto toimii kunnanhallituksen alaisuudessa ja sen tehtävänä on edistää kunnan maapolitiikan kokonaisvaltaista kehittämistä ja kunnan strategisen maankäytön suunnittelua. Jaosto valmistelee kunnanhallituksen määräämät yleiskaavoitusta, asemakaavoitusta ja ranta-asemakaavoitusta koskevat asiat sekä valmistelee maanrakennuslain mukaisen kaavoituskatsauksen kerran vuodessa. Maankäyttöjaoston toiminta painottui vuoden 2022 aikana yksityisten käynnistämiin kaavahankkeisiin ja yleiskaavatyön aloittamiseen. Asemakaavan muutos Ruokomäen alueella asetettiin vireille ja nähtävillä loppuvuodesta 2022.

Kunnan teollisuuskiinteistöjen vakituinen vuokra-aste pieneni, kun 24 hallin vuokralainen lopetti toimintansa siinä.

Kunnan metsäomaisuuden myynnin tavoitteena on 250.000 euron puunmyyntitulo vuosittain. Hakkuita toteutettiin vuonna 2022 noin 500 000 euron arvosta, koska vuonna 2021 ei tehty puukauppaa.

Kuhmoisten kunnan työsuojelun perustehtävä on tukea työssä jaksamista, työhyvinvointia ja turvallisuutta tasa-arvoisesti. Työsuojelun tavoitteena on tukea henkilöstön työkykyä, psyykkistä ja sosiaalista työhyvinvointia, sekä poistaa työolojen haittoja. Kuhmoisten kunnan työsuojelun yleiset toimintalinjat määrittää kunnanvaltuuston hyväksymässä työsuojelun toimintaohjelmassa. Työsuojeluun liittyvien yhteydenottojen määrä oli vuonna 2022 vähäinen. Yhteydenotot liittyivät pääosin uuden yhtenäiskoulun ilmanvaihto, sekä lämpötilojen säätöongelmiin.

Väestörakenne

Kuhmoisissa asui 31.12.2022 yhteensä 2 119 asukasta (vuoden 2021 lopussa oli 2 158 asukasta), joista alle 15 – vuotiaita 117, 15–64 – vuotiaita 980 ja yli 65 – vuotiaita 962. Väkiluvun muutos vuoden takaiseen tilanteeseen on 39 asukasta vähemmän. Väestömuutos selittyy luonnollisella poistumalla, sekä normaalista, pääosin työstä tai opiskeluista johtuvasta muuttoliikkeestä. Tehtyihin tilastoihin verrattuna Kuhmoisten väkiluvun pieneneminen on hitaampaa kuin tilastojen ennustavat.

Väestömuutosten ennakkotietojen mukaan, Kuhmoisiin syntyi 10 lasta vuonna 2022 (v. 2021 syntyi 8). Kuolleita oli 53 (v. 2021 kuoli 45). Tuoreimman vahvistetun tiedon mukaan vuoden 2021 nettomuutto oli Tilastokeskuksen mukaan +30 asukasta. (vuonna 2020 +3) henkilöä. 31.12.2021 ennusteen mukaan kunnan väkimäärä laskee vuoteen 2040 mennessä 1748 asukkaaseen.

Vuosia jatkunut väkiluvun pieneneminen tuo jatkossa entistä enemmän haasteita työnantajille, koska alueen työikäisten määrä vähenee. Tämä näkyy jo nyt selvästi muun muassa palvelualoilla ja rakentamisessa. Ikäihmisten ja vapaa-ajanasukkaiden määrän ja palvelutarpeen kasvu tuo kuntaan uusia mahdollisuuksia monialaiselle palveluyrittäjyydelle.

Tilastokeskuksen tuoreimman tilaston mukaan 2021 Kuhmoisten työpaikkaomavaraisuus oli 85 % (vuoden 2020 lopussa 83,8 %). 18–64 – vuotiaiden työllisyysaste 2021 70,3 % (vuoden 2020 lopussa 66,7 %) ja 18-64 – vuotiaiden työttömyysaste vuonna 2021 oli 12,9 % (vuoden 2020 lopussa 14,2 %).

Lähde: Tilastokeskus.

Työllisyys

Kuhmoisten kunnan palveluksessa on toiminut vuodesta 2010 työsuunnittelija. Työsuunnittelijan tehtävät koostuivat pääasiallisesti työllisyys hoidon asiakaspalvelutehtävistä. Kunnanhallitus päätti kokouksessaan 31.10.2022 § 231 yhdistää työsuunnittelijan tehtävät elinkeinokoordinaattorin toimeen, uudeksi tehtävänimikkeeksi muodostui elinkeino- ja työllisyyskoordinaattori. Toimi on määräaikainen 1.1.2023-31.12.2024 välisen ajan kunnes TE-palveluita koskeva lainsäädännön uudistus astuu voimaan.

Kuhmoisissa oli vuoden 2022 lopussa 85 työtöntä työnhakijaa, joihin lukeutuvat myös lomautetut, osa-aikatyötä tekevät, sekä työmarkkinatuella olevat pitkäaikaissairaat. Nuorten työttömyys pysyi ennallaan, alle 20-vuotiaita oli lähes koko vuoden ajan alle viisi henkilöä. Yli 50-vuotiaiden työttömien määrä oli 52 henkilöä, joka oli 12 henkilöä vähemmän kuin vuoden 2021 lopussa.

Vuonna 2022 Kelan osarahoittaman työmarkkinatuen kuntaosuus oli 74.428,63 euroa, joka on edellisvuotta hieman vähemmän.

Konserni

Kunnanvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 14.11.2022 § 51 Kuhmoisten Laajakaista Oy:n esittämän toimintamallin yhtiön purkamiseksi ja kauppahinnan käsittelyksi. Samalla valtuusto päätti yritys kiinnitysten vapauttamisesta sekä teki päätöksen akordien antamisesta Kuhmoisten Verkkopalvelut Oy:lle (KVP). Valtuusto päätti antaa KVP:lle akordin pitkäaikaisen lainan takausvastuun perusteella syntyvästä regressisaatavastaan siltä osin, kun KVP ei pysty maksamaan Kuntarahoitus Oyj:n lainaansa takaisin. Valtuusto myös ohjeisti kunnanhallitusta antamaan tarvittavaa omistajaohjeistusta Kuhmoisten Verkkopalvelut Oy:lle.

Kuhmoisten Laajakaista Oy:n ja Valokuitunen Oy:n välinen liiketoimintakauppa allekirjoitettiin 29.12.2022.

Sosiaali- ja terveystoimen uudistusta koskeva lainsäädäntö

Sosiaali- ja terveystoimen uudistusta koskeva lainsäädäntö hyväksyttiin eduskunnassa vuonna 2021 (EV 111/2021). Vuonna 2022 Kuhmoisten kunta oli mukana Pirkanmaan sote-uudistuksen valmistelussa kahdessa hankkeessa: lukuisia työpaketteja sisältävä Pirkanmaan tulevaisuuden sotekeskus -hanke (PirSOTE) ja Kohti maakunnallista sotea -hanke (KOMAS). Kuhmoisten kunta sai edellä mainittuihin hankkeisiin valtiolta hankerahoituksen, jota on hallinnoinut Jämsän kaupunki. Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämistä vastuu siirtyi kokonaisuudessaan hyvinvointialueille 1.1.2023 lukien. Kuntien verotuloista siirtyi hyvinvointialueille 12,64 %. Valtuuston vahvisti kokouksessaan 14.11.2022 kunnan vuoden 2023 tuloveroprosentiksi 9,11 %.

Arvio merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Henkilöstö

Kuhmoisten kunnan palveluksessa oleva henkilöstö tuottaa pääosin kunnan palvelut. Osa palveluista tuotetaan teknisessä ja sivistystoimessa. Yleishallinnon toimialalla Jämsän kaupunki tuottaa osan tietohallinnon palveluista sekä palkkahallinnon palvelut kokonaisuudessaan. Kirjanpito- ja reskontrapalvelut ostetaan Kuntalaskenta Oy:ltä.

Kuhmoisten kunnan henkilöstön työnkuvat ovat varsin laajat. Laaja työnkuva ei välttämättä mahdollista erikoistumista vain tiettyihin asioihin. Laaja työnkuva haastaa niin osaamisen kuin työn sisällön hallinnan ja tämä saattaa aiheuttaa satunnaista kuormitusta.

Henkilöstön työhyvinvointiin ja jaksamiseen liittyvien riskien vähentämiseksi Kuhmoisten kunta on työnantajana kiinnittänyt huomiota henkilöstön työhyvinvointiin ja hyvään työilmapiiriin. Kuhmoisten kunta tukee henkilöstön työhyvinvointia muun muassa tarjoamalla useita henkilöstöetuuksia. Työtyytyväisyyskyselyn totuttaminen joka toinen vuosi on asetettu myös tavoitteeksi. Työtyytyväisyyskyselyn tulokset ovat olleet hyviä, eikä työhyvinvointiin liittyviä, mainittavia epäkohtia ole ilmennyt. Henkilöstön parissa toteutettiin vuonna 2022 laaja työhyvinvointikysely, jonka tuloksena henkilöstötyytyväisyysindeksiksi muodostui 4,1 (asteikko 1-5).

Talous

Talouden näkökulmasta merkittävä tulevaisuudenriski on kunnan menojen ja tulojen epätasapaino. Sosiaali- ja terveystalouden siirtyä hyvinvointialueiden vastuulle 1.1.2023 lukien, merkittävä osuus kunnan peruspalveluiden valtionosuudesta poistui kunnan tulo- ja menojen tasapainosta. Epävarmuus valtionosuuksien riittävyyteen kunnan toimintakulujen kattamisessa muodostaa taloudellisen epävarmuustekijän ja riskin tulevaisuudessa.

Taloudelliseksi riskiksi voidaan luokitella myös isot investointihankkeet. Kunnan riskiksi ja epävarmuustekijäksi voidaan nimetä myös kuntalaisten yllättävä palvelutarpeen kasvun kasvu, johon ei ole osattu varautua. Työikäisten kuntalaisten määrän vähentyminen aiheuttaa kuntatalouteen haasteita ja heikentää taloudellista huoltosuhdetta.

Kuhmoisten kunnan kirjanpito- ja reskontrapalvelut siirtyivät 1.1.2022 lukien Kuntalaskenta Oy:n tuottamiksi palveluiksi. Edellä mainittujen palveluiden ulkoistaminen on aiheuttanut haasteen erityisesti kirjanpidossa laadittavien kirjausten oikeellisuuden seurantaan liittyen ja aiheuttaa tätä kautta eräänlaisen riskitekijän.

Ympäristötekijät

Kuhmoisten kunnan talousvedenotannot sijaitsevat samalla pohjavesiesiintymällä ja näin ollen riski vesikriisille on suuri, mikäli tämä alue jostain syystä saastuisi. Uuden alueen kartoitus on kesken. Vesi- ja viemärihuoltolaitoksella on suoritettu valvontatutkimusohjelman mukaista vesijohtoverkoston veden laatu- ja viemärihuoltotarkkailua. Valvontatutkimusohjelma on laadittu 2019 ja näytteenottosuunnitelma päivitetään joka vuosi, jota valvoo ympäristöterveystarkastaja. Tehinkärjen riskienarviointikartoitus tullaan suorittamaan alkuvuodesta 2023.

Jätevedenpuhdistamolla on tehty lakisäätöistä jäteveden päästötarkkailua. Erilaisista syistä laitteiston vajaatoiminta on aiheuttanut lupa-arvon ylityksiä jo useamman vuoden ajan. Puhdistamolle on lisätty uusia mittauslaitteita ympäristöluvassa esitettyjen vaatimusten vuoksi. Prosessin kehittäminen ja henkilöstön kouluttaminen on alkanut jo vuonna 2015, siitä lähtien lupa-arvojen ylityksiä on ollut joitakin vuosittain. Päijänteen tila on kuitenkin pysynyt hyvänä purkuputken läheisillä mittauspisteillä. Puhdistamon toiminnan tarkkailuun, korjaustarpeiden selvittelyyn ja prosessin hoitamisen tarkkaan ohjeistukseen on kiinnitetty erityistä huomiota kesästä 2022 alkaen ottamalla kumppaniksi uusi asiantuntijakonsultti. Prosessin parantamista ja puhdistamon saneerauksen suunnittelua, sekä toteutusta jatketaan hyväksytyin investointiohjelman mukaisesti. Uudistuksilla saadaan laatu ja järjestelmä pysymään lupamääräysten vaatimalla tasolla ilman vuodenaikaisia vaihteluja.

Häiriötilanteiden varalle on jo aiemmin asennettu varavoimalaitteisto, koska mm. sähkökatkot ja myrskyt ovat aiheuttaneet aikaisemmin ongelmia vesi- ja viemärihuoltolaitokselle. Samoin jätevedenpuhdistamon

ja pumppaamoiden hälytysjärjestelmän toimintavarmuutta on parannettu osittain niiden häiriöttömän toiminnan varmistamiseksi. Automaation ja paineventtiilien yms. uusintaa, veden lipeänsyöttölaitteiden yms. uusintaa. Valmiudet valokuituyhteyksiin on asennettu kaikkiin kunnan omistamiin kiinteistöihin. Niitä on otettu käyttöön muutamilla kiinteistöillä. Vesihuollon valokuituyhteydet ovat olemassa.

Käyttöhenkilöstö on osallistunut toiminnan kehittämiseen. Länsi-Suomen AVI:n alueen kunnille järjestettiin valmiusharjoitus syksyllä 2021.

Jätehuolto on ollut kunnan omana toimintana 1.1.2021 lukien.

Laajakaistahanke

Kuhmoisten kunta on myöntänyt Kuhmoisten Verkkopalvelut Oy:lle lyhytaikaista lainaa 835.000 euroa kvalt 4.2.2019 § 36. Kuhmoisten Verkkopalvelut Oy lyhensi lainaerää yhteensä 300.000 euroa vuoden 2021 alussa. Kuhmoisten Verkkopalvelut Oy totesi, että yhtiö ei ole kykenevä lyhentämään jäljellä olevaa lainaerää. Jäljellä olevasta lainaerästä, 535.000 euroa Kuhmoisten Verkkopalvelut Oy:n hallitus laati 25.8.2021 Kuhmoisten kunnalle seuraavan esityksen: "Kuhmoisten kunta myöntää KVP:lle 335.000 suuruisen pääomalainan ja tekee 200.000 euron suuruisen sijoituksen KVP:n sijoitetun vapaan pääoman rahastoon." Eu:n valtioneuvoston ja erityisesti "De minimis" -tuen näkökulmasta tarkasteltuna tulee olla tarkoin harkittua, missä tilanteissa yrityksille annetaan julkista tukea ja että tukea ei kohdisteta tueksi tietyille toimialalle. "De minimis" -tuella tarkoitetaan vähämerkityksistä julkista tukea, jonka määrä on enintään yhteensä 200.000 euroa yhtä yritystä kohden nykyisen ja kahden edellisen verovuoden ajanjaksolla. Vuonna 2020 Kuhmoisten kunta teki 195.000 euron sijoituksen Kuhmoisten Verkkopalvelut Oy:n sijoitetun vapaan pääoman rahastoon.

Kuhmoisten kunnan ja Kuhmoisten Verkkopalvelut Oy:n lyhytaikaisen lainan loppuerä 535.000 euroa merkittiin lainasaamiseksi joulukuussa 2021 perustuen valtuuston päätökseen 13.12.2021 § 86.

Tilikauden 2022 lopussa Kuhmoisten Laajakaista Oy:n liiketoiminta valokuituverkkoineen myytiin Valokuitunen Oy:lle. Myynti katsottiin koko kuntakonsernin kannalta parhaaksi vaihtoehdoksi. Kauppahinta oli 1 200 000 euroa, josta 100 000 euroa jäi mahdollisten tulevien veloitteiden vakuudeksi kauppahintapidätyksenä Valokuitunen Oy:n haltuun 12 kuukauden ajaksi. Kuhmoisten Laajakaista Oy on tarkoitus purkaa tilikauden 2023 aikana. Yhtiö tulee lyhentämään Kuhmoisten Verkkopalvelut Oy:lle pitkäaikaista lainaansa tilikauden aikana noin 700 000 euroa. Loppuosaa pitkäaikaisesta lainastaan yhtiö pyytää anteeksi Kuhmoisten Verkkopalvelut Oy:ltä. Näiden järjestelyjen toteuduttua sekä Valokuituselle luvattujen toimintaveloitteiden päätyttyä 30.6.2023 on mahdollista käynnistää selvitystilamenettely yhtiön purkamiseksi.

Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä ja riskienhallinnan järjestämisestä

Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessaan tehtävä selontekoa siitä, miten sisäinen valvonta ja riskienhallinta on kunnassa järjestetty, onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja miten sisäistä valvontaa on tarkoitus kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella. Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan. Sisäisen valvonnan tulisi toteutua kunnan johtamis-, suunnittelu- ja ohjauk käytännössä. Sisäisen valvonnan järjestämisestä vastaa kunnanhallitus. Lisäksi kaikki ne toimielimet ja viranhaltijat, joille on annettu toimivaltaa kunnan varojen käytössä ja jotka toimivat viranomaisina, vastaavat sisäisen valvonnan toteuttamisesta.

Kunnanhallituksen on selonteossa käytävä läpi sisäisen valvonnan eri kohdealueet ja jos kunnan sisäisessä valvonnassa on havaittu puutteita ja virheitä, on niistä tehtävä selkoa ja esitys niiden korjaamisesta.

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessaan tehtävä selontekoa siitä, miten sisäinen valvonta ja riskienhallinta on kunnassa järjestetty, onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja miten sisäistä valvontaa on tarkoitus kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella. Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan. Sisäisen valvonnan tulisi toteutua kunnan johtamis-, suunnittelu- ja ohjauk käytännössä. Sisäisen valvonnan järjestämisestä vastaa kunnanhallitus. Lisäksi kaikki ne toimielimet ja viranhaltijat, joille on annettu toimivaltaa kunnan varojen käytössä ja jotka toimivat viranomaisina, vastaavat sisäisen valvonnan toteuttamisesta.

Kuhmoisten kunnassa on hankintojen osalta noudatettu hankintalain säännöksiä. Pienhankintojen tekemisen menettelytavoista ei säädetä hankintalain mukaisesti. Hankintalain sovelletaan ainoastaan EU-kynnysarvot ja kansalliset kynnysarvot ylittäviin hankintoihin. Pienhankinnoilla tarkoitetaan niitä hankintoja, jotka alittavat kansalliset kynnysarvot. Kuhmoisten kunnassa noudatetaan kunnan pienhankintaohjeiden mukaista hankintamenettelyä. Kuhmoisten kunnassa noudatetaan kunnan pienhankintaohjeiden mukaista hankintamenettelyä ja ohjeiden noudattamiseen on kiinnitetty talousarviovuonna huomiota. Pienhankintaohjeiden noudattamisessa on havaittu puutteita ja asiaan on reagoitu asian edellyttämällä tavalla.

Kunnan johtoryhmätyöskentelyssä on kiinnitetty erityistä huomiota toiminnan suunnitteluun, aikataulujen laatimiseen, toimialojen säännöllisten työpaikkakokousten pitämiseen ja sisäiseen tiedottamiseen. Kunnassa on toiminut tilinpäätösvuoden ajan kaksi johtoryhmää. Varsinainen johtoryhmä on koostunut toimialojen johtajista. Laajennettu johtoryhmä on koostunut toimialajohtajien lisäksi lähiesimiehistä. Viranhaltijapäätösten asianmukaiseen laadintaan on kiinnitetty erityistä huomiota ja epäkohtiin puututtu niiden edellyttämällä tavalla.

Valtuuston asettamat sitovat tavoitteet eivät ole kaikilta osin toteutuneet. Tavoitteiden seurantaan tuleekin kiinnittää erityistä huomiota jo tilikaudella. Jos selkeästi on odotettavissa, että tavoite ei tule toteutumaan, tulee asiasta raportoida ja tehdä tarvittava muutosesitys jo ennen tilikauden päättymistä koskien erityisesti valtuuston sitovuustason tavoitteita.

Määrärahojen käytössä tulee vastuullisten viranhaltijoiden kiinnittää erityisestä huomiota määrärahojen riittävyteen. Käyttötalouden osalta menokuri on ollut pääosin hyvä, mutta esimerkiksi vesilaitoksen ja kaukolämmön tulot eivät ole viime riittäneet menojen kattamiseen. Suurista investoinneista tulee laatia etukäteen ns. maksupostit, jotta kunnan taloushallinto voi varautua tulevaan rahoitustarpeeseen. Kunnanhallituksen vuosittainen talousarvion täytäntöönpano-ohje on kaikkia sitova asiakirja, joka omalta osaltaan ohjaa toimialoja vastuulliseen taloudenhoitoon.

Kunnanhallitus on ohjeistanut virkojen ja toimien täyttölupaohjeistuksen osalta toimialoja siten, että täyttölupaesityksessä tulee olla perustelut tehtävän edelleen täyttämiseksi sekä sille, onko tehtävät tarpeellista täyttää kokoaikaisena ja vakituisena. Täyttölupa tulee pyytää hyvissä ajoin ennen tehtävän laittamista avoimeksi ja hakua ei saa tehdä ennen kunnanhallituksen antamaa täyttölupaa.

Riskienhallinnan järjestäminen

Yleishallinto

Yleishallinnossa riskien arviointia tehdään jatkuvasti erityisesti talouden hallintaan liittyen. Kunnan talouden hallintaan liittyvät ratkaisut joudutaan usein arvioimaan monesta eri näkökulmasta. Maksuvalmiuden turvaamiseksi Kuhmoisten kunta on solminut Kuntatodistusohjelmat kolmen eri rahoituslaitoksen kanssa, jotka varmistavat nopean maksuvalmiuden.

Sivistystoimi

Sivistystoimi on kunnan suurin toimiala henkilöstön ja asiakkaiden määrällä mitattuna. Tämä aiheuttaa toimintaan tiettyjä riskejä. Erityisesti lakisääteisten palveluiden järjestäminen on kiinni riittävästä henkilömäärästä. Toiminnan varmistamiseksi on pyritty keräämään riittävä sijaisverkosto. Lisäksi tulositysköiden esimiehille on nimetty varahenkilöt. Jatkovaa huolta pienessä kunnassa aiheuttaa kuitenkin sopivan henkilöstön rekrytointi sijaistarpeita varten.

Tekninen toimi

Teknisessä toimessa on päivitetty vesihuollon riskien arviointi 2019. Arviointi sisälsi fysikaalisten vaaratekijöiden, tapaturman vaaran, ergonomian, kemiallisten vaaratekijöiden, biologisten vaaratekijöiden sekä henkisen kuormittumisen tarkastelun työpisteittäin ja henkilöittäin.

Vesihuoltolaitoksen jatkuvan taloudellisen tappion vähentämiseksi on korjaustoimenpiteistä päätetty jo vuonna 2015. Vuosien aikana vesihuoltolaitoksen tappiota on pyritty aktiivisesti vähentämään. Tuloksen positiivisuus on vuosina 2016, 2017, 2018 ja 2019 ollut lievä. Vuonna 2017 vesihuoltolaitoksen tulos oli 62 066 euroa ylijäämäinen ja vuonna 2018 ylijäämä oli 42 899 euroa. Vuonna 2019 ylijäämä oli 14 377,20 euroa. Vuoden 2020 tulos painui lievästi miinukselle ja samoin 2021 oli myös toivomisen varaa. Avaavan taseen miinuksesta olemme saaneet kurottua noin 130 000 euroa. Kaukolämpötoiminnan kannattavuus on sen sijaan erittäin tappiollista. Vuonna 2013 solmittu kaukolämmön ostosopimus on solmittu 15:ksi vuodeksi. Koko kaukolämpötoiminnan aikana tuloskehitys on ollut miinusmerkkistä. Toimenpiteitä kannattavuuden parantamiseksi etsitään jatkuvasti. Taksan korotukset ovat ainoa ratkaisu, jolla kannattavuutta tällä hetkellä pystytään parantamaan ja sekin on vaikutukseltaan pientä, koska taksojen nostaminen on oltava melko maltillista. Sopimus toimittajan kanssa on lähestymässä loppuaan, joten uutta sopimusta aletaan neuvottelemaan. Kaiken kaikkiaan tulevat vuodet ovat haasteellisia.

Tärkeimpien kiinteistöjen valmiudet toiminnan varmistamiseksi esimerkiksi sähköjakelun keskeytyksien osalta ovat olemassa. Laitosten varavoimajärjestelmä on rakennettu jo aiemmin, jonka puitteissa toiminta on varmistettu sähkökatkoista huolimatta. Edellä mainittuihin kiinteistöihin kuuluvat: Päijännekoti, terveysasema, jätevedenpuhdistamo ja kunnanvirasto. Kylmänlähteen vedenottamolla on myös valmius siirrettävän varavoimalaitteiston käyttöönottoon, jota voidaan tarvittaessa käyttää jätevesiverkoston pääpumppaamalla. Tätä pystytään käyttämään myös yhtenäiskoululla. Yhtenäiskouluun ja Päijäläkotiin hankitaan oma varavoimalaitteisto 2023. Valmiussuunnitelman kehittämistä, koskien mahdollisia eri kriisitilanteita, on viety eteenpäin ja sen jatkuvaa tarkastelua ja kehittämistä jatketaan.

Riskienhallinta ja seuranta

Yleishallinto

Yleishallinnon rooli riskienhallinnassa on merkittävä. Erityisesti kunnan varojen käytön valvonta ja siihen liittyvä tarkkailu on merkittävä osa riskienhallintaa. Yleishallinnon henkilöstö noudattaa kunnan toimintaa sitovien sääntöjen asettamia velvoitteita vastuujakoihin sekä toiminnan ja varojen käytön tarkkailuun liittyen. Havaittuihin puutteisiin varojen käytössä on reagoitu asian edellyttämällä tavalla

Sivistystoimi

Toimialan yksiköiden varautumis- ja pelastussuunnitelmat päivitetään säännöllisesti. Poistumisharjoituksia järjestetään vuosittain. Henkilöstön ensiaputaitoja päivitetään järjestämällä koulutusta. Myös mm. työturvallisuus- ja tulityökorttien voimassaolo varmistetaan koulutuksilla.

Tekninen toimi

Tekninen toimi on vastuussa riskienhallinnasta ja seurannasta sekä on velvollinen kehittämään riskienhallintaa myös kokonaisuutena. Erityisalojen lisäkoulutus on joiltakin osin tarpeellista. Vesilaitoksen varautumista häiriö- ja kriisitilanteisiin korostetaan. Riskienhallinnan työkalu on otettu käyttöön ja riskienhallintasuunnitelmia päivitetään. Viimeisin on Tehin vedenottamon osalta tehty päivitys 16.1.2023.

Tapaturmariskien osalta jätevedenpuhdistamolla on jatkuva seuranta ja ongelmakohtiin puututaan nopealla aikataululla. Kahden vuoden projekti typenfosforin vähentämiseksi päättyy vuoden 2022 lopussa. Vuoden vaihteessa 2022-2023 päästiin monien vuosien jälkeen lupamääräysten vaatimille tasoille jaksokohtaisessa tarkastelussa kaikilta osin.

Riskien ennakointi

Yleishallinto

Kunnan maksuvalmiuteen liittyviin riskeihin on vuonna 2021 pystytty kaikilta osin varautumaan ajoissa. Kunnalla on käytössään Kuntarahoitus Oyj:n, Nordea Pankki Oyj:n ja Pohjola Pankki Oyj:n kanssa solmitut Kuntatodistusohjelmat, jotka mahdollistavat lyhytaikaisen rahoituksen järjestämisen kunnan käytötilille vuorokauden kuluessa tarjouspyynnön hyväksymisestä. Kuntatodistusohjelmien kautta hankittavan lyhytaikaisen rahoituksen rahoituslaitoskohtainen limiitti on 4.000.000 euroa.

Sivistystoimi

Sivistystoimessa riskien ennakointiä on tehty erityisesti niiden palvelujen turvaamiseksi, joiden on toimittava päivittäin: ateriapalvelu, koulutus ja varhaiskasvatus. Toiminnasta vastaavien esimiesten välttämättömille tehtäville on nimetty varahenkilöt, pl. ruokapalveluesimiestä. Ruokapalveluhenkilöstöä siirtyi 66% hyvinvointialueelle, mikä jätti koulun ja päiväkodin keittiön toiminnan haavoittuvaksi.

Sivistystoimessa johtajan, esimiesten, opettajien ja liikunnanohjaajan työnkuva on laaja, mikä haastaa niin osaamisen kuin työn sisällön hallinnan. Esimiesten ja henkilöstön jaksamiseen on kiinnitetty huomiota järjestämällä työnohjausta ja kuntoutusta.

Tekninen toimi

Vesihuollon ajallisiin riskeihin on pystytty varautumaan ennakolta. Kuluneen vuoden aikana vesihuolto-laitos on toiminut valvontatutkimusohjelman mukaisesti. Kylmänlähteen vedenottamon tekniikkaa uusitaan vuoden 2023 aikana mm. painesäiliö (viranomaismääräys), lipeänsyöttö, sekä säätölaitteisto. Tämä takaa puhtaan veden pumppaamisen verkostoon. Mällykäisen vedenottamalla on pieniä torjunta-ainejäämiä, mutta aktiivihiihisuodattimet poistavat ne tehokkaasti. Vesihuollon verkostoa on uusittu laadun parantamiseksi. Valvontatutkimusohjelma on uudistettu. UV- säteilijä on myös toiminnassa koko ajan. Laite ollut käytössä vuodesta 2005 ja uusitaan 2023 aikana.

Vuoden aikana esille tulleet riskit eivät olleet niiden laajuus huomioiden, ennalta arvatavia. Riskien ennakointi esimerkiksi sairauslomien suhteen on mahdotonta, mutta tekninen toimi on miettinyt ratkaisuja mm. kiinteistönhoidon, siistinnän, rakennustarkastajan tai avainhenkilöiden työn keskeytymisen osalta ja ajalta. Teknisen johtajan varahenkilö on ympäristösihteeri. Ammattiosaamista ja moniosaamista kehitetään jatkuvasti. Varahenkilöjärjestelmään on suunnitelmia ja esityksiä, kuinka ne parhaiten palvelisivat kokonaisuutta. Melkein kaikessa toiminnassa on kyse resursseista, jotka ovat rajalliset. Koronan aiheuttamat haasteet kuten sairauslomat vaikuttavat vielä, mutta kaiken kaikkiaan mitään sellaisia ongelmia ei ole ollut, joista ei olisi selvitty vähintään kohtuullisesti.

Omaisuuksien hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Yleishallinto

Yleishallinnon hankinnat alittivat vuonna 2022 kansallisen kynnyksarvon. Vuonna 2022 kansallisen kynnyksarvon alittavissa hankinnoissa on sovellettu kunnan pienhankintaohjetta.

Kunnanvaltuusto on kokouksessaan 28.2.2022 § 7 päättänyt, että Asunto Oy Kuhmoisten Päijälänkoti lopetetaan asettamalla yhtiö selvitystilaan, jonka jälkeen selvitysmenettelyn aikana kunta lunastaa kiinteistön myöhemmin sovittavin ehdoin. Päätös kiinteistön ostamisesta on 180.000 euron hintaan on tehty valtuustossa 14.11.2022 § 52. Kauppa toteutettiin vuoden 2023 alussa.

Sivistystoimi

Sivistystoimen johtoryhmässä on linjattu omaisuuden hankinnan ja luovutuksen periaatteet. Omaisuuden hoidon valvonta on kuvattu tehtäväkuvausten tasolla.

Tekninen toimi

Vesihuollon ajallisiin riskeihin on pystytty varautumaan ennakolta. Kuluneen vuoden aikana vesihuolto-laitos on toiminut valvontatutkimusohjelman mukaisesti. Kylmänlähteen vedenottamon tekniikan uusiminen takaa puhtaan veden pumppaamisen verkostoon. Mällykäisen vedenottamalla on pieniä torjunta-ainejäämiä, mutta aktiivihiiisuodattimet poistavat ne tehokkaasti. Vesihuollon verkostoa on uusittu laadun parantamiseksi. Valvontatutkimusohjelma on uudistettu. UV- säteilijä on myös käytettävissä tarvittaessa.

Vuoden aikana esille tulleet riskit eivät olleet niiden laajuus huomioiden, ennalta arvattavia. Riskien ennakointi esimerkiksi sairauslomien suhteen on mahdollista, mutta tekninen toimi on miettinyt ratkaisuja mm. kiinteistönhoidon, siistinnän, rakennustarkastajan tai avainhenkilöiden työn keskeytymisen osalta ja ajalta. Ammattiosaamista ja moniosaamista kehitetään jatkuvasti. Varahenkilöjärjestelmään on suunnitelmia ja esityksiä, kuinka ne parhaiten palvelisivat kokonaisuutta. Melkein kaikessa toiminnassa on kyse resursseista, jotka ovat rajalliset. Korona pandemia on myös osaltaan tuonut haasteita, mutta kaiken kaikkiaan mitään sellaisia ongelmia ei ole ollut, joista ei olisi selvitty vähintään kohtuullisesti.

Sopimustoiminta

Yleishallinto

Yleishallinnossa valvotaan yleishallinnon toimesta laadittujen sopimusten ehtoja siltä osin, kun sopimukset kuuluvat yleishallinnon toimialaan. Sopimusehtoja, joiden velvoitteiden täyttäminen kuuluu muille toimialoille, kuuluu valvoa kyseisen toimialan viranhaltijoiden toimesta. Asuinkiinteistöjen vuokrasopimusten valvonta on kuitenkin täysin yleishallinnon vastuulla.

Sivistystoimi

Sivistystoimessa toiminta järjestetään tehtyjen sopimusten ehtojen mukaisesti ja vanhentumisaikoja seurataan säännöllisesti. Hankinnoissa noudatetaan lainsäädännön lisäksi kunnan pienhankintaohjeita.

Tekninen toimi

Teknisessä toimessa tehtyjen sopimusten ehtoja ja vanhentumisaikoja seurataan säännöllisesti. Vuokrasopimusten kiinteistöihin liittyvät tekniset osat pyritään laatimaan selkeämmiksi. Sopimisen tekniikkaan ja hankintatoimiin on haettu koulutautumisen kautta laatua. Koulutusta ostetaan edelleen ja hankintoihin, sekä niiden tarpeellisuuteen kiinnitetään entistä enemmän huomiota.

Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Yleishallinto

Yleishallinnossa sisäinen valvonta on jatkuvaa kunnan toimintojen arviointia erityisesti taloudenhallinnan näkökulmasta katsottuna. Yleishallinnon henkilöstö on sitoutunut noudattamaan kunnan sisäisen valvonnan ohjesäännön asettamia velvoitteita toiminnan ja varojen käytön tarkkailuun liittyen. Epäkohtiin on puututtu kulloinkin niiden edellyttämällä tavalla. Yleishallinnon toimesta kunnan toimialoilla on otettu käyttöön sähköinen asianhallintajärjestelmä. Asianhallintajärjestelmän voidaan katsoa olevan

olennainen osa riskienhallintaa, koska se lisää sisäistä läpinäkyvyyttä kunnan toimintoihin liittyen. Kunnan toimialoilla on toteutettu toimintojen ja talouden laaja riskiarviointi.

Sivistystoimi

Sivistystoimen johtoryhmässä on käsitelty sisäisen valvonnan ohjeita ja esimiesten velvollisuuksia. Hallintosäännön määrittelemien toimivaltuuksien noudattamiseen, toiminnan taloudellisuuteen liittyviin virkavelvoitteisiin ja viranhaltijapäätösten asianmukaisuuteen on kiinnitetty erityistä huomiota.

Tekninen toimi

Teknisen toimen osalta toimihenkilöiden toimenkuvia on tarkennettu vuoden 2022 toisella puolivuotiskaudella. Toimenkuvien muutokset ja laajennukset on viety hallintosääntöön.

Sisäinen valvonta on ollut jatkuvaa toimintojen tarkkailua, sekä havaittuihin epäkohtiin puuttumista henkilökohtaisin keskusteluin. Huomioitavien asioiden luonteen mukaan niihin on puututtu joko välittömästi tai osastokokousten yhteydessä ja myös ajatellen tulevaisuuden linjauksia toiminnassa. Aiheina kehityskeskusteluissa ovat olleet henkilöriskit ja erityisesti työturvallisuus, toiminnan riskit sekä sisäinen valvonta yhtenä kokonaisuuteen liittyvänä työkaluna. Teknisen toimen työntekijöiden kokonaisvaltainen vastuu omasta sekä myös muiden työntekijöiden työstä, on ollut kehittämistoimenpiteenä mm. mahdollisten epäkohtien löytymiseksi.

Kuhmoisten kunnan tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

Kuhmoisten kunta teki vuodelle 2022 talousarvion, jossa tilikauden tulosarvio oli 305.000 euroa ylijäämäinen. Kunnan talousarviota vuodelle 2022 muutettiin syksyllä 2022, muutetun talousarvion ylijäämä oli tuolloin 431.000 euroa. Kuhmoisten kunnan vuoden 2022 tilinpäätös on 180.972,53 euroa alijäämäinen. Toimintatuotot ylittivät alkuperäisen talousarvion 120.022 eurolla. Suurin ylitys budjettiin on 111.551 euroa tuissa ja avustuksissa. Muissa toimintatuotoissa on käyttöomaisuuden myyntivoitot, jotka olivat tilinpäätöksessä 4.261,47 euroa. Toimintakulut ylittivät talousarvion 1.894.203 eurolla. Jämsän kaupungilta ostetut sosiaali- ja terveystoimen ostopalvelut ylittyivät 1.098.606 euroa. Käyttötalouden toimintatuotot toteutuivat 103,8 % ja toimintakulut vastaavasti 109,6 %.

Talousarvion mukaan kunnan verotulot ovat 9,158 milj. euroa ja tilinpäätöksen toteuma on 9,894 milj. euroa eli verotulot toteutuivat 0,736 milj. euroa budjetoitua suurempana. Yhteisöveroa kertyi 0,397 milj. euroa budjetoitua enemmän. Kiinteistöverotulot olivat vuonna 2022 yhteensä 1,614 milj. euroa, joka on 0,11 milj. euroa budjetoitua enemmän.

Kuhmoisten kunnan valtionosuuksien kasvu on ollut merkittävää viime vuosina. Vertailutietona voidaan todeta, että vuonna 2005 valtionosuudet olivat 5,2 milj. euroa ja vuoteen 2015 ne olivat kasvaneet 9,04 milj. euroon. Alkuperäisen vuoden 2022 talousarvion valtionosuudet olivat 9,307 milj. euroa. Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuden maksu oli -97.248 euroa negatiivinen. Tilinpäätösvuoden valtionosuudet olivat kaikkiaan 9.311.707 euroa, joka toteutui hieman yli alkuperäisen arvion.

Rahoitustuottojen ja kulujen nettosumma alitti talousarvion 67.857 eurolla.

Sijoitustoimintaan liittyvistä arvopapereista kirjataan tilinpäätökseen arvon alenema, mikäli tilinpäätöshetken arvo on alhaisempi kuin hankintahinta ja arvo palautumiseksi kirjataan edellisen tilinpäätöksen arvon alenema. Arvopapereiden arvon alentumiset olivat vuonna 2022 26.238 euroa. Korkotuotot sijoituksista, talletuksista ja maksuliikenteestä olivat yhteensä 109.322 euroa, joka on 58.912 euroa enemmän kuin tilinpäätös vuonna 2021.

Tuloslaskelma

Tuloslaskelmasta käy ilmi, että kunnan ulkoiset toimintatulot vuonna 2022 ovat 3,319 milj. euroa (2021 tp 3,254 milj. euroa), tulot ovat 11.520 euroa talousarviossa arvioitua suuremmat. Tulot toteutuivat hyvin siitäkin huolimatta, että vuonna 2022 vähennettiin puunmyyntitulojen osalta määrärahoja yhteensä 180.000 euroa, koska tulot siirrettiin vuodelle 2023 koulun purkukustannusten kattamista varten.

Tilinpäätösvuoden ulkoiset toimintakulut ovat 21,607 milj. euroa (vuoden 2021 tp 20,001 milj. euroa), kulut ovat 1.409.670 euroa alkuperäisessä talousarviossa arvioitua suuremmat. Vuoden 2022 tilinpäätöksen toimintakulut ovat kasvaneet 8,03 % vuoden 2021 tilinpäätöksen toimintakuluista. Henkilöstökulut tilinpäätöksessä ovat yhteensä 4,955 milj. euroa, kulut ovat kasvaneet edelliseen vuoteen verrattuna 1,23 %. Syynä tähän ollut ensijaisesti virka- ja työehtosopimusten mukaiset palkankorotukset. Palveluiden ostot ovat yhteensä 14,641 milj. euroa, nousua edelliseen vuoteen on 12,14 %. Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden hankintaan käytettiin 1,59 milj. euroa, vähennystä edelliseen vuoteen on -1,08 %.

Verotuloja kertyi 9,894 milj. euroa ja valtionosuuksia 9,311 milj. euroa. Verotulot kasvoivat vuoden 2021 tilinpäätökseen verrattuna 2,37 %, valtionosuudet kasvoivat vuoden 2021 tilinpäätöksestä 4,8 %.

Kokonaisuutena tarkastellen kunnan tulot ylittivät menot siten, että vuosikatteesta muodostui 944.487 euroa positiivinen (2021 tp 1.367.852 euroa positiivinen). Vuosikate asukasta kohti on 444 euroa. Vuoden 2022 poistot ovat 1,125 milj. euroa (2021 tp 1,225 milj. euroa).

Poistot huomioiden tilikauden tulos on 180.972,53 euroa negatiivinen.

TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT	2022	2021
(ulkoiset)	1000 €	1000 €
TOIMINTATUOTOT	3 319	3 255
TOIMINTAKULUT	-21 608	-20 000
TOIMINTAKATE	-18 289	-16 745
VEROTULOT	9 894	9 665
VALTIONOSUUDET	9 312	8 885
RAHOITUSTUOTOT JA-KULUT		
KORKOTUOTOT	118	59
MUUT RAHOITUSTUOTOT	12	47
KORKOKULUT	-76	23
MUUT RAHOITUSKULUT	-27	-564
RAHOITUSTUOTOT JA-KULUT	27	-435
VUOSIKATE	944	1 370
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-1 125	-1 225
TILIKAUDEN TULOS	-181	145
TILINPÄÄTÖSSIIRROT		
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-181	145
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	15,4	16,3
Vuosikate/Poistot, %	83,9	111,6
Vuosikate, euroa/asukas	444	634
Asukasmäärä	2 128	2 157

Tunnuslukujen selitykset:

$$\text{toimintatuotot/toimintakulut, \%} = 100 \times \text{toimintatuotot} / \text{toimintakulut}$$

Tunnusluku osoittaa, paljonko toiminnan kuluista saadaan katetuksi palvelusuoritteiden myynti- ja maksutuotoilla sekä muilla varsinaisen toiminnan tuotoilla. Saatu prosenttiosuus vähennettynä sadasta osoittaa taas, paljonko toimintakuluista rahoitetaan verotuloina ja valtionosuuksina.

$$\text{vuosikate / poistot, \%} = 100 \times \text{vuosikate/poistot}$$

Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan kunnan tulo-rahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää päteväenä vain, mikäli poistot vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa.

Rahoituslaskelma

Investointimenot kunnalle kertyi eri hankkeista yhteensä 963.899 euroa ja investointituloja 44.811 euroa. Suurin yksittäinen hanke oli Aurinkorinteen tieinfran rakentaminen, johon käytettiin rahaa 163.374 euroa. Päijännekodin tehostetun palveluasumisen paikkojen rakentamiseen ja niihin liittyviin muutostöihin käytettiin 151.812 euroa, terveysaseman tehostetun palveluasumisen paikkojen rakentamiseen ja niihin liittyviin muutostöihin käytettiin 93.266 euroa. Sahatien kunnostamiseen käytettiin 99.119 euroa ja jäteveden puhdistamoon liittyviin saneeraustöihin käytettiin yhteensä 66.531 euroa.

Varsinaiset kiinteistöinvestoinnit olivat yhteensä 351.636 euroa ja laitostoimintaan käytetyt investoinnit 114.430 euroa. Yleisiin alueisiin ja liikenneväyliin tehtyihin investointeihin käytettiin yhteensä 362.893 euroa.

Uutta pitkäaikaista lainaa ei vuonna 2022 nostettu. Pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin 47.000 eurolla. Maksuvalmiuden parantamiseksi otettua lyhytaikaista lainaa oli tilinpäätöshetkellä yhteensä 6 miljoonaa euroa.

RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT	2022	2021
	1000 €	1000 €
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
VUOSIKATE	944	1 368
TULORAHOITUKSEN KORJAUSET	7	-68
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
INVESTOINTIMENOT	-964	-5 386
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTEIHIN	3	34
PYSYVIEN VAST. HYÖDYKK. LUOV.TULOT	35	111
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	25	-3 942
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET		
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS	8	258
LAINAKANNAN MUUTOKSET		
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	-47	-47
LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN MUUTOS	0	2 500
OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET		
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET	1 207	654
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	1 168	3 365
RAHAVAROJEN MUUTOS	1 193	-577
RAHAVARAT 31.12.	2 686	4 218
RAHAVARAT 1.1.	1 493	4 795
	1 193	-577
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
RAHAVIRRAN KERTYMÄ 5 VUODELTA, €	2	-38
INVESTOINTIEN TULORAHOITUS, %	98,3	25,6
PÄÄOMAMENOJEN TULORAHOITUS, %	93,7	25,3
LAINANHOITOKATE	8,3	1,8
KASSAN RIITTÄVYYS, PV	47,2	59,3
ASUKASMÄÄRÄ	2 128	2 157
Lainakanta 31.12. (milj. €)	6,2	6,3
Lainakanta 31.12., €/asukas	2 914	2 932
Lainasaamiset (milj. €)	0,5	0,5

Tunnuslukujen selitykset:

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä 5 vuodelta

Toiminnan ja investointien rahavirta-välituloksen tilinpäätösvouden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvoonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

investointien tulo-rahoitus, %

$$= 100 \times \text{vuosikate} / \text{investointien omahankintameno}$$

Investointien tulo-rahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulo-rahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta kertoo prosenttiosuuden, joka on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman käyttöomaisuusinvestointeja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

pääomamenojen tulo-rahoitus, %

$$= 100 \times \text{vuosikate} / (\text{investointien omahankintameno} + \text{antolainojen nettolisäys} + \text{lainanlyhennykset})$$

Pääomamenojen tulo-rahoitus on tunnusluku, joka osoittaa vuosikatteen prosenttiosuuden investointien omahankintamenojen, antolainojen nettolisäyksen ja lainanlyhennysten yhteismäärästä.

Antolainojen nettolisäys voi olla myös negatiivinen, mikäli lyhennykset ovat lainanantoa suuremmat. Lainanlyhennyksillä tarkoitetaan kaavassa pitkäaikaisten lainojen lyhennyksiä.

lainanhoitokate

$$= (\text{vuosikate} + \text{korkokulut}) / (\text{korkokulut} + \text{lainanlyhennykset})$$

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulo-rahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulo-rahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään toimintapääomaa eli kassavaroja.

kassan riittävyys (pv)

$$= 365 \text{ pv} \times \text{kassavarat} / \text{kassasta maksut}$$

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kunnan kassavaroilla kattaa.

Tasetarkastelu

Kunnan taloudellista asemaa ja rahoituksen rakennetta laskettaessa vuoden 2022 tilinpäätöksen perusteella kunnan omavaraisuusaste on 65,9 % (2021 tp 68,5 %). Kunnan suhteellinen velkaantuneisuus on 40,6 % (2021 tp 39,3 %).

Kunnan taseessa lainakanta tilinpäätösvuoden lopussa oli n. 6,5 milj. euroa eli 2950 euroa/asukas (2932 euroa/asukas v. 2021). Kunnan pitkäaikaiset lainat taseessa ovat 230.000 euroa ja lyhytaikaiset lainat 6.047.000 euroa. Kunnan taseen vaihtuvat vastaavat ovat 6,3 milj. euroa ja vastattava vieraspääoma yhteensä 9,15 milj. euroa.

Kunnan taseessa 31.12.2022 oleva, edellisten tilikausien ylijäämä on 5,6 milj. euroa. Tilikauden alijäämä 180.972,53 euroa kirjataan taseen tilikauden yli-/alijäämättilille.

TASE JA SEN TUNNUSLUVUT		
(ulkoinen)		
VASTAAVAA	2022	2021
	1000 €	1000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Muut pitkävaokutteiset menot	20	18
Aineettomat hyödykkeet	20	18
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	2 610	2 621
Rakennukset	11 458	11 781
Kiinteät rakenteet ja laitteet	4 315	4 167
Koneet ja kalusto	314	33
Muut aineelliset hyödykkeet	3	3
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	309	655
Aineelliset hyödykkeet	19 009	19 261
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	2 620	2 576
Muut lainasaamiset	455	463
Muut saamiset	39	40
Sijoitukset	3 114	3 079
PYSYVÄT VASTAAVAT	22 143	22 357
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	424	422
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	424	422
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	538	236
Lainasaamiset	27	28
Muut saamiset	154	458
Siirtosaamiset	31	299
Lyhytaikaiset saamiset	750	1 022
Saamiset	750	1 022
Rahoitusomaisuusarvopaperit		
Sijoitukset rahamarkkinainstrum.	2 874	2 725
Rahoitusomaisuusarvopaperit	2 874	2 725
Rahat ja pankkisaamiset	2 686	1 493
VAIHTUVAT VASTAAVAT	6 310	5 240
VASTAAVAA	28 877	28 019

VASTATTAVAA	2022	2021
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	12 685	12 685
Edellisten tilikausien yli/alijäämä	6 519	6 376
Tilikauden yli-/alijäämä	-181	143
OMA PÄÄOMA	19 023	19 203
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Lahjoitusrahastojen pääomat	699	676
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	699	676
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	230	277
Saadut ennakot	4	4
Muut pitkäaikaiset velat	196	196
Pitkäaikainen	430	477
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	6 047	6 047
Saadut ennakot	0	3
Ostovelat	757	831
Liittymismaksut ja muut velat	99	185
Siirtovelat	1 822	596
Lyhytaikainen	8 725	7 662
VIERAS PÄÄOMA	9 155	8 139
VASTATTAVAA	28 877	28 019
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	65,9	68,5
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	40,6	39,3
Kertynyt yli-/alijäämä (milj. €)	5,6	6,5
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	2629	3022
Lainakanta 31.12. (milj. €)	6,3	6,3
Lainakanta 31.12., €/asukas	2950	2932
Lainat ja vastuut 31.12., 1000 €	6,5	6,4
Lainat ja vastuut, €/asukas	3043	2946
Lainasaamiset (milj. €)	0,5	0,5
Asukasmäärä	2128	2157

Tunnuslukujen selitykset

omavaraisuusaste, %

= 100 x (oma pääoma + poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (koko pääoma - saadut ennakot)

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

suhteellinen velkaantuneisuus, %

$$= 100 \times (\text{vieras pääoma} - \text{saadut ennakot}) / \text{käyttötulot}$$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista.

Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa, koska käyttöomaisuuden ikä, käyttöomaisuuden arvostus tai poistomenetelmä eivät vaikuta tunnusluvun arvoon.

Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulo- ja rahoituksella. Suhteellinen velkaantuneisuus on koko kuntasektorilla keskimäärin noin 30 %.

kertynyt yli-/alijäämä

$$= \text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}$$

kertynyt yli-/alijäämä euroa/asukas

$$= \text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)} / \text{Asukasmäärä}$$

Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

lainakanta 31.12.

$$= \text{vieras pääoma} - (\text{saadut ennakot} + \text{ostovelat} + \text{siirtovelat} + \text{muut velat})$$

lainat euroa/asukas

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoilla sekä osto-, siirto-, ja muilla veloilla.

lainasaamiset 31.12.

$$= \text{Sijoituksiin merkityt jvk} - \text{lainasaamiset ja muut lainasaamiset.}$$

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

KUNNAN KOKONAISTULOT JA -MENOT					
		1000 €		1000 €	
TULOT			MENOT		
Toiminta			Toiminta		
	Toimintatuotot	3319		Toimintakulut	21608
	Verotulot	9894		-Valmistus omaan käyttöön	
	Valtionosuudet	9311		Korkokulut	76
	Korkotuotot	118		Muut rahoituskulut	27
	Muut rahoitustuotot	12		Satunnaiset kulut	
	Satunnaiset tuotot	0		Tulorahoituksen korjauserät	0
	Tulorahoituksen korjauserät	0		Pakollisten varausten muutos	0
	-Pysyvien vastaavien hyödykkeiden	0		-Pakollisten varausten lis.(+), väh. (-)	0
	luovutusvoitot			-Pysyvien vastaavien hyödykkeiden	-7
Investoinnit				luovutustappiot	
	Rahoitusosuudet investointimenoihin	4	Investoinnit		
	Pysyvien vastaavien hyödykk. luov.tulot	0		Investointimenot	964
Rahoitustoiminta			Rahoitustoiminta		
	Antolainasaamisten vähennykset	8		Antolainasaamisten lisäykset	0
	Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0		Pitkäaikaisten lainojen vähennys	47
	Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0		Lyhytaikaisten lainojen vähennys	
	Oman pääoman lisäykset			Oman pääoman vähennykset	
Kokonaistulot yhteensä		22666	Kokonaismenot yhteensä		22715
Täsmäytys:					
	Kokonaistulot	22666		Muut maksuvalmiuden muutokset	-1207
	Kokonaismenot	22715		Rahavarojen muutos	1193
		-49			-14

Kuntakonsernin toiminta ja talous

Kuhmoisten kunnan tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt olivat vuonna 2022 seuraavat:

Tytäryhteisöt:

Kuhmoisten kunnan vuokrakiinteistöt Oy (omistusosuus 100 %)
 Kuhmoisten Päijälänkoti As Oy (omistusosuus 100 %)
 Kuhmoisten Verkkopalvelut Oy (omistusosuus 100 %)

Kuhmoisten Verkkopalvelut Oy ja Kuhmoisten Laajakaista Oy muodostavat alakonsernin, joka on yhdistelty Kuhmoisten kunnan konsernitilinpäätökseen.
 Kuhmoisten Verkkopalvelut Oy omistaa Kuhmoisten Laajakaista Oy:stä 79 %.

Kuntayhtymät:

Pirkanmaan liitto (0,32 %)
 Pirkanmaan sairaanhoitopiiri ky (0,15 %)
 Jyväskylän koulutuskuntayhtymä (1,27 %)
 Koulutuskeskus Salpaus kuntayhtymä (0,23 %)

Osakkuusyhteisöt:

Asunto Oy Kuhmoisten Hokkanperä 31,7 %.
 Kiinteistö Oy Pohjoisportti 35,05 %

Hyväksyttyä konserniohjetta noudatetaan konserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä, jollei niitä koskevasta lainsäädännöstä tai yhtiöjärjestyksestä taikka säännöistä muuta johdu. Käyttäessään omistajaohjausta kunta ottaa huomioon kutakin yhteisöä koskevaan lainsäädäntöön sisältyvän yhteisön omistajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteet. Omistajaohjausta ei saa käyttää siten, että yhteisön päätös tai toimenpide tuottaa yhteisön toiselle omistajalle tai muulle epäoikeutettua etua tai haittaa yhteisön tai yhteisön toisen omistajan kustannuksella.

Kuhmoisten kunnan vuokrakiinteistöt Oy ja Kuhmoisten Verkkopalvelut Oy ovat raportoineet kunnanhallitukselle toiminnastaan pääsääntöisesti neljännesvuosittain konserniohjeen mukaisesti.

YHDISTELMÄ KONSERNITILINPÄÄTÖKSEEN SISÄLTYVISTÄ YHTEISÖISTÄ

	Yhdistelty konsernitilinpäätökseen	
	Yhdistelty (kpl)	Ei yhdistelty (kpl)
Tytäryhteisöt		
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	2	
Muut	1	
Kuntayhtymät	4	
Osakkuusyhteisöt		2
Muut omistusyhteisyhteisöt		5
Yhteensä	7	7

Kunnan konserniohjeella luodaan puitteet kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjaukselle kunnan asettamien tavoitteiden mukaisesti. Ohjetta noudatetaan soveltuvin osin myös osakkuusyhteisöjen ja kuntayhtymien omistajaohjauksessa. Konserniohjeella pyritään yhteisöjen ohjauksen yhtenäistämiseen, toiminnan läpinäkyvyyden lisäämiseen, kunnan yhteisöstä saaman tiedon laadun parantamiseen ja tiedonkulun tehostamiseen.

Konserniohje koskee kuntaa ja sen tytäryhteisöjä sekä näiden tytäryhteisöjä. Kuntayhtymissä ja kunnan osakkuusyhteisöissä kunnan edustajien tulee pyrkiä siihen, että konserniohjeen periaatteita noudatetaan myös näissä yhteisöissä.

Hyväksytyä konserniohjetta noudatetaan konserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä, jollei niitä koskevasta lainsäädännöstä tai yhtiöjärjestyksestä taikka säännöistä muuta johdu. Käyttäessään omistajaohjausta kunta ottaa huomioon kutakin yhteisöä koskevaan lainsäädäntöön sisältyvän yhteisön omistajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteet. Omistajaohjausta ei saa käyttää siten, että yhteisön päätös tai toimenpide tuottaa yhteisön toiselle omistajalle tai muulle epäoikeutettua etua tai haittaa yhteisön tai yhteisön toisen omistajan kustannuksella.

Kuhmoisten kunnan vuokrakiinteistöt Oy:n tilinpäätös sekä toiminnalle asetettujen tavoitteiden toteutuminen ja Kuhmoisten Verkkopalvelut Oy:n konsernin toimintakertomus ja tilinpäätös on tämän asiakirjan liitteenä.

Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

KONSERNITULOSLASKELMA		2022	2021
		1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot		5 938	5 897
Toimintakulut		-26 194	-23 409
Osuus osakkuusyhteisäjien voitosta (tappiosta)		-4	3
Toimintakate		-20 260	-17 509
Verotulot		9 874	9 665
Valtionosuudet		10 549	10 116
Rahoitustuotot- ja kulut			
Korkotuotot	110		50
Muut rahoitustuotot	26		48
Korkokulut	-121		1
Muut rahoituskulut	-40	-25	-57
Vuosikate		138	2 314
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot		-1 460	-1 684
Arvonalentumiset			
Satunnaiset erät			1
Tilikauden tulos		-1 322	631
Tilinpäätössiirrot			14
Tilikauden verot		-116	0
Laskennalliset verot			-15
Vähemmistöosuudet		-10	5
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		-1 448	624
KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT			
Toimintatuotot/toimintakulut %		22,7	23,5
Vuosikate/Poistot %		9,45	137,4
Vuosikate/asukas		65	1073
Asukasmäärä		2128	2158

Tunnuslukujen selitykset:**Toimintatuotot/toimintakulut, % = $100 \cdot \text{Toimintatuotot} / \text{Toimintakulut}$**

Konsernin koko ja konserniin kuuluvien yhteisöjen luonne vaikuttavat tunnusluvun arvoon ja selittävät konsernikohtaisia eroja.

Vuosikate osoittaa konsernin tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, konsernin tulorahoitus on riittävä.

Vuosikate/poistot, % = $100 \cdot \text{Vuosikate} / (\text{Suunnitelman mukaiset poistot} + \text{Arvonalentumiset})$

Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan konsernin tulorahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat konserniyhteisöjen keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Investoinneilla tarkoitetaan tällöin poistonalaisten investointien omahankintamenoa, joka saadaan vähentämällä hankintamenosta valionosuudet ja muut rahoitusosuudet. Tulorahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot ja alijäämäinen, kun vuosikate alittaa poistot. Myös nämä väittämät pitävät paikkansa vain, jos poistot vastaavat keskimääräistä konsernitilinpäätökseen yhdisteltävien yhteisöjen ja säätiöiden vuotuista investointitasoa.

Jos vuosikate on negatiivinen, on konsernin tulorahoitus heikko.

Vuosikate, euroa/asukas

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Asukasmääränä tunnusluvun laskennassa käytetään kunnan asukaslukua tilikauden lopussa.

KONSERNIRAHOITUSLASKELMA			2022	2021
			1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta				
	Vuosikate		140	2314
	Satunnaiset erät			1
	Tilikauden verot		-116	-15
	Tulorahoituksen korjauserät		0	2
	Toiminnan rahavirta		24	2302
Investointien rahavirta				
	Investointimenot		-1 124	-5698
	Rahoitusosuudet investointimenoihin			255
	Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot		2 274	
	Investointien rahavirta		1 150	-5443
Toiminnan ja investointien rahavirta			1 174	-3141
Rahoituksen rahavirta				
	Antolainauksen muutokset			
	Antolainasaamisten lisäykset			0
	Antolainasaamisten vähennykset		0	1
	Antolainauksen muutokset		0	1
Lainakannan muutokset				
	Pitkäaikaisten lainojen lisäys		85	
	Pitkäaikaisten lainojen vähennys		-406	-337
	Lyhytaikaisten lainojen muutos		35	2612
	Lainakannan muutokset		-286	2275
Oman pääoman muutokset				
	Oman pääoman muutokset		0	-15
	Muutokset vähemmistön osuudessa		54	
	Oman pääoman muutokset		54	
Muut maksuvalmiuden muutokset				
	Toimeksiantojen varat ja pääomien muutokset		20	2
	Vaihto-omaisuuden muutos		20	0
	Saamisten muutos		235	-251
	Korottomien velkojen muutos		1 112	44
	Muut maksuvalmiuden muutokset		1 387	-205
Rahoituksen rahavirta			1 155	-2056
Rahavarojen muutos			2 329	-1084
Rahavarat 31.12.			7 057	4729
Rahavarat 1.1.			4 728	5814
Rahavarojen muutos			2 329	-1084
Investointien tulorahoitus %			12,4	42,5
Lainanhoitokate			0,5	1,7
Kassan riittävyys (pv)			92	59

Tunnuslukujen selitykset:**Investointien tulorahoitus, %**

=100* Vuosikate / Investointien omahankintameno

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta kertoo prosenttiosuuden, joka on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman käyttöomaisuusinvestointeja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Lainanhoitokate

= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)

Lainanhoitokate kertoo konsernin tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun.

Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan konserniyhteisöjen omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Kassan riittävyys (pv)

=365 pv* Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

Konsernin maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan konsernin rahavaroilla kattaa. Rahavaroihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Kassasta maksut kootaan seuraavista konsernin tilikauden tuloslaskelman ja rahoituslaskelman eristä:

Konsernituloslaskelmasta:

Toimintakulut

Korkokulut

Muut rahoituskulut

Konsernin rahoituslaskelmasta:

Investointimenot

Antolainasaamisten lisäykset

Pitkäaikaisten lainojen vähennys (lyhennykset)

KONSERNITASE	2022	2021
	1 000 €	1 000 €
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet	59	81
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	2 949	2 960
Rakennukset	14 980	15 400
Kiinteät rakennukset ja laitteet	4 353	4 210
Koneet ja kalusto	477	213
Muut aineelliset hyödykkeet	7	2 183
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	471	800
Aineelliset hyödykkeet	23 237	25 768
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	1 132	1 130
Lainasaamiset	4	4
Muut sijoitukset	56	56
Sijoitukset	1 192	1 191
PYSYVÄT VASTAAVAT	24 488	27 040
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	480	459
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	34	53
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	5	2
Lyhytaikaiset saamiset	1 074	1 304
Saamiset	1 079	1 306
Rahoitusarvopaperit	2 921	2 742
Rahat ja pankkisaamiset	4 136	1 987
VAIHTUVAT VASTAAVAT	8 170	6 089
VASTAAVAA	33 138	33 588
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	12 685	12 685
Rahastot	467	644
Edellisten tilikausien yli/alijäämä	6 276	5 415
Tilikauden yli/alijäämä	-1 447	624
OMA PÄÄOMA	17 981	19 368
VÄHEMMISTÖOSUUS	127	63
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset		
Poistoero		
Vapaaehtoiset varaukset		
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset		
Pakolliset varaukset	41	47
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	759	718
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	3 797	4 128
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	171	177
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	6 859	6 846
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	3 403	2 241
VIERAS PÄÄOMA	14 230	13 391
VASTATTAVAA	33 138	33 588
Omavaraisuusaste	54,7	57,9
Suhteellinen velkaantuneisuus %	53,9	51,4
Kertynyt yli-/alijäämä (milj. €)	4,8	6,0
Kertynyt yli-/alijäämä €/asukas	2270	2800
Lainat ja vastuut 31.12.	11,5	10,9
Lainat ja vastuut €/asukas	5390	5087
Asukasmäärä	2128	2158

Tunnuslukujen selitykset

Omavaraisuusaste, %

= $100 \times (\text{Oma pääoma} + \text{Vähemmistöosuus} + \text{Konsernireservi} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Koko pääoma kaavassa tarkoittaa taseen vastattavien loppusummaa. Omavaraisuusaste mittaa konsernin vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Omavaraisuuden tavoitetasona voidaan pitää 50 %:n ylittävää omavaraisuutta. Alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntakonsernissa merkittävää velkarasitetta.

suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 \times (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon konsernin käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista.

Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku konsernin välisessä vertailussa, koska käyttöomaisuuden ikä, käyttöomaisuuden arvostus tai poistomenetelmä eivät vaikuta tunnusluvun arvoon.

Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet konsernilla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kertynyt yli-/alijäämä

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Luku osoittaa, paljonko konsernilla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Kertynyt yli-/alijäämä euroa/asukas

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä) / Asukasmäärä

Luku osoittaa konsernin asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän määrän. Asukasmääränä käytetään tilinpäätösvouden päättymispäivän mukaista kunnan asukasmäärää.

Konsernin lainakanta 31.12.

= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Konsernin lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoina sekä osto-, siirto-, ja muilla veloilla.

Konsernin lainat euroa/asukas

Asukasmääränä käytetään tilinpäätösvouden päättymispäivän mukaista kunnan asukasmäärää.

Konsernin lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt jvk –lainasaamiset ja muut lainasaamiset.

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja konsernin omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

HALLITUKSEN ESITYS TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELYSTÄ

Kuntalain mukaan kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tai sen antamisen yhteydessä tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelyä sekä talouden tasapainottamista koskeviksi toimenpiteiksi.

Tilikauden tulos on alijäämäinen 180.972,53 euroa, alijäämä esitetään kirjattavaksi taseen tilikauden yli-/alijäämätilille.

KÄYTTÖTALOUSOSA

TULOSALUEKOHTAISET TAVOITTEET JA MÄÄRÄRAHAT

YLEISHALLINNON TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET 2022

HALLINTOPALVELUT

Keskusvaalilautakunta

Vaalit

Vastuuhenkilö: Hallintojohtaja

Tehtävän toiminta-ajatus:

Keskusvaalilautakunta on lakisäätöinen lautakunta, jonka tavoitteena on huolehtia kunnan tehtävistä vaalien järjestämisessä virheettömästi ja taloudellisesti. Vuonna 2022 järjestettiin aluevaalit, joissa valittiin hyvinvointialueiden aluevaltuustot ensimmäiselle kolmivuotiskaudelle.

Palvelusuunnitelman kuvaus:

Vaalien järjestäminen.

Tarkastuslautakunta

Tilintarkastus

Vastuuhenkilö: Tilintarkastaja Ville Valkonen, JHT

Tehtävän toiminta-ajatus

Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämistä varten. Lisäksi valtuusto valitsee toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastamista varten yhden tai useamman tilintarkastajan (JHT-tilintarkastaja/JHT-yhteisö). Tilintarkastuspalvelut vuonna 2022 Kuhmoisten kunnalle tuotti tilintarkastusyhteisö Revisium Oy. Vastuunalaisena tilintarkastajana tilikaudella 2022 on toiminut HT, JHT Ville Valkonen.

Palvelusuunnitelman kuvaus:

Tilintarkastajan tehtävänä on tarkastaa kunkin tilikauden hallinto, kirjanpito ja tilinpäätös hyvää tilintarkastustapaa noudattaen. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on määrittellä tilintarkastuksen painopistealueet, valmistella valtuuston päättävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioida, miten valtuuston tilikaudelle asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet.

Hallinto

Vastuuhenkilö: Hallintojohtaja

Tehtävän toiminta-ajatus:

Hallinnon tulosalueeseen kuuluvat seuraavat yksiköt: kunnanvaltuusto, kunnanhallitus, toimikunnat, hallintotoimisto, työllisyyden hoito, kunnallisverotus, työsuojelu ja muu henkilöstöhallinto.

Kunta on ollut vuonna 2022 yhdessä Pälkäneen, Karkkilan, Lohjan ja Virtain kaupungin kanssa mukana Digitaalinen tulevaisuus -hankkeessa. Hankerahoituksen turvin on kunnassa kehitetty kuntalaisten vaikuttamista ja osallistumista edistäviä digitaalisia työkaluja, mm. sähköinen allekirjoituspalvelu sekä karttapalveluun yhdistetty sähköinen palautepalvelukanava. Kuhmoisten kunnan sähköinen asianhallintajärjestelmä päivitettiin 1.10.2022 lukien ja samassa yhteydessä otettiin käyttöön kunnan uusi tiedonohjaussuunnitelma. Järjestelmän päivityksen yhteydessä otettiin käyttöön myös viranhaltijapäätösten julkaisu kunnan verkkosivuilla. Kuhmoisten kunta on ollut Pirkanmaan hyvinvointialueen toiminnan suunnittelussa vahvasti mukana yhdessä muiden Pirkanmaan kuntien kanssa.

Palvelusuunnitelman kuvaus:

Kunnan talous-, henkilöstö- ja muuhun yleishallintoon sekä tiedotukseen liittyvät viranomais- ja muut tehtävät siltä osin kuin tehtävät eivät kuulu muiden tulosalueiden vastuulle. Hallinnon tulosalueen tehtävänä on myös edistää ja ylläpitää yhteistyötä eri tulosalueiden ja sidosryhmien kanssa.

VALTUUSTON HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET

Strategiset tavoitteet

Kunnan talous on vahva				
Valtuustokauden tavoite 2021	2025	Tavoitetaso 2022	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Tilikauden tulokset ovat pääsääntöisesti positiivisia		305 000 euroa	Tilikauden tulos	Ei toteutunut, tilikauden tulos on -180.972,53 euroa
Vuosikate kattaa poistot		1 670 000 euroa	Kunnan vuosikate	Ei toteutunut, vuosikate on 944.487,74 euroa
Kunnan päätöksenteko tukee kuntastrategiaa				
Valtuustokauden tavoite 2021	2025	Tavoitetaso 2022	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Valtuustokauden strategia 2021 - 2025 otetaan käyttöön päätöksenteossa		Strategia-asiakirja on käytössä	Valtuuston päätökset ovat strategian mukaisia	Toteutui (hyväksytty kvalt 19.9.2022 § 39)
Hyvinvointia tukevat laadukkaat palvelut				
Valtuustokauden tavoite 2021	2025	Tavoitetaso 2022	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Työntekijöiden osaamista kehitetään järjestelmällisesti ja samalla vahvistetaan vastuullista toimintakulttuuria		Henkilöstön koulutus-suunnitelma toteutuu	Henkilöstön koulutus-suunnitelman toteutuminen	Toteutui

Perustelut: Kunnan talouden tulee olla tasapainossa, jolloin kuntalaiset saavat hyvinvointia tukevat laadukkaat palvelut myös tulevaisuudessa. Lisäksi palvelujen tuottamiseen tarvitaan osaava ja motivoitunut henkilöstö, jonka ammattitaitoa pidetään yllä koulutuksen avulla. Kunnan strategia-asiakirja on valmistunut syksyllä 2022. Kunnan strategia-asiakirjan sisältö tulee huomioida valmistelussa ja päätöksenteossa. Huolelliseen ja perusteelliseen päätösvalmisteluun tulee myös kiinnittää erityistä huomiota.

Sisäiset palvelut

Vastuuhenkilö: Hallintojohtaja

Tehtävän toiminta-ajatus:

Tietohallinto, talous- ja palkkahallinto, tietoliikenne, kopiointi- ja puhelinvaihdopalvelujen tuottaminen kunnan eri toimialoille.

Tulosalueen tehtävänä on tarjota kunnan eri toimialoille niiden tarvitsemat tietohallinto- ja tietoliikennepalvelut sekä talous- ja palkkahallinnon palvelut sisältäen yhteisesti käytössä olevat ohjelmistot, laitteet ja tukipalvelut. Tulosalue koostuu puhelinvaihteesta, kopioinnista, tieto- ja taloushallintopalveluista aiheutuvista menoista. Kuhmoisten kunnan puhelinvälitys hoidetaan Jämsän kaupungin toimesta. Kuhmoisten kunnalla on toistaiseksi voimassa oleva sopimus Jämsän kaupungin kanssa tietohallinto- ja tietoliikennepalvelujen sekä palkkahallinnon palvelujen tuottamisen osalta. Kuhmoisten kunnan palveluksessa on atk-lähtökäyttökäyttäjä, joka varmistaa mm. tietohallintoon liittyvien lähipalvelujen sujuvuuden ja järjestelmien häiriöttömän toiminnan.

Kunnan kirjanpito- ja reskontrapalvelut on tuotettu 1.1.2022 lukien Kuntalaskenta Oy:n toimesta. Taloushallinnon tehtäviä ovat mm. 1) taloustiedon tuottaminen (talousarvio, raportointi ja tilinpäätös) 2) maksuliikenteen hoitaminen 3) perinnän suorittaminen 4) taloushallinnon järjestelmien kehittäminen ja toimintavarmuuden ylläpitäminen 5) tarvittava koulutus esimiehille ja henkilöstölle.

Palkka- ja henkilöstöhallinnon keskeisinä tehtäviä ovat mm. 1) henkilöstön ja luottamushenkilöiden palkanmaksu 2) henkilöstöhallinnon järjestelmien kehittäminen ja toimintavarmuuden ylläpito 3) linjata työ- ja virkaehtosopimusten ja lainsäädännön tulkintaa työnantajan näkökulmasta henkilöstöä koskeissa kysymyksissä 4) tukea organisaatiota henkilöstöhallinnon kysymyksissä 5) työsuojelutoiminta.

Talous- ja palkkahallinnon sekä tietohallinto- ja tietoliikennepalvelujen saatavuus ja virheettömyys ovat keskeinen edellytys kunnan palvelutuotannossa.

TOIMIALA:	Alkuperäinen	Talousarvio-	Talousarvio	Toteutuma	Poikkeama	Toteutuma
Hallintopalvelut	talousarvio	muutokset	muutosten jälkeen	31.12.2022		
	€	€	€			%
Toimintatulot:						
Myyntitulot	0	0	0	48 888,07	-48 888,07	%
Maksutulot	3 000	0	3 000	2 700,00	300,00	90,0 %
Tuet ja avustukset	80 000	0	80 000	127 365,09	-47 365,09	159,2 %
Vuokratulot						
Muut tulot				5 418,36		
tulot yhteensä	83 000	0	83 000	184 371,52	-95 953,16	222,1 %
Toimintamenot:						
Henkilöstömenot	528 800	0	528 800	503 880,54	24 919,74	95,3 %
Palvelujen ostot	502 080	0	502 080	656 840,44	-154 760,32	130,8 %
Aineet, tarvikkeet, tavarat	32 150	0	32 150	50 718,29	-18 568,37	157,8 %
Avustukset	110 000	0	110 000	86 731,10	23 268,94	78,8 %
Vuokramenot	0	0	0	0,00	0,00	
Muut menot	18 360		18 360	55 432,98	-37 072,86	301,9 %
menot yhteensä	1 191 390	0	1 191 390	1 353 603,35	-162 212,87	113,6 %
TOIMINTAKATE (netto)	-1 108 390	0	-1 108 390	-1 169 231,83	60 841,35	105,5 %
Laskennalliset- ja sisäiset erät:						
Poistot ja arvonalentumiset						
Tulot	454 690	0	454 690	348 532,05	106 157,95	76,7 %
Menot	143 220	0	143 220	139 865,93	3 354,07	97,7 %
KOKONAISTULOT	537 690	0	537 690	532 903,57	4 786,43	99,1 %
KOKONAISMENOT	1 334 610	0	1 334 610	1 493 469,28	-158 858,80	111,9 %
NETTO KUSTANNUS	-796 920	0	-796 920	-960 565,71	163 645,23	120,5 %

Elinkeinoelämän edistäminen

Vastuhenkilö: Kunnanjohtaja

Tehtävän toiminta-ajatus:

Elinkeinoelämän edistämisen tulosalueeseen kuuluvat elinkeinotoimi, maaseututoimi, maa- ja metsätilat ja joukkoliikenne. Elinkeinoitoimen kehittäminen pohjautuu Kuhmoisten kunnan strategiaan, joka päivitettiin 2022 sekä elinvoimaohjelmaan, joka tullaan päivittämään talousarviovuonna 2023. Kunnan elinvoiman ja elinkeinotoiminnan kehittämistä linjaa elinvoimajaosto.

Elinkeinoitoimen kehittämisen painopistealueiksi talousarviossa 2022 ja elinvoimaohjelmassa linjattiin seuraavat asiat:

Kuhmoisten Sahanrannan alueen kehittäminen, uuden yritystoiminnan houkuttelevuus kuntaan (tonttien, palveluiden ja toimivien yhteyksien markkinointi), Koskenpartaan ja Aurinkorinteen kaava-alueiden markkinointi ja tonttien myynti sekä kunnan näkyvyyden ja tunnettavuuden lisääminen. Jatkuvana elinkeinojen kehittämisen teemana on uusien ja toiminnassa olevien yritysten toimintaedellytysten kehittäminen.

Kuhmoisten kunnalla on ollut elinvoimaohjelma vuosille 2019 – 2021. Elinvoimaohjelma jakautuu viiteen valittuun painopistealueeseen jotka ovat:

- Uusien asukkaiden houkuttelevuus
- Luontomatkailun edistäminen
- Satama-alueen kehittäminen
- Ikäihmisten turvallista arkea tukevaa yritys ja yhdistystoimintaa
- Nuoret Kuhmoista kehittämässä

Kuhmoisten kunnassa on toiminut elinkeinokoordinaattori toukokuusta 2021 lähtien 80% työajalla. Koordinaattori oli toimessa vielä vuoden 2022. Hänen tehtäviinsä kuuluvat muun muassa seuraavat asiat: kunnan elinkeinoelämän kehittäminen ja kuntamarkkinointi, päätöksenteon valmistelu elinkeinopoliittiseen kehittämiseen liittyvissä asioissa, toimiltilojen ja teollisuustilojen vuokrasopimusten valmistelu, yritysten perusneuvonta ja alkavien yrittäjien palvelut, matkailuelinkeinojen tukeminen, sidosryhmäyhteistyö, kunnan elinkeinotoimintaan liittyvät paikalliset ja alueelliset hankkeet, kunnan omistamien tonttien myynti ja markkinointi (neuvottelut ja sopimusten valmistelu). Elinkeinokoordinaattori on toiminut myös elinvoimajaoston sihteerinä, Kuhmoisten Verkkopalvelut Oy:n hallituksen jäsenenä ja sihteerinä sekä Kuhmoisten Laajakaista Oy:n toimitusjohtajana.

Kuhmoisten kunnassa on voimassa oleva vuonna 2017 valmistunut metsäsuunnitelma, jonka perusteella toteutetaan metsänhoidollisia toimenpiteitä sekä myydään vuosittain puuta suunnitelman suunnitteen mukaan n. 6 000 m². Vuosittainen tavoiteltu puunmyyntitulo on noin 250.000 euroa.

Palvelusuunnitelman kuvaus:

Edellä lueteltujen palvelujen tuottaminen laadukkaasti ja aktiivisesti.

VALTUUSTON HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET

Strategiset tavoitteet

Kunnan vetovoimaisuuden lisääminen			
Valtuustokauden tavoite 2021 - 2025	Tavoitetaso 2022	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Kuhmoisten Sahanrannan alueen kehittäminen	Satamarinteen kaavan toimeenpanon jatkaminen Satama-alueen palveluiden paraneminen	Satama-alueen palveluiden määrän ja laadun kasvattaminen yhteistyössä yritysten kanssa Satamarinteen kaava-alueen aktiivinen markkinointi Karavaanariparkin markkinointi	On markkinoitu kaksilla messuilla Matkaparkissa 79 yöpymistä
Houkuttelemme uutta yritystoimintaa kuntaan markkinomalla tonttejamme, palveluitamme ja toimivia yhteyksiä	Kunnan yritystonttien aktiivinen markkinointi	Työpaikkojen määrä Uusien yritysten määrä Tonttien aktiivinen markkinointityö	Työpaikkojen määrä 588 (v.2021) Aloittaneiden yritysten määrä 9 Lopettaneiden yritysten määrä 7 Mainostettu Etuovi.comissa ja messuilla ja julkaisuissa
Koskenpartaan, Aurinkorinteen ja Satamarinteen kaava-alueiden markkinointi ja tonttien myynti	Vähintään yksi kuivamaan tontti myytynä kunnan uusilta kaava-alueilta	Myytyjen tonttien määrä, nettomuutto kuntaan	Okt-tontteja on myyty Aurinkorinteestä 2 kpl, Koskenpartaalta 1 kpl ja Riihitieltä on lahjoitettu arvontapalkintona 1 kpl
Kunnan näkyvyyden ja tunnettavuuden lisääminen	Kunnan aktiivinen markkinointi eri kanavien kautta	Kunnan näkyvyyden ja tunnettavuuden lisääntymisen erityisesti Pirkanmaan maakunnassa	Facebook, Instagram ja Tiktok -näkyvyyttä on lisätty. Lehdissä ja matkailuoppaissa on mainostettu Messut ja tapahtumat, mm. Soraralli, Raksamessut Lahdessa, Jämsän ravit, Matkamessut Tampereella

Voimassa olevan elinvoimaohjelman viisi painopistealuetta ovat seuraavat asiat: uusien asukkaiden houkuttelevuus, luontomatkailun edistäminen, satama-alueen kehittämien, ikäihmisten turvallista arkea tukevaa yritys- ja yhdistystoimintaa sekä nuoret Kuhmoisten kehittämässä. Elinvoimajaos on seurannut aktiivisesti ohjelman tavoitteita kokouksissaan. Elinvoimaohjelma tullaan päivittämään vuoden 2023 aikana.

Kunnan tunnettavuuden lisääminen Pirkanmaan maakunnan alueella sekä verkostoituminen alueen elinkeinoelämään ovat olleet yksi merkittävä talousarviovuoden 2022 painopistealue.

Satamarinteen kaava valmistui loppuvuonna 2020 ja se sai lainvoiman alkuvuonna 2021. Kaava tulee yhdistämään keskustan ja sataman yhdeksi kokonaisuudeksi ja alueen rakentuessa se huomioi muun muassa yritystoiminnan ja senioriasumisen mahdollisuudet sekä alueen virkistyskäytön. Kesällä 2020 valmistunut karavaanareiden matkaparkki on osaltaan vahvistanut sataman alueen vetovoimaa.

Matkaparkin varaus- ja markkinointijärjestelmä uusittiin kesäkaudelle 2022. – Matkaparkki.com

Kaavan valmistuminen lisää kunnan keskustan alueen palveluita, mahdollistaa lisää työtä paikallisille yrittäjille ja monipuolistaa asumisen mahdollisuuksia.

Kunnalla on vapaita teollisuustiloja ja hyvä mahdollisuus tarjota eri yritysten tarpeisiin soveltuvaa vuokratilaa. 24-hallin vuokralainen lopetti vuokrasuhteensa syksyllä ja loppuvuoden halli oli tyhjiään.

Kunnan nettomuutto on ollut viimeiset yhdeksän vuotta positiivinen. Kuntaan on siis muuttanut enemmän uusia asukkaita kuin täältä on muuttanut pois. Kunnan positiivinen nettomuutto onkin merkki kunnan elinvoiman vahvistumisesta ja ostovoiman säilymisestä. Kunta on investoinut viime aikoina perheiden palveluihin rakentamalla päiväkodin kunnan keskustaan. Yhtenäiskoulun uusi koulurakennus valmistui vuoden 2022 alussa tuoden kuntaan lisää houkuttelevuutta ja vetovoimaisuutta.

TOIMIALA:	Alkuperäinen	Talousarvio-	Talousarvio	Toteutuma	Poikkeama	Toteutuma
	talousarvio	arvio-	muutosten	31.12.2022		
	€	muutokset	jälkeen			%
Elinkeinoelämän edistäminen						
Toimintatulot:						
Myyntitulot	500 000	-180 000	320 000	283 927,51	36 072,53	88,7 %
Maksutulot	0	0		72,58		
Tuet ja avustukset	0	0		0,00		
Vuokratulot	0	0	0	0,00	0,00	0,0 %
Muut tulot	15 010	0	15 010	715,85	14 294,11	4,8 %
tulot yhteensä	515 010	-180 000	335 010	284 715,94	50 294,06	85,0 %
Toimintamenot:						
Henkilöstömenot	65 700	0	65 700	61 888,48	3 811,40	94,2 %
Palvelujen ostot	165 350	0	165 350	131 743,27	33 606,73	79,7 %
Aineet, tarvikkeet, tavarat	7 900	0	7 900	1 443,21	6 456,63	18,3 %
Avustukset	0	0	0	343,15	-343,15	
Vuokramenot	0	0	0	0,00		
Muut menot	500	0	500	8 002,02	-7 501,98	1600,3 %
menot yhteensä	239 450	0	239 450	203 420,13	36 029,63	85,0 %
TOIMINTAKATE (netto)	275 560	-180 000	95 560	81 295,81	14 264,43	85,1 %
Laskennalliset- ja sisäiset erät:						
Poistot ja arvonalentumiset						
Tulot	0	0	0	0,00	0,00	0,0 %
Menot	14 720	0	14 720	10 623,04	4 096,96	72,2 %
KOKONAISTULOT	515 010	-180 000	335 010	284 715,94	50 294,06	85,0 %
KOKONAISMENOT	254 170	0	254 170	214 043,17	40 126,59	84,2 %
NETTO KUSTANNUS	260 840	-180 000	80 840	70 672,77	10 167,47	87,4 %

Terveydenhuolto ja sosiaalitoimi, oma toiminta (ei Jämsän ostopalveluja)

Vastuuhenkilö: Hallintojohtaja

Tehtävän toiminta-ajatus:

Vastuuhenkilö: Hallintojohtaja

Oman toiminnan tulosalueeseen kuuluu tulona toimeentulotuen valtionosuus. Menoina sosiaali- ja terveystoimen siirtynyttä henkilöstöä koskevat eläkemenoperusteiset- ja varhemaksut. Työmarkkinatuen kuntaosuus maksetaan myös tulosalueen menoista.

TOIMIALA:	Alkuperäinen	Talousarvio-	Talousarvio	Toteutuma	Poikkeama	Toteutuma
Sosiaali- ja terveys/	talousarvio	muutokset	muutosten	31.12.2022		
omatoiminta	€	€	€			%
Toimintatulot:						
Myyntitulot	0	0	0	0,00	0,00	
Maksutulot	0	0	0	0,00	0,00	
Tuet ja avustukset	0	0	0	47 972,20	-47 972,20	
Vuokratulot	0	0	0	0,00	0,00	
Muut tulot	0	0	0	166,76	-166,76	
tulot yhteensä	0	0	0	48 138,96	-48 138,96	
Toimintamenot:						
Henkilöstömenot	280 000	0	280 000	271 272,78	8 727,22	96,9 %
Palvelujen ostot	130 000	0	130 000	106 557,33	23 442,67	82,0 %
Aineet, tarvikkeet, tavarat	0	0	0	3 078,39	-3 078,39	
Avustukset	0	0	0	0,00	0,00	
Vuokramenot	0	0	0	0,00	0,00	
Muut menot	0	0	0	172,30	-172,30	
menot yhteensä	410 000	0	410 000	381 080,80	28 919,20	92,9 %
TOIMINTAKATE (netto)	-410 000	0	-410 000	-332 941,84	-77 058,16	81,2 %
Laskennalliset- ja sisäiset erät:						
Poistot ja arvonalentumiset						
Tulot	0	0	0	0,00	0,00	
Menot	25 200	0	25 200	0,00	25 200,00	0,0 %
KOKONAISTULOT	0	0	0	48 138,96	-48 138,96	
KOKONAISMENOT	435 200	0	435 200	381 080,80	54 119,20	87,6 %
NETTO KUSTANNUS	-435 200	0	-435 200	-332 941,84	-102 258,16	76,5 %

Terveydenhuolto ja sosiaalitoimi, ostopalvelut Jämsä ja Keuruu

Vastuuhenkilö: Hallintojohtaja

Tehtävän toiminta-ajatus:

Sosiaali- ja terveystoimen tehtävänä on tuottaa ja järjestää kuntalaisille tarpeelliset, oikein mitoitettut ja laadukkaat sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalvelut. Palveluilla tuetaan kuntalaisten elämäntaitojen hallintaa ja mahdollisuutta turvalliseen ja mielekkääseen elämään kaikissa elämäntilanteissa.

Kuhmoisten kunta muodosti yhdessä Jämsän kaupungin kanssa yhteistoiminta-alueen sosiaali- ja terveyspalveluissa 31.12.2022 saakka. Sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisvastuu oli Jämsän kaupungilla ja järjestämisvastuuta toteutettiin tilaaja-tuottaja -mallin mukaisella toiminnalla. Yhteistoimintatehtäviin kuuluivat kuntien välisen yhteistoimintasopimuksen mukaan kunnille kuuluvien sosiaali- ja terveydenhuollon lakisääteisten ja muiden sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisvastuu ja tuottaminen.

Tehtäviä ovat:

1. Kunnille kuuluvat sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaistehtävät
2. Väestölle järjestettävät sosiaali- ja terveystoimen palvelut, jotka ovat: sosiaali- ja terveystoimen hallinto, vastaanottopalvelut, aikuisten psykososiaaliset palvelut, perhepalvelut, suun terveydenhuollon palvelut, hoito- ja hoivapalvelut, vammaispalvelut, toimeentulotuki ja sosiaalitoimen lainsäädäntöön liittyvä työllisyys, kuntoutuspalvelut ja perusterveydenhuolto ja siihen liittyvä erikoissairaanhoito.

Yhteistoimintasopimuksen mukaan erikoissairaanhoidon vastuullinen järjestäjä oli Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä 31.12.2022 asti. Yhteistoiminta-alueen tilaajalautakunta toteutti Jämsän kaupungin ja Kuhmoisten kunnan puolesta sopimusohjausneuvottelut ja muun tarvittavan sopimisen Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kanssa kuntien valtuustojen antamien ohjeiden ja tavoitteiden mukaisesti. Muilta erikoissairaanhoidon ja kehitysvammaisten erityishuollon palvelujen tuottajilta yhteistoiminta-alueen tilaajalautakunta tilasi palvelut sopimuskuntien valtuustojen antamien ohjeiden ja tavoitteiden mukaisesti.

Kuhmoisten kunta on mukana ympäristöterveydenhuollon palveluiden (terveysvalvonta ja eläinlääkintä) osalta yhteistoiminta-alueella, jossa tehtävien hoitamisesta vastaa Keuruun kaupunki. Ympäristöterveydenhuollon palvelut eivät siirtyneet hyvinvointialueiden vastattavaksi 1.1.2023 lukien ja yhteistoiminta-alue jatkaa toimintaansa myös vuonna 2023.

Tulosalueen menoista maksetaan myös vuonna 1927 tai sitä aiemmin syntyneiden kuntalaisten terveyskeskusmaksuja.

Vuonna 2022 Kuhmoisten kunta oli mukana Pirkanmaan sote-uudistuksen valmistelussa kahdessa hankkeessa: lukuisia työpaketteja sisältävä Pirkanmaan tulevaisuuden sotekeskus -hanke (PirSOTE) ja Kohti maakunnallista sotea -hanke (KOMAS). Kuhmoisten kunta sai edellä mainittuihin hankkeisiin valtiolta hankerahoituksen, jota on hallinnoinut Jämsän kaupunki.

Palvelusuunnitelman kuvaus:

Tavoitteena on turvata Kuhmoisten kunnan ja Jämsän kaupungin muodostamalla yhteistoiminta-alueella kustannustehokkaat, tarkoituksenmukaiset ja kaikkien seutukunnan alueen asukkaiden saatavilla olevat laadukkaat sosiaali- ja terveyspalvelut. Yhteistoiminta-alueen toiminnalliset tavoitteet ovat talousarvionkirjan liitteessä 1.

VALTUUSTON HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET

Strategiset tavoitteet

Laadukkaat ja riittävät sosiaali- ja terveystoimen palvelut			
Valtuustokauden tavoite 2021 - 2025	Tavoitetaso 2022	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Sote- ja maakuntauudistuksen toteutuminen parhaalla mahdollisella tavalla	Kuhmoisten kunta on aktiivisesti mukana Pirkanmaan sote-uudistustyössä vuonna 2022. Kuhmoisten kunnan kriittiset lähipalvelut pyritään turvaamaan	Säännöllinen osallistuminen valmistelemaan työhön	Toteutui
Palvelut tuotetaan Jämsän kaupungin ja Kuhmoisten kunnan välisessä yhteistoimintasopimuksessa sovitulla tavalla	Palvelusopimus vuodelle 2022 toteutuu suunnitellulla tavalla	Palvelusopimuksen toteutuminen	Toteutui osittain, mm. suunterveydenhuollon ja vanhustenpalveluiden tulosalueilla oli henkilöstövajetta

	Tilinpäätös	Talousarvio	Toteutunut	Poikkeama
	v. 2021	v. 2022	v. 2022	v. 2022
Hallinto	200 140,31	198 250	215 806,00	-17 556,00
Psykososiaaliset ja perheiden palvelut	468 237,63	845 860	713 114,00	132 746,00
Vammais- ja kuntoutuspalvelut	1 271 582,54	1 282 080	1 259 203,00	22 877,00
Vanhusten palvelut	4 159 105,24	3 786 150	4 754 274,00	-968 124,00
Terveydenhuollon vastaanottopalvelut	1 288 192,71	1 113 170	1 464 349,00	-351 179,00
Erikoissairaanhoido	3 003 512,60	3 394 810	3 336 829,00	57 981,00
Ympäristöterveydenhuolto (Keuruu)	57 459,80	58 250	58 248,72	1,28
yhteensä	10 448 230,83	10 678 570	11 801 823,72	-1 123 253,72
muutos-%			12,96 %	

TOIMIALA:	Alkuperäinen	Talous-	Talousarvio	Toteutuma	Poikkeama	Toteutuma
Sosiaali- ja terveys/ ostopalvelut	talousarvio	arvio-	muutosten			
Jämsä ja Keuruu	€	muutokset	jälkeen	31.12.2022		%
Toimintamenot:						
Henkilöstömenot	0	0		0,00		
Palvelujen ostot	10 678 570	0	10 678 570	11 780 050,82	-1 101 480,62	110,3 %
Aineet, tarvikkeet, tavarat	0	0		0,00	0,00	
Avustukset	3 000	0	3 000	125,40	2 874,60	4,2 %
Vuokramenot	0	0				
Muut menot	0	0				
menot yhteensä	10 681 570	0	10 681 570	11 780 176,22	-1 098 606,02	110,3 %
TOIMINTAKATE (netto)	-10 681 570	0	-10 681 570	-11 780 176,22	1 098 606,02	110,3 %
Laskennalliset- ja sisäiset erät:						
Poistot ja arvonalentumiset						
Tulot						
Menot	0		0	3 100,00		
KOKONAISTULOT	0	0	0	0,00	0,00	
KOKONAISMENOT	10 681 570	0	10 681 570	11 783 276,22	-1 098 606,02	110,3 %
NETTO KUSTANNUS	-10 681 570	0	-10 681 570	-11 783 276,22	1 098 606,02	110,3 %

TOIMIALA:	Alkuperäinen	Talousarvio	Talousarvio	Toteutuma	Poikkeama	Toteutuma
YLEISHALLINTO	talousarvio	muutokset	muutosten jälkeen	31.12.2022		
YHTEENSÄ	€	€	€			%
Toimintatulot:						
Myyntitulot	500 000	-180 000	320 000	332 815,58	-12 815,54	104,0 %
Maksutulot	3 000	0	3 000	2 772,58	227,42	92,4 %
Tuet ja avustukset	80 000	0	80 000	175 337,29	-95 337,25	219,2 %
Vuokratulot	0	0	0	0,00	0,00	
Muut tulot	15 010	0	15 010	1 104,04	13 905,92	7,4 %
tulot yhteensä	598 010	-180 000	418 010	512 029,49	-94 019,45	122,5 %
Toimintamenot:						
Henkilöstömenot	874 500	0	874 500	837 041,80	37 458,32	95,7 %
Palvelujen ostot	11 476 000	0	11 476 000	12 675 697,80	-1 199 697,60	110,5 %
Aineet, tarvikkeet, tavarat	40 050	0	40 050	55 239,89	-15 190,13	137,9 %
Avustukset	113 000	0	113 000	87 199,65	25 800,39	77,2 %
Vuokramenot	0	0	0	0,00	0,00	
Muut menot	18 860	0	18 860	47 876,26	-29 016,10	253,8 %
menot yhteensä	12 522 410	0	12 522 410	13 703 055,40	-1 180 645,12	109,4 %
TOIMINTAKATE (netto)	-11 924 400	-180 000	-12 104 400	-13 191 025,91	1 086 625,67	109,0 %
Laskennalliset- ja sisäiset erät:						
Poistot ja arvonalentumiset				0,00		
Tulot	454 690	0	454 690	348 532,05	106 157,95	76,7 %
Menot	186 240	0	186 240	153 588,97	32 651,03	82,5 %
KOKONAISTULOT	1 052 700	-180 000	872 700	860 561,54	12 138,50	98,6 %
KOKONAISMENOT	12 708 650	0	12 708 650	13 856 644,37	-1 147 994,09	109,0 %
NETTO KUSTANNUS	-11 655 950	-180 000	-11 835 950	-12 996 082,83	1 160 132,59	109,8 %

SIVISTYSTOIMEN TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET 2021

SIVISTYSLAUTAKUNTA

Vastuhenkilö: Sivistystoimenjohtaja

Sivistystoimen toiminta-ajatus:

Sivistystoimi vastaa varhaiskasvatus-, opetus-, ruoka- ja elämänlaatupalvelujen järjestämisestä. Sivistystoimen toiminnan suuntaamiseen vaikuttavat palvelujen kysyntä, toimintaympäristö, toimintaa ohjaava lainsäädäntö sekä valtakunnalliset linjaukset. Sivistystoimen palvelut edistävät kuntalaisten hyvinvointia ja sosiaalisten verkostojen kehittymistä sekä tukevat elämänhallintaa elämän eri vaiheissa. Sivistyspalvelut vaikuttavat vetovoimatekijänä kunnan elinvoimaan.

Sivistystoimen tehtävänä on kasvua, oppimista ja osallisuutta edistämällä vahvistaa hyvinvointia sekä osaamista turvallisuudessa ja kehittyvässä toimintaympäristössä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Tavoitteena on sivistynyt, aktiivinen ja osallistuva kansalainen, joka ottaa vastuun omasta ja muiden hyvinvoinnista sekä elinympäristöstä.

Varhaiskasvatus

Vastuhenkilö: Varhaiskasvatuksen esihenkilö

Tehtävän toiminta-ajatus:

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on tukea lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista sekä edistää hyvinvointia. Varhaiskasvatus tarjoaa lapselle turvallisen, kehitykselle ja oppimiselle suotuisan kasvu ympäristön. Arvonamme on hyvinvoiva lapsi, jonka yksilöllisyys ja osallisuus ovat vahvasti läsnä arjessamme.

Aamu- ja iltapäivätoiminnalla tarkoitetaan perusopetuslain mukaista perusopetuksen oppilaille suunnattua ohjattua toimintaa, jonka kokonaisuudesta kunta vastaa. Perusopetuslain mukaisesti Opetushallitus päättää aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä antamalla toimintaa varten perusteet.

Palvelusuunnitelman kuvaus:

Varhaiskasvatuspalveluita tarjotaan kunnallisessa päiväkodissa, perhepäivähoidossa sekä koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintana. Varhaiskasvatuspalveluihin kuuluvat myös vuorohoito, varhaiserityiskasvatus, perheille maksettava kodinhoidontuki sekä kotihoidontuen kuntalisä. Kotihoidon tuen kuntalisää maksetaan perheelle, jossa hoidetaan kotona yhtä tai useampaa alle 3-vuotiasta lasta.

Varhaiskasvatusta ohjaavana asiakirjana toimivat varhaiskasvatuslaki 540/2018 ja Opetushallituksen laatima varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, jonka pohjalta paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma on laadittu. Suunnitelma tukee esimiesten ja henkilöstön ammatillista ja pedagogisesti tietoista toimintaa.

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma laaditaan varhaiskasvatuslain mukaisesti jokaiselle päiväkodissa ja perhepäivähoidossa olevalle lapselle yhdessä lapsen ja huoltajien kanssa. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelman avulla asetetaan yhteisiä tavoitteita toiminnalle ja sovitaan yhdessä siitä, miten kunkin lapsen yksilöllistä kehitystä, oppimista ja hyvinvointia edistetään.

Varhaiskasvatuslaki painottaa lasten ja perheiden osallisuutta toiminnan suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa. Huoltajalle järjestetään mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa lapsensa varhaiskasvatuksen suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin.

Varhaiskasvatuslaki edellyttää riittävän henkilöstöresurssin varaamista suhteessa lasten lukumäärään – myös ennakoitavissa olevien poikkeamien varalle. Talousarviovuonna 2022 ammattitaitoisen kasvatus- ja hoitohenkilöstön lain mukainen määrä varmistetaan määräaikaista työntekijöitä palkkaamalla. Lisäksi lisääntyneen vuorohoidon tarpeen sekä ennakoitavissa olevien poikkeamien (vuosilomat, koulutukset, tasoittumisvapaat) varalle varataan tarvittavat henkilöstöresurssit.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestäminen edellyttää yhden osa-aikaisen työntekijän resurssin. Varhaiskasvatuksen kuraattoripalveluihin varataan 1 pv/vko. Varhaiskasvatuksen erityisopettajan palvelutarve on lisääntynyt, ja ostopalvelun sijaan tehtävään on saatu rekrytoitua määräaikainen henkilö.

Varhaiskasvatukseen on myönnetty valtionavustuksia toimintavuosille 2021-2023 mm. pandemia-ajan haitallisten vaikutusten ehkäisyyn, tasa-arvon edistämiseen ja lapsen oikeuteen tukeen ja varhaiskasvatuksen erityisopettajaan. Saaduilla avustuksilla täydennetään henkilöstöresurssia sekä hankitaan täydennyskoulutusta ja leikkivälineitä.

VALTUUSTON HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET

Strategiset tavoitteet

Kuhmoinen on virikkeellinen asuinpaikka, joka houkuttelee kuntaan uusia asukkaita hyvinvointia tukevien ja laadukkaiden palvelujen avulla			
Valtuustokauden tavoite 2021 - 2025	Tavoitetaso 2022	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Pidämme huolta lapsiperheiden hyvinvointia edistävästä palveluista ja toimintaympäristöstä	Tarjoamme laadukasta ja turvallista varhaiskasvatusta kaikille lapsille ja perheille	Varhaiskasvatuksen käyttöaste Asiakastyytyväisyyskysely Ruokakasvatuksessa hyödynnetään Nykytila.fi – itsearviointityökalua	Päiväkodin käyttöaste 1-6/22 keskimäärin 82 % ja pph 67%. Ajalla 7-12/22 käyttöaste keskimäärin 52.84; käyttöaste prosentti vaihtelee päivittäisellä tasolla 28%-103% Asiakastyytyväisyyskysely järjestetty kevättahtuman yhteydessä. Palaute ollut positiivista ja toimintaa oltu tyytyväisiä. Syksyn palautekysely vanhempainillassa ja vasu-keskusteluissa Varhaiskasvatus saanut Ruokadiplomin. Ruokakasvatusta päivittäin ja kevät-kesäkaudella hyötypuutarha käytössä
Vahvistamme työnantajakuvaamme ja palveluiden laatua panostamalla työntekijöidemme hyvinvointiin ja osaamisen kehittämiseen sekä vastuullisen toimintakulttuurin rakentamiseen.	Huolehdimme henkilöstön työhyvinvoinnista Henkilöstön pedagogisen osaamisen kehittäminen	Henkilöstön tyytyväisyyskysely Koulutuspäivien määrä Kulttuurikasvatussuunnitelman käyttöönotto	Tyytyväisyyskyselyssä erinomaiset tulokset, hyvä ilmapiiri motivoi ja laadukkaat varhaiskasvatus palvelut taataan Etäkoulutukset ja sijaisen saanti ovat taanneet henkilöstön osallistumisen koulutuksiin. Kulttuurikasvatussuunnitelman mukaista toimintaa aloitettu toukuussa varhaiskasvatukseen ikäisten kantelekurseilla Syyslukukaudella osallistuttu kirjaston taidenäyttelyihin

TOIMIALA:	Alkuperäinen	Talousarvio	Talousarvio	Toteutuma	Poikkeama	Toteutuma
Varhaiskasvatus	talousarvio	muutokset	muutosten jälkeen	31.12.2022		
	€	€	€			%
Toimintatulot:						
Myyntitulot	0	0	0	400,00	-400,00	
Maksutulot	69 500	0	69 500	55 475,75	14 024,29	79,8 %
Tuet ja avustukset	0	44 000	44 000	29 118,46	14 881,58	66,2 %
Vuokratulot	0	0	0	0,00	0,00	
Muut tulot	0	0	0	0,00	0,00	
tulot yhteensä	69 500	44 000	113 500	84 994,21	28 505,87	74,9 %
Toimintamenot:						
Henkilöstömenot	608 400	36 000	644 400	685 682,15	-41 282,39	106,4 %
Palvelujen ostot	35 070	4 000	39 070	20 916,18	18 153,90	53,5 %
Aineet, tarvikkeet, tavarat	6 950	0	6 950	6 751,34	198,94	97,1 %
Avustukset	54 000	0	54 000	48 566,60	5 433,40	89,9 %
Vuokramenot	0	0	0	0,00	0,00	
Muut menot	0	0	0	1 633,45	-1 972,13	
menot yhteensä	704 420	40 000	744 420	763 549,72	-19 129,60	102,6 %
TOIMINTAKATE (netto)	-634 920	4 000	-630 920	-678 555,51	47 635,47	107,6 %
Laskennalliset- ja sisäiset erät:						
Poistot ja arvonalentumiset	7 620	0	7 620	4 757,00	2 863,00	62,4 %
Tulot	0	0	0	0,00	0,00	
Menot	227 870	0	227 870	284 779,69	-56 909,69	125,0 %
KOKONAISTULOT	69 500	44 000	113 500	84 994,21	28 505,87	74,9 %
KOKONAISMENOT	939 910	40 000	979 910	1 053 086,41	-73 176,29	107,5 %
NETTO KUSTANNUS	-870 410	4 000	-866 410	-968 092,20	101 682,16	111,7 %

Yhtenäiskoulu

Vastuuhenkilö: Rehtori

Tehtävän toiminta-ajatus:

Esi- ja perusopetus on osa koulutuksen perusturva, jolla on sekä kasvatus- että opetustehtävä. Sen tehtävänä on toisaalta tarjota yksilölle mahdollisuus hankkia yleissivistystä ja suorittaa oppivelvollisuus ja toisaalta antaa yhteiskunnalle väline kehittää sivistyksellistä pääomaa sekä lisätä yhteisöllisyyttä ja tasa-arvoa. Esi- ja perusopetus mahdollistaa monipuolisen kasvun, oppimisen ja terveen itsetunnon kehittymisen, jotta oppilas voi hankkia elämässä tarvitsemiin tietoja ja taitoja. Perusopetus antaa valmiudet jatko-opintoihin ja valmiudet toimia osallistuvana kansalaisena demokraattisessa yhteiskunnassa. Opetus tukee jokaisen oppilaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiä sekä äidinkielen kehitystä. Tavoitteena on myös herättää halu elinikäiseen oppimiseen.

Lukio jatkaa perusopetuksen opetus- ja kasvatustehtävää. Lukiokoulutuksen tehtävänä on antaa laaja-alainen yleissivistys, valmistaa opiskelijat ylioppilastutkintoon sekä antaa riittävät valmiudet lukion oppimäärään perustuviin jatko-opintoihin. Lukio antaa valmiuksia vastata yhteiskunnan ja ympäristön haasteisiin sekä taitoja tarkastella asioita eri näkökulmista

Yhtenäiskoulun (esi- ja perusopetus sekä lukio) tehtävänä on tarjota monipuolinen, laadukas, virikkeinen sekä turvallinen oppimisympäristö pätevä henkilökunnan turvin, voimassa olevien opetussuunnitelmien mukaan kohtuullisen kokeissa opetusryhmissä.

Palvelusuunnitelman kuvaus:

Yhtenäiskoulussa opiskellaan Opetushallituksen määräämien opetussuunnitelmien perusteiden mukaisesti. Opetussuunnitelmien lisäksi toimintaa ohjaa yhtenäiskoulun lukuvuosisuunnitelma, jossa henkilöstö asettaa painopistealueet lukuvuodelle. Oppisisältöjen ohella koulussa painotetaan taitojen oppimista ja vuorovaikutteista työskentelyä. Uusi koulurakennus on otettu käyttöön vuoden alusta alkaen, ja sinne on siirtynyt vuosiluokkien 5—9 ja lukion opetus, hallinto ja opiskeluhoito.

Yhtenäiskoulun kehittämistavoitteet lukuvuonna 2021—2022 olivat sujuva kouluarki, tunne- ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen sekä oppilaiden vaikutusmahdollisuuksien ja yksilöllisten tarpeiden huomioimiseen. Lukuvuoden painotettava opetussuunnitelman kokonaisuus on *Kulttuurinen moninaisuus rikkautena*. Koulussa on opittu kulttuuritaitoja ja järjestetty teemapäiviä. Lisäksi on osallistuttu pienimuotoisesti kansainvälisiin projekteihin. Lukuvuonna 2022—2023 kehittämistavoitteet ovat yhteisöllisyys, hyvinvointi ja sujuva kouluarki. Painotettava kokonaisuus on *Kestävän elämäntavan välttämättömyys*. Kestävä elämäntapa on tarkoitus saada osaksi koulun arkea (esim. roskien lajittelu, kierrätys, oman ympäristön siisteydestä huolehtiminen, energia-agentit ja kierrätysmateriaalien käyttö).

Oman lukion säilyttäminen osana yhtenäiskoulua on kunnalle vetovoimatekijä. Lukion markkinointia jatketaan aktiivisesti mm. sosiaalisessa mediassa ja lehdistössä sekä uusia nettisivuja kehittämällä.

Yhtenäiskoululle on myönnetty useita valtionavustuksia lukuvuodelle 2021—2022 mm. pandemia-ajan haitallisten vaikutusten ehkäisyyn, tasa-arvon edistämiseen, lukiolaisten liikuttamiseen ja kerhotoiminnan jatkamiseen. Erityistä huomiota on kiinnitetty Kuhmoisissa kuultua – Harrastamisen Suomen mallin toimeenpanoon. Saaduilla avustuksilla on turvattu mm. henkilöstöresurssia ja mahdollistettu jokaiselle lapselle ja nuorelle mieluisa ja maksuton harrastus koulupäivän yhteydessä. Lukuvuonna 2022—2023 käytettävissä on edelleen hankerahoitusta kerhotoiminnan kehittämiseen, tasa-arvon edistämiseen sekä koronatilanteen haitallisten vaikutusten ehkäisyyn.

Opiskeluhoolto järjestetään monialaisena yhteistyönä Jämsän sosiaali- ja terveystoimen kanssa pl. koulupsykologipalvelut, joka hankitaan ostopalveluna Mehiläiseltä. Maakunnallista yhteistyötä tehdään mm. Ylä-Pirkanmaan kuntien kanssa Oikeus oppia –verkostossa ja Tampereen seudun POKE-verkostossa.

Mikäli koronapandemia aiheuttaa edelleen huomioitavaa koulupäivien järjestelyissä vastataan tarpeisiin mahdollisimman hyvin huomioiden paikallinen tilanne. Koululle on laadittu varautumissuunnitelma.

VALTUUSTON HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET

Strategiset tavoitteet

Kuhmoinen on virikkeellinen asuinpaikka, joka houkuttelee kuntaan uusia asukkaita hyvinvointia tukevien ja laadukkaiden palvelujen avulla			
Valtuustokauden tavoite 2017 - 2021	Tavoitetaso 2022	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Pidämme huolta lapsiperheiden hyvinvointia edistävästä palveluista ja toimintaympäristöstä	Tarjoamme laadukasta ja turvallista opetusta kaikille lapsille ja nuorille	Oppilaiden ja opiskelijoiden tyytyväisyyskyselyt Lukion sisäisen tiedottamisen ja oman lukion markkinoinnin tehostaminen Ruokakasvatuksessa hyödynnetään Nykytila.fi – itsearviointityökalua	Keväällä oppilaat ja opiskelijat vastanneet lukuvuoden toiminnan arviointikyselyyn. Tulokset olleet varsin positiivisia. Tulosten perusteella laadittu tavoitteita lukuvuodelle 2022—2023. Info-TV-järjestelmä, uudet kotisivut ja intranet otettu käyttöön vuonna 2022. Lukiolaisille ilmainen ajokorttikoulutus hyväksytty lautakunnassa. Mainostamista hevosalan lehdistä ja tapahtumissa. Järjestetty tutustumismahdollisuus lukioon hakemista pohtiville. Työkalua käytetty toukokuussa 2022. Koululle myönnetty Kouluruokadiplomi.
Vahvistamme työnantajakuvaamme ja palveluiden laatua panostamalla työntekijöidemme hyvinvointiin ja osaamisen kehittämiseen sekä vastuullisen toimintakulttuurin rakentamiseen.	Huolehdimme henkilöstön työhyvinvoinnista Kehitämme henkilöstön pedagogista osaamista	Henkilöstön tyytyväisyyskysely Koulutuspäivien määrä Kulttuurikasvatussuunnitelman käyttöönotto	Henkilöstö vastannut kyselyyn toukokuussa 2022. Tulokset käsitelty henkilöstön kanssa syyskuussa. Mm. kehityskeskustelut järjestetty suurimmalle osalle henkilöstöä. Henkilöstö osallistunut kiittävästi oman alan koulutukseen, niin paikan päällä kuin webinaareinkin. Koko henkilöstö mukana Ylä-Pirkanmaan Työkalupakin tuunajaiset – koulutuksessa 1 pvä. Toteutettu kulttuurikasvatussuunnitelman ensimmäisiä teemoja, mm. musiikkityöpajoja.

TOIMIALA:	Alkuperäinen	Talous-	Talousarvio	Toteutuma	Poikkeama	Toteutuma
Yhtenäiskoulu	talousarvio	arvio-	muutosten	31.12.2022		
	€	muutokset	jälkeen			%
Toimintatulot:						
Myyntitulot	21 810	0	21 810	39 747,75	-17 937,75	182,2 %
Maksutulot	500	0	500	1 436,26	-936,22	287,2 %
Tuet ja avustukset	40 000	20 000	60 000	18 764,84	41 235,28	31,3 %
Vuokratulot	0	0	0	0,00		
Muut tulot	0	0	0	65,00	-65,00	
tulot yhteensä	62 310	20 000	82 310	60 013,85	22 296,31	72,9 %
Toimintamenot:						
Henkilöstömenot	1 756 570	0	1 756 570	1 737 005,19	19 565,01	98,9 %
Palvelujen ostot	387 010	20 000	407 010	471 402,16	-64 392,28	115,8 %
Aineet, tarvikkeet, tavarat	112 990	15 000	127 990	93 437,59	34 552,49	73,0 %
Avustukset	0	0	0	0,00		
Vuokramenot	0	0	0	0,00	0,00	
Muut menot	12 620	4 500	17 120	20 375,44	-3 255,52	119,0 %
menot yhteensä	2 269 190	39 500	2 308 690	2 322 220,38	-13 530,30	100,6 %
TOIMINTAKATE (netto)	-2 206 880	-19 500	-2 226 380	-2 262 206,53	35 826,61	101,6 %
Laskennalliset- ja sisäiset erät:						
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0,00	0,00	
Tulot	0	0	0	0,00	0,00	
Menot	550 710	0	550 710	547 443,61	3 266,39	99,4 %
KOKONAISTULOT	62 310	20 000	82 310	60 013,85	22 296,31	72,9 %
KOKONAISMENOT	2 819 900	39 500	2 859 400	2 869 663,99	-10 263,91	100,4 %
NETTO KUSTANNUS	-2 757 590	-19 500	-2 777 090	-2 809 650,14	32 560,22	101,2 %

Elämänlaatu palvelut

Tulosalueen esimies: Sivistystoimenjohtaja, kirjasto- ja kulttuuripalvelujen esimies (kirjastot, kotiseutumuseo, Riihigalleria)

Tehtävän toiminta-ajatus:

Elämänlaatu palvelujen tehtävänä on tarjota mahdollisuudet elämysten ja virkistyksen kokemiseen sekä hyvinvoinnin ylläpitämiseen jokaiselle kuntalaiselle.

Kirjaston ydintehtävänä on kaikkien kuntalaisten lukutaitojen edistäminen tarjoamalla ajantasaista, uudistuvaa ja nykyaikaisia tiedontarpeita vastaavaa kirjasto- ja tietopalvelua kuntalaisille ja kunnassa asioiville asiakkaille. Kulttuuritoimen tehtävänä on tarjota kuntalaisille mahdollisuuksia virkistykseen ja elämyksiin järjestämällä erilaisia tapahtumia, elokuvia ja matkoja sekä ylläpitäen näyttely- ja museotoimintaa. Lisäksi toimiala tuottaa musiikki- ja työväenopistopalveluja ostopalveluna.

Liikuntatoimen tehtävänä on tarjota kuntalaisille mahdollisuuksia ylläpitää hyvinvointia ja lisätä fyysistä vireyttä monipuolisten palvelujen avulla. Liikuntatoimi vastaa liikuntapaikoista ja liikunnanohjauksesta. Nuorisotoimen tehtävänä on tukea nuorten kasvua sekä tarjota nuorille monipuolisia vapaa-ajan palveluja. Nuorisotoimi ylläpitää nuorisotiloja sekä järjestää tapahtumia ja leirejä.

Palvelusuunnitelman kuvaus:

Palvelualueella investoidaan edelleen liikuntapaikkojen ylläpitoon ja kehittämiseen sekä kirjaston toimintaan. Liikunnallisen elämäntavan edistämiseen haetaan valtionavustuksia, joilla toimintaa kohdistetaan niin lapsiin, nuoriin kuin aikuisiin kuntalaisiin. Myös liikuntapaikkarakentamiseen kiinnitetään edelleen huomioita. senioripuistoon.

Nuorisotoimen toimintamuotoja kehitetään rohkeasti vastaamaan nuorten tarpeita. Nuoriso-ohjaaja toimii tehtäviensä ohella nuorisovaltuuston ohjaustehtävässä. Etsivää nuorisotyötä järjestetään yhteistyössä Työvalmennussäätiö Avituksen kanssa.

Kirjasto- ja kulttuuripalveluja kehitetään esimiehen johdolla. Vuonna 2019 voimaan tullut uusi laki kuntien kulttuuritoiminnasta ohjaa kehitystä. Kirjaston palvelua kehitetään tehostamalla omatoimikirjaston käyttöä ja päivittämällä asiakaskoneita yms. Kulttuuritoimi koordinoi maakunnallista kulttuurihyvinvointisuunnitelmaa Kuhmoisten osalta. Kulttuuri-toimi tekee yhteistyötä paikallisten järjestöjen kanssa.

VALTUUSTON HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET

Strategiset tavoitteet

Kuhmoinen on virikkeellinen asuinpaikka, joka houkuttelee kuntaan uusia asukkaita hyvinvointia tukevien ja laadukkaiden palvelujen avulla			
Valtuustokauden tavoite 2021 - 2025	Tavoitetaso 2022	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Pidämme yllä monipuolisia harrastamispaikkoja ja autamme harrastusmahdollisuuksien koordinoinnissa ja markkinoinnissa. Keskitymme erityisesti Liikuntaharrastusten kehittämiseen	Tarjoamme laadukkaita kirjastopalveluita ja kehitämme kulttuuritoimintaa Tarjoamme monipuolisia liikunta- ja nuorisopalveluita sekä panostamme liikuntapaikkoihin	Asiakastyytyväisyyskyselyt Asiakasmäärät Alueelliseen liikuntaneuvonnan verkostoon osallistuminen	Kirjastossa toteutettu syksyn aikana asiakas- kyselyt liittyen vuoden 2023 lehtivalikoimaan sekä kunnan tuottamiin kulttuuripalveluihin. Asiakasmääriä seurataan systemaattisesti sekä kävijälaskurin että omatoimijärjestelmän kirjautumisten kautta. Kirjaston näyttely- galleriassa ollut syksyllä joka kuukausi näyttelyitä, jotka ovat keränneet runsaasti kävijöitä, Riihigalleriassa yhteisnäyttely. Kotiseutumuseossa kävi kesän aikana 150 ihmistä. Liikuntaneuvonnassa kävi 19 henkilöä ja eri liikuntaryhmiä toimi 8. Nuorisotilan käyttäjämäärä ajalla 1-12 = 1142 henkilöä. Leirien osallistujamäärä 72 henkilöä. Liikunnanohjaaja on osallistunut alueellisen neuvontaverkoston palaveriin.
Vahvistamme työnantajakuvaamme ja palveluiden laatua panostamalla työntekijöidemme hyvinvointiin ja	Huolehdimme henkilöstön työhyvinvoinnista	Henkilöstön työtyytyväisyyskysely	Henkilöstö vastannut kyselyyn toukokuussa 2022 ja tulokset käsitelty syyskuussa.

<p>osaamisen kehittämiseen sekä vastuullisen toimintakulttuurin rakentamiseen</p>	<p>Henkilöstön osaamisen kehittäminen</p> <p>Palveluiden saatavuus ja vaikuttavuus</p> <p>Alueellisen kulttuurihyvinvointitarjottimen kehittäminen</p>	<p>Koulutuspäivien määrä</p> <p>Otetaan huomioon kirjaston aineistohankinnoissa erityisryhmiä</p> <p>Osallistuminen kehitystyöhön</p>	<p>Liikunnanohjaaja: 15 koulutusta, mm. senioritanssi, Liikkuen läpi elämän, hyte-kertoimet. Nuorisohjaaja: 8 kokopäivän koulutusta, lukuisia webinaareja lisäksi.</p> <p>Kirjaston aineiston hankinnoissa on otettu huomioon ukrainan-kieliset asiakkaat. Myös muuta vieraskielistä aineistoa on hankittu, samoin selkokirjoja. Kirjaston hyllyjärjestystä on selkiytetty ja opasteita lisätty.</p> <p>Kulttuurikasvatussuunnitelmaa toteutettu käytännön tasolla. mm. Operaatio Pirkanmaan kautta tarjotuilla lasten kulttuuritapahtumilla. Pirkanmaan nuorisofoorumi kokoontui yhtenäiskoululla.</p>
<p>Kannustamme kuntalaisia osallistumaan ja vahvistamaan yhteisöllisyyttä</p>	<p>Nuorten kuuleminen</p> <p>Edistetään osallistumisen menetelmiä</p>	<p>Osallistuminen toimielinten kokouksiin/aloitteet</p> <p>Kirjakahvilan toiminta</p> <p>Päättäjien ja virkamiesten keskustelutilaisuudet kirjastolla</p> <p>Tarjotaan digitukea yksilöllisesti ja ryhmissä kirjastossa</p>	<p>Nuorisovaltuutettuja on kuultu kasvatus- ja opetusjaostossa, sivistyslautakunnassa ja teknisessä lautakunnassa. Nuorisovaltuusto kokoontui 8 kertaa.</p> <p>Kirjaston palveluihin liittyviä asiakaskyselyitä on järjestetty kesällä ja syksyllä. Kirjakahvila-toiminta on jatkunut. Demokratia-hankkeen keskustelutilaisuuksia on suunniteltu, mutta toteutukset siirtyvät keväälle 2023. Digitukea on järjestetty säännöllisesti koko syksyn ajan sekä yksilöopastuksena että kaikille avoimissa yhteistilaisuuksissa.</p>

TOIMIALA:	Alkuperäinen	Talous-	Talousarvio	Toteutuma	Poikkeama	Toteutuma
Elämänlaatupalvelut	talousarvio	arvio-	muutosten	31.12.2022		
	€	muutokset	jälkeen			%
Toimintatulot:						
Myyntitulot	14 500	0	14 500	14 469,24	30,84	99,8 %
Maksutulot	15 350	0	15 350	13 552,57	1 797,35	88,3 %
Tuet ja avustukset	10 000	6 500	16 500	15 762,83	737,29	95,5 %
Vuokratulot	0	0	0	0,00	0,00	
Muut tulot	6 450	0	6 450	2 910,10	3 539,90	45,1 %
tulot yhteensä	46 300	6 500	52 800	46 694,74	6 105,38	88,4 %
Toimintamenot:						
Henkilöstömenot	377 350	0	377 350	367 916,46	9 433,74	97,5 %
Palvelujen ostot	93 520	0	93 520	86 262,17	7 257,91	92,2 %
Aineet, tarvikkeet, tavarat	62 270	0	62 270	59 899,73	2 370,43	96,2 %
Avustukset	6 500	0	6 500	3 076,95	3 422,97	47,3 %
Vuokramenot	0	0	0	0,00	0,00	
Muut menot	5 380	0	5 380	5 316,09	63,99	98,8 %
menot yhteensä	545 020	0	545 020	522 471,40	22 549,04	95,9 %
TOIMINTAKATE (netto)	-498 720	6 500	-492 220	-475 776,66	-16 443,66	96,7 %
Laskennalliset- ja sisäiset erät:						
Poistot ja arvonalentumiset	35 800	0	35 800	25 728,17	10 071,79	71,9 %
Tulot	0	0	0	0,00	0,00	
Menot	76 810	0	76 810	69 188,82	7 621,18	90,1 %
KOKONAISTULOT	46 300	6 500	52 800	46 694,74	6 105,38	88,4 %
KOKONAISMENOT	657 630	0	657 630	617 388,39	40 242,01	93,9 %
NETTO KUSTANNUS	-611 330	6 500	-604 830	-570 693,65	-34 136,63	94,4 %

Ruokapalvelut

Vastuuhenkilö: Ruokapalveluesimies

Tehtävän toiminta-ajatus:

Kunnallisten ruokapalvelujen tuottaminen on lailla ja asetuksilla säädeltyä toimintaa. Ruokapalvelujen tehtävänä on palvella asiakkaitaan maukkailla ja terveellisillä aterioilla. Ruokapalveluilla on yksi jakelukeittiö ja kolme valmistuskeittiötä, jotka tuottavat palvelunsa taloudellisesti, tehokkaasti ja joustavasti. Ruokapalvelussa tällä hetkellä käytettävät elintarvikkeiden sopimustuotteet on kilpailutettu Hanselin toimesta (ent. Kuntahankinnat). Tuoretuotteita ja lähiruokaa käytetään mahdollisuuksien mukaan.

Palvelusuunnitelman kuvaus:

Ruokapalvelu tuottaa Kuhmoisten toimipisteiden asiakkaiden ja henkilöstön ateriapalvelut:

- Kuhmoisten palvelutalon asiakkaiden ja henkilökunnan ateriat sekä kotiateriat
- Terveysaseman potilaiden ja henkilöstön ateriat
- Toimintakeskuksen ja asuntolan lounaat
- Päiväkodin ateriat
- Koululounaan ja välipalan

Keittiöt valmistavat ravitsemussuositusten mukaista ruokaa. Ruokalistasuunnittelu perustuu aina viimeisimpiin valtion ravitsemusneuvottelukunnan ravitsemussuosituksiin. Suositukset toteutuvat, mikäli kaikki aterian osat syödään. Ruokalistasuunnittelun lähtökohtana ovat Sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymät ja Valtion ravitsemusneuvottelukunnan antamat suomalaiset ravitsemussuositukset: syödään yhdessä – ravitsemussuositus varhaiskasvatukseen, koulu-ruokailun ravitsemussuositukset, toisen asteen opiskelijaruokailusuositus, ikääntyneiden ravitsemussuositukset sekä ravitsemushoito-opas.

Ruokatuotantoa ohjataan Jamix atk-ohjelmalla, joka ilmaisee tuotantoerälistat, ravintoarvot ja kustannukset.

VALTUUSTON HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET

Strategiset tavoitteet

Valtuustokauden tavoite 2021 - 2025	Tavoitetaso 2022	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Pidämme huolta lapsiperheiden hyvinvointia edistävästä palveluista ja toimintaympäristöstä	Tarjoamme laadukasta ja maittavaa ruokaa Lähi ruokaa mahdollisuuksien mukaan	Päiväkodin ja yhtenäiskoulun tyytyväisyyskyselyt Ruokadiplomit saatu yhtenäiskoululle ja päiväkodille	Laadun arviointia on tehty ruokailun ja ruokakasvatuksen nykytilan arviointityökalulla. Diplomit saatu molemmille. Lähi ruokaa mm. (marjoja ja sieniä) ostettu pakkaaseen.
Vahvistamme työnantajakuvaamme ja palveluiden laatua panostamalla työntekijöidemme hyvinvointiin ja osaamisen kehittämiseen sekä vastuullisen toimintakulttuurin rakentamiseen	Huolehdimme henkilöstön työhyvinvoinnista Ateriapalvelut tuotetaan ravitsemussuositusten mukaisesti Henkilöstön osaamisen kehittäminen	Henkilöstön tyytyväisyyskysely Oiva-raportit ja asiakastyytyväisyyskyselyt Koulutuspäivien määrä	Toteutunut. Oivahymy saatu kaikkiin kolmeen keittiöön. Useita teams koulutuksia henkilöstölle.

TOIMIALA:	Alkuperäinen	Talousarvio	Talousarvio	Toteutuma	Poikkeama	Toteutuma
Ruokapalvelut	talousarvio	muutokset	muutosten	31.12.2022		%
	€	€	jälkeen			
Toimintatulot:						
Myyntitulot	621 500	0	621 500	650 921,29	-29 421,25	104,7 %
Maksutulot	0	0	0	0,00		
Tuet ja avustukset	2 000	0	2 000	4 568,05	-2 568,01	228,4 %
Vuokratulot	0	0	0	0,00		
Muut tulot	0	0	0	0,00		
tulot yhteensä	623 500	0	623 500	655 489,34	-31 989,26	105,1 %
Toimintamenot:						
Henkilöstömenot	400 590	0	400 590	397 128,31	3 461,69	99,1 %
Palvelujen ostot	92 280	0	92 280	104 245,82	-11 965,58	113,0 %
Aineet, tarvikkeet, tavarat	242 100	4 000	246 100	266 870,79	-20 770,79	108,4 %
Avustukset	0	0	0	0,00		
Vuokramenot	0	0	0	0,00	0,00	
Muut menot	1 180	0	1 180	1 294,04	-114,08	109,7 %
menot yhteensä	736 150	4 000	740 150	769 538,96	-29 388,76	104,0 %
TOIMINTAKATE (netto)	-112 650	-4 000	-116 650	-114 049,62	-2 600,50	97,8 %
Laskennalliset- ja sisäiset erät:						
Poistot ja arvonalentumiset	2 960	0	2 960	0,00	2 959,92	0,0 %
Tulot	204 690	0	204 690	265 340,94	-60 650,94	129,6 %
Menot	84 690	0	84 690	80 150,00	4 540,00	94,6 %
KOKONAISTULOT	828 190	0	828 190	920 830,28	-92 640,20	111,2 %
KOKONAISMENOT	823 800	4 000	827 800	849 688,96	-21 888,84	102,6 %
NETTO KUSTANNUS	4 390	-4 000	390	71 141,32	-70 751,36	18243,2 %

TOIMIALA:	Alkuperäinen	Talous-	Talousarvio	Toteutuma	Poikkeama	Toteutuma
SIVISTYSTOIMI	talousarvio	arvio-	muutosten	31.12.2022		
YHTEENSÄ	€	muutokset	jälkeen			%
Toimintatulot:						
Myyntitulot	657 810	0	657 810	705 538,28	-47 728,16	107,3 %
Maksutulot	85 350	0	85 350	70 464,58	14 885,42	82,6 %
Tuet ja avustukset	52 000	70 500	122 500	68 214,18	54 286,14	55,7 %
Vuokratulot	0	0	0	0,00		
Muut tulot	6 450	0	6 450	2 975,10	3 474,90	
tulot yhteensä	801 610	70 500	872 110	847 192,14	24 918,30	97,1 %
Toimintamenot:						
Henkilöstömenot	3 142 910	36 000	3 178 910	3 186 875,51	-7 965,35	100,3 %
Palvelujen ostot	607 880	20 000	627 880	685 575,46	-57 695,18	109,2 %
Aineet, tarvikkeet, tavarat	424 311	4 000	428 311	427 331,20	979,32	99,8 %
Avustukset	60 500	0	60 500	51 643,55	8 856,37	85,4 %
Vuokramenot	0	0	0	0,00	0,00	
Muut menot	19 180	4 500	23 680	28 962,70	-5 282,74	122,3 %
menot yhteensä	4 254 781	64 500	4 319 281	4 380 388,42	-61 107,58	101,4 %
TOIMINTAKATE (netto)	-3 453 171	6 000	-3 447 170	-3 533 196,28	86 025,88	102,5 %
Laskennalliset- ja sisäiset erät:						
Poistot ja arvonalentumiset	46 380	0	46 380	30 485,17	15 894,71	65,7 %
Tulot	204 690	0	204 690	265 340,94	-60 650,94	129,6 %
Menot	940 080	0	940 080	981 562,12	-41 482,12	104,4 %
KOKONAISTULOT	1 006 300	70 500	1 076 800	1 112 533,08	-35 732,64	103,3 %
KOKONAISMENOT	5 241 241	64 500	5 305 741	5 392 435,71	-86 694,99	101,6 %
NETTO KUSTANNUS	-4 234 940	6 000	-4 228 940	-4 279 902,63	50 962,35	101,2 %

TEKNISEN TOIMEN TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET 2021

TEKNINEN LAUTAKUNTA

Vastuhenkilö: Tekninen johtaja

Tehtävän toiminta-ajatus:

Teknisen toimen päätehtävä on huolehtia Kuhmoisten kunnan fyysisen ympäristön toimivuudesta ja turvallisuudesta. Tekninen toimi vastaa siitä, että kunnallistekniset palvelut, tilapalvelut ja lakisääteiset rakennusvalvonnan viranomaispalvelut toimivat joustavasti, viivytyksittä ja kuntalaisten tarpeiden mukaisesti.

Teknisen toimeen sijoittuvan teknisen lautakunnan tavoitteena on huolehtia yhdyskunnan toiminnan ja kehittämisen edellyttämistä toimenpiteistä, kuten suunnittelu-, rakentamis-, käyttö- ja kunnossapitotehtävistä. Teknisen toimen tavoitteena on omalta osaltaan turvata elämisen taso kunnan kaikilla alueilla.

Kuhmoisten kunnan tekninen lautakunta huolehtii kunnan kiinteistöomaisuuden, infra-omaisuuden (vesi ja viemäri) hallinnasta ja kunnossapidosta sekä katualueiden ja kaavateiden, leikkipuistojen, viheralueiden, yleisten alueiden ja puistometsien huoltamisesta ja hoitamisesta sekä niiden suunnitelmista ja rakentamisesta. Teknisen toimiston vastuuhenkilö on tekninen johtaja.

VALTUUSTON HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET

Strategiset tavoitteet

Investointien toteutus			
Valtuustokauden tavoite 2021 - 2025	Tavoitetaso 2022	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Koulun rakentaminen 2021 – 2022	Valmiusaste 100 %	Valmis	100 %
Liikuntasalin aulatilojen rakentaminen	2022	Toteutuminen	0 %
Päijännekodin huonetila muutokset	Tuettu asuminen	Hyvinvointi	50 %

Perustelut: Koko tehtäväkentän toiminta-ajatuksen suunnitelman toteuttaminen vuoden 2022 alussa olleilla henkilöresursseilla hyvin, on ollut haasteellista. Myös uusien ohjelmien käyttöönotto ja henkilöstön vaihtuminen kesän 2022 aikana on vaikuttanut toimintaan heikentävästi. Syksystä 2022 alkaen henkilöresurssien riittävyyteen on kiinnitetty huomioita ja käynnistetty toimenpiteet tilanteen korjaamiseksi. Uuden kokoaikaisen rakennustarkastajan rekrytointi käynnistettiin loppuvuonna 2022. Uusi ympäristösihteeri aloitti 1.9.2022. Hänen toimenkuvaansa kuuluu myös jätehuollon tehtäviä, joihin tarvitaan lisätyövoimaa. Tehtävä yhdistetään vanhojen rakennuslupien digitoijan tehtävään, jota työtä on aloiteltu jo syksyllä 2022.

Päijännekodin huonetilamuutoksista toteutettu hoitajapulan vuoksi vain puolet tässä vaiheessa muutetun suunnitelman mukaisesti.

Kaavoitus ja maankäyttö

Vastuhenkilö: Tekninen johtaja

Tehtävän toiminta-ajatus:

Kaavoituksen ja maankäytön tavoitteena on kehittää ja ylläpitää toimivaa kuntakeskusrakennetta sekä elinvoimaista maaseutua ja loma-asumisympäristöä. Tavoitteena on pystyä tarjoamaan tontteja eri tahojen tarpeisiin. Tärkeää kunnan kannalta on saada paluumuuttajia ja veronmaksajia lisää kuntaan.

Palvelusuunnitelman kuvaus:

Yhdyskuntasuunnittelussa otetaan huomioon kuntalaisten ja loma-asujien ympäristön toimivuus ja viihtyisyys. Liikennealueiden osalta tavoitteena on parantaa liikenneväylien kuntoa ja helpottaa kunnossapitoa peruskorjaamalla ja rakentamalla väylästä suunnitelmallisesti. Puistojen ja yleisten alueiden osalta tavoitteena on hyvin hoidetut, monikäyttöiset ja viihtyisät kokonaisuudet.

VALTUUSTON HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET

Strategiset tavoitteet

Jatkuva kaavatyö			
Valtuustokauden tavoite 2021 - 2025	Tavoitetaso 2022	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Satamarinteen kaavan vahvistaminen	Kaava valmis tuotantoon 2022	Toteutuminen	100%
Yleiskaavatyön aloittaminen	Kaavatyön aloitus	Toteutumisaste	50%
Riittävä tonttitarjonta	Aurinkorinteen kaava-alueella tontteja varattu ja infran rakentaminen	Toteutuminen	100%

TOIMIALA:	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 31.12.2022	Poikkeama	Toteutuma %
	€	€	€			
Kaavoitus- ja maan- käyttö						
Toimintatulot:						
Myyntitulot	2 600	0	2 600	1 367,16	1 232,76	52,6 %
Maksutulot	250 700	0	250 700	283 821,43	-33 121,51	113,2 %
Tuet ja avustukset	0	0	0	0,00	0,00	
Vuokratulot	0	0	0	0,00	0,00	
Muut tulot	14 400	0	14 400	13 193,35	1 206,65	91,6 %
tulot yhteensä	267 700	0	267 700	298 381,94	-30 682,10	111,5 %
Toimintamenot:						
Henkilöstömenot	160 770	0	160 770	152 185,33	8 584,43	94,7 %
Palvelujen ostot	485 320	0	485 320	443 746,32	41 573,76	91,4 %
Aineet, tarvikkeet, tavarat	46 600	0	46 600	63 672,25	-17 072,17	136,6 %
Avustukset	0	0	0	0,00	0,00	
Vuokramenot	0	0	0	0,00	0,00	
Muut menot	3 440	0	3 440	6 824,51	-3 384,59	198,4 %
menot yhteensä	696 130	0	696 130	666 428,41	29 701,43	95,7 %
TOIMINTAKATE (netto)	-428 430	0	-428 430	-368 046,47	-60 383,53	85,9 %
Laskennalliset- ja sisäiset erät:						
Poistot ja arvonalentumiset	170 480	0	170 480	141 394,22	29 085,82	82,9 %
Tulot	0	0	0	52 458,00	52 458,00	0,0 %
Menot	89 780	0	89 780	103 580,29	-13 800,29	115,4 %
KOKONAISTULOT	267 700	0	267 700	350 839,94	21 775,90	131,1 %
KOKONAISMENOT	956 390	0	956 390	911 402,92	44 986,96	95,3 %
NETTO KUSTANNUS	-688 690	0	-688 690	-560 562,98	-23 211,06	81,4 %

Kiinteistötoimi

Vastuhenkilö: Tekninen johtaja

Tehtävän toiminta-ajatus:

Kiinteistötoimen tavoitteena on hoitaa ja kunnossapitää kunnan kiinteistöjä kehittävästi ja käyttäjiä mahdollisimman hyvin palvelevalla tavalla nykyaikaista tekniikkaa hyväksikäyttäen. Pyritään huomioimaan energiansäästön näkökohdat.

Palvelusuunnitelman kuvaus:

Kiinteistöjä hoidetaan myös ohjelmoiduin kunnossapito- ja peruskorjaustoimenpitein siten, että kunnan rakennetun kiinteistöomaisuuden arvo säilyy. Alan kehitystä seurataan koko ajan ja uutta teknologiaa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan.

VALTUUSTON HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET

Strategiset tavoitteet

Kiinteistömäärän hoito			
Valtuustokauden tavoite 2021 - 2025	Tavoitetaso 2022	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Vanhan liikunta salin ja koulun purku	2022-2023	Toteutusprosentti	20 %
Tekninen toimi vastaa kiinteistöjen ylläpidosta ja vuokralaisten kanssa sovitusta toimenpiteistä vuokrasopimuksen mukaisesti	Jatkuvasti	Kulunut aika	Suunnitelmienmukaan

Perustelut: Keskeisten kiinteistöjen määrittely ohjaa tavoitteita. Järjestelmällisen peruskorjaustoiminnan edellytyksenä ovat riittävän kattavat ja perusteelliset lähtötiedot. Nämä selviävät hyväksyttävästä kiinteistöstrategiasta. Kiinteistöjen kuntoa seurattava koko ajan. Kiinteistöhoitajat ja siistijät ovat keskeisessä asemassa.

TOIMIALA:	Alkuperäinen	Talousarvio	Talousarvio	Toteutuma	Poikkeama	Toteutuma
Kiinteistötoimi	talousarvio	muutokset	muutosten	31.12.2022		
	€	€	jälkeen			%
Toimintatulot:						
Myyntitulot	2 000	0	2 000	4 562,64	-2 562,60	228,1 %
Maksutulot	0	0	0	100,00	-100,00	
Tuet ja avustukset	0	0	0	0,00	0,00	
Vuokratulot	858 470	0	858 470	818 424,68	40 045,32	95,3 %
Muut tulot		0	0		0,00	
tulot yhteensä	860 470	0	860 470	823 087,32	37 382,72	95,7 %
Toimintamenot:						
Henkilöstömenot	375 181	0	375 181	488 683,28	-113 502,68	130,3 %
Palvelujen ostot	537 940	-550 000	-12 060	226 390,64	-238 450,56	-1877,2 %
Aineet, tarvikkeet, tavarat	303 020	0	303 020	322 738,32	-19 718,04	106,5 %
Avustukset	0	0	0	0,00	0,00	
Vuokramenot	0	0	0	0,00	0,00	
Muut menot	76 520	0	76 520	129 139,47	-52 619,55	168,8 %
menot yhteensä	1 292 661	-550 000	742 661	1 166 951,71	-424 290,83	157,1 %
TOIMINTAKATE (netto)	-432 191	550 000	117 809	-343 864,39	461 673,55	-291,9 %
Laskennalliset- ja sisäiset erät:						
Poistot ja arvonalentumiset	903 480	0	903 480	749 497,26	153 982,62	83,0 %
Tulot	661 610	0	661 610	661 600,00	10,00	100,0 %
Menot	402 120	0	402 120	444 945,80	-42 825,80	110,7 %
KOKONAISTULOT	1 522 080	0	1 522 080	1 484 687,32	37 392,72	97,5 %
KOKONAISMENOT	2 598 261	-550 000	2 048 261	2 361 394,77	-313 134,01	115,3 %
NETTO KUSTANNUS	-1 076 181	550 000	-526 181	-876 707,45	350 526,73	166,6 %

Palo- ja pelastustoimi

Tehtävän toiminta-ajatus:

Palo- ja pelastustoimi oli Pirkanmaan pelastuslaitoksen vastuulla vuoden 2022 loppuun saakka. Toiminnan järjestely kyseisellä tavalla oli lakisääteistä ja sen kunnalle aiheuttamat kustannukset perustuivat kunnan ja pelastuslaitoksen väliseen sopimukseen. Vapaapalokunta on lisäksi keskeisessä asemassa kaikissa pelastustoimiin liittyvissä asioissa. Vuoden 2023 alusta alkaen palo- ja pelastustoimi siirtyi HVA:een vastuulle ja hoidettavaksi.

TOIMIALA:	Alkuperäinen	Talousarvio	Talousarvio	Toteutuma	Poikkeama	Toteutuma
Palo- ja pelastustoimi	talousarvio	muutokset	muutosten	31.12.2022		
	€	€	jälkeen			%
Toimintatulot:						
Muut toimintatuotot	36 090	0	36 090	50 092,50	-14 002,50	138,8 %
tulot yhteensä	36 090	0	36 090	50 092,50	-14 002,50	138,8 %
Toimintamenot:						
Henkilöstömenot	25 310	0	25 310	12 316,58	12 993,58	48,7 %
Palvelujen ostot	175 250	0	175 250	174 089,06	1 160,98	99,3 %
Aineet, tarvikkeet, tavarat	7 100	0	7 100	8 010,65	-910,73	112,8 %
Avustukset	34 800	0	34 800	0,00	34 800,00	
Vuokramenot	0	0	0	0,00	0,00	
Muut menot	0	0	0	0,00	0,00	
menot yhteensä	242 460	0	242 460	194 416,29	48 043,83	80,2 %
TOIMINTAKATE (netto)	-206 370	0	-206 370	-144 323,79	-62 046,33	69,9 %
Laskennalliset- ja sisäiset erät:						
Poistot ja arvonalentumiset	15 990	0	15 990	15 053,56	936,44	94,1 %
Tulot	3 600	0	3 600	3 600,00	0,00	
Menot	21 210	0	21 210	20 403,94	806,06	96,2 %
KOKONAISTULOT	39 690	0	39 690	53 692,50	-14 002,50	135,3 %
KOKONAISMENOT	279 660	0	279 660	229 873,79	49 786,33	82,2 %
NETTO KUSTANNUS	-239 970	0	-239 970	-176 181,29	-63 788,83	73,4 %

Laitostoiminta (vesihuolto, pesula ja kaukolämpö)

Vastuhenkilö: Tekninen johtaja

Tehtävän toiminta-ajatus:

Vesihuollon tavoitteena on tuottaa puhdasta talousvettä kaikille verkostoon liittyneille kiinteistöille ja käsitellä viemäri-verkkoon liittyneissä kiinteistöissä syntynyt jätevesi ympäristön kannalta turvallisesti.

Kaukolämmön tavoitteena on toimittaa tarvittava lämpöenergia kunnan omistamiin sekä yksityisiin kaukolämpöön liitettyihin kiinteistöihin.

Pesulatoiminta loppui vuoden 2022 lopussa.

Palvelusuunnitelman kuvaus:

Vesihuoltolaitos jakaantuu kahteen osaan, puhtaan veden tuotantoon ja jäteveden käsittelyyn.

Kaukolämpö ostaa kaiken Kuhmoisten Lämpö Oy:n biolämpökeskuksen tuottaman lämpöenergian ja jakelee sen kunnan omistaman kaukolämpöverkon kautta kulutuspaikkoihin. Toiminnan saaminen jollain aikavälillä kannattavaksi on haasteellista. Uuden jakson sopimusneuvottelut käynnistetään hyvissä ajoin ennen nykyisen päättymistä.

Kunnan omistamassa pesulassa on pesty kunnan palvelutuotannossa syntynyt pyykki ja vähäisissä määrin myös ulkopuolisten asiakkaiden tuomaa pyykkiä vuoden 2022 loppuun asti.

VALTUUSTON HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET

Strategiset tavoitteet

Laitostoiminnan häiriötön toiminta			
Valtuustokauden tavoite 2021-2025	Tavoitetaso 2022	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Vesijohtoputkien saneeraus	Sovitun linjan uusiminen/sujutus	Valmiusaste	Määrärahojen puitteissa
Kaukolämmön taloudellisen tilanteen parannus	Tilikauden tulos +/-0	Tilinpäätös	Negatiivinen
Kaavateiden korjaustarpeen selvitys	Kaikki	Toteutuminen	Heikko
Jätevedenpuhdistamon saneeraus suunnittelu	Ammoniumtyypitason ja muiden lupaehtojen täytyminen 2022	Laboratoriotulokset	100% Vuoden 2023 vaihteessa kaikki lupaehdot täyttyivät jaksokohtaisessa tarkastelussa

Perustelut: Vesi- ja jätevesihuollon laitteiston päivittäminen ja parantaminen mahdollistavat turvallisen vesihuollon sekä ympäristöluvan vaatimuksien täyttymisen. Vesihuoltolaitoksen työntekijät ovat tälläkin toimialalla keskeisessä asemassa myös pitkällä tähtäimellä. Kaukolämpöasiakkuuksien lisääminen on välttämätöntä tasapainottamisohjelmaa toteutettaessa.

TOIMIALA:	Alkuperäinen	Talousarvio	Talousarvio	Toteutuma	Poikkeama	Toteutuma
Laitostoiminta	talousarvio	muutokset	muutosten jälkeen	31.12.2022		
	€	€	€			%
Toimintatulot:						
Myyntitulot	694 550	0	694 550	697 981,75	-3 431,75	100,5 %
Maksutulot	0	0	0	23 522,07	-23 522,07	
Tuet ja avustukset	0	0	0	0,00	0,00	
Vuokratulot	0	0	0	0,00	0,00	
Muut tulot	0	0	0	1,18	-1,18	
tulot yhteensä	694 550	0	694 550	721 505,00	-26 955,00	103,9 %
Toimintamenot:						
Henkilöstömenot	141 900	0	141 900	170 030,56	-28 130,56	119,8 %
Palvelujen ostot	147 690	0	147 690	406 931,87	-259 241,75	275,5 %
Aineet, tarvikkeet, tavarat	675 780	0	675 780	715 694,15	-39 914,27	105,9 %
Avustukset	0	0	0	0,00	0,00	
Vuokramenot	0	0	0	0,00	0,00	
Muut menot	3 700	0	3 700	8 743,85	-5 043,85	236,3 %
menot yhteensä	969 070	0	969 070	1 301 400,43	-332 330,43	134,3 %
TOIMINTAKATE (netto)	-274 520	0	-274 520	-579 895,43	305 375,43	211,2 %
Laskennalliset- ja sisäiset erät:						
Poistot ja arvonalentumiset	228 670	0	228 670	189 030,06	39 640,02	82,7 %
Tulot	372 740	0	372 740	427 034,73	-54 294,73	114,6 %
Menot	40 510	0	40 510	39 806,51	703,49	98,3 %
KOKONAISTULOT	1 067 290	0	1 067 290	1 148 539,73	-81 249,73	107,6 %
KOKONAISMENOT	1 238 250	0	1 238 250	1 530 237,00	-291 986,92	123,6 %
NETTO KUSTANNUS	-170 960	0	-170 960	-381 697,27	210 737,19	223,3 %

TOIMIALA:	Alkuperäinen	Talousarvio	Talousarvio	Toteutuma	Poikkeama	Toteutuma
TEKNINEN LAUTAKUNTA	talousarvio	muutokset	muutosten jälkeen	31.12.2022		
YHTEENSÄ	€	€	€			%
Toimintatulot:						
Myyntitulot	699 150	0	699 150	703 911,55	-4 761,55	100,7 %
Maksutulot	250 700	0	250 700	307 443,50	-56 743,58	122,6 %
Tuet ja avustukset	0	0	0	0,00	0,00	
Vuokratulot	908 960	0	908 960	881 711,71	27 248,33	97,0 %
Muut tulot		0	0	1,18	-1,18	
tulot yhteensä	1 858 810	0	1 858 810	1 893 067,94	-34 257,98	101,8 %
Toimintamenot:						
Henkilöstömenot	703 161	0	703 161	823 215,75	-120 054,99	117,1 %
Palvelujen ostot	1 346 200	-550 000	796 200	1 251 157,89	-454 957,57	157,1 %
Aineet, tarvikkeet, tavarat	1 032 500	0	1 032 500	1 110 115,37	-77 615,21	107,5 %
Avustukset	34 800	0	34 800	0,00	34 800,00	0,0 %
Vuokramenot	0	0	0	0,00	0,00	
Muut menot	83 660	0	83 660	144 707,83	-61 047,91	173,0 %
menot yhteensä	3 200 321	-550 000	2 650 321	3 329 196,84	-678 875,68	125,6 %
TOIMINTAKATE (netto)	-1 341 511	550 000	-791 511	-1 436 128,90	644 617,70	181,4 %
Laskennalliset- ja sisäiset erät:						
Poistot ja arvonalentumiset	1 318 620	0	1 318 620	1 094 975,10	223 644,90	83,0 %
Tulot	1 037 950	0	1 037 950	1 144 692,73	-106 742,73	110,3 %
Menot	553 620	0	553 620	608 736,54	-55 116,54	110,0 %
KOKONAISTULOT	2 896 760	0	2 896 760	3 037 760,67	-141 000,71	104,9 %
KOKONAISMENOT	5 072 561	-550 000	4 522 561	5 032 908,48	-510 347,32	111,3 %
NETTO KUSTANNUS	-2 175 801	550 000	-1 625 801	-1 995 147,81	369 346,61	122,7 %

RAKENNUSLAUTAKUNNAN TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET 2021

Rakennusvalvonta

Vastuhenkilö: Rakennustarkastaja

Tehtävän toiminta-ajatus:

Rakennusvalvonta käsittelee haetut luvat ja neuvoo/palvelee asiakasta hankkeen alusta loppuun. Rakennusvalvonta pyrkii käsittelemään luvat 4 – 5 viikossa. **Toteutunut 90 %.**

Palvelusuunnitelman kuvaus:

Lakisääteisten tehtävien hoitaminen resurssien puitteissa. **Toteutunut.**

VALTUUSTON HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET

Strategiset tavoitteet

Selkeä, laadukas ja tasapuolinen rakennusvalvonta			
Valtuustokauden tavoite 2021 - 2025	Tavoitetaso 2022	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Huolellinen lupaharkinta	Oikaisuvaatimuksia ja valituksia enintään 2 %	Oikaisuvaatimusten ja valitusten määrä	Alle 1 %
Selkeät ja yksiselitteiset lupapäätökset	Kyselyjä enintään 2 %	Kyselyjen määrä lupapäätöksistä	Alle 1 %

Perustelut:

Rakennusvalvonnan lupapäätöksillä ja neuvonnalla pyritään ohjaamaan asiakkaita suorittamaan toimenpiteet lakien ja asetusten mukaisesti ympäristö ja naapurit huomioiden.

Käytetty aiempia vuosia enemmän aikaa asiakkaiden palvelemiseen, jolla ollut myös positiivinen vaikutus elinkeinoelämään ja asiakastytyväisyyteen.

Ympäristönsuojelu

Vastuhenkilö: Ympäristösihteeri

Tehtävän toiminta-ajatus:

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tulee edistää ja valvoa kunnan ympäristönsuojelua siten, että suoritettavilla toimenpiteillä turvataan viihtyisä ja luonnontaloudellisesti kestävä elinympäristö kaikille.

Palvelusuunnitelman kuvaus:

Lakisääteisten tehtävien hoitaminen resurssien rajoissa.

Ympäristösihteeri/ jätehuoltoneuvojan työajan väheneminen 01.07. alkaen 33 % aiheuttanut palveluongelmia. Tilanne paranee, kun määräaikainen apulainen aloittaa vuonna 2023.

VALTUUSTON HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET

Strategiset tavoitteet

Tasapuolinen ympäristönsuojelu			
Valtuustokauden tavoite 2021 - 2025	Tavoitetaso 2022	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Huolellinen lupaharkinta	Ei oikaisuvaatimuksia ja valituksia	Oikaisuvaatimusten ja valitusten määrä	Alle 1 %
Selkeät ja yksiselitteiset lausunnot	Kyselyjä enintään 2 %	Kyselyjen määrä lupapäätöksistä	Alle 1 %

Perustelut:

Ympäristönsuojelun lupapäätöksillä, neuvonnalla ja lausuntojen annolla pyritään ohjaamaan asiakkaita suorittamaan toimenpiteet lakien ja asetusten mukaisesti ympäristö ja naapurit huomioiden.

Ympäristösihteeri/ jätehuoltoneuvojan työajan väheneminen 01.07. alkaen 33 % aiheuttanut palveluongelmia. Tilanne paranee, kun määräaikainen apulainen aloittaa 2023.

Yksityistiet

Vastuuhenkilö: Rakennustarkastaja 01.07. alkaen.
(voimassa oleva hallintosääntö ympäristösihteeri).

Tehtävän toiminta-ajatus:

Tehtävänä on kunnan yksityisteiden kunnossapitoon osoittaman avustuksen jakaminen avustukseen oikeutetuille.
**Kunnossapidon avustus määrärahat jaettu, peruskorjauksen määrärahaa jäänyt käyttämättä, hakemuksia tul-
lut vain yksi.**

Palvelusuunnitelman kuvaus:

Yksityisteiden kunnossapitoavustusten jaosta huolehtiminen.
Hoidettu.

VALTUUSTON HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET

Strategiset tavoitteet

Yksityistielain mukaiset tehtävät			
Valtuustokauden tavoite 2021 - 2025	Tavoitetaso 2022	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Avustushakemukset käsitellään ennen kesäsulkua	Päätökset ja maksut ennen elokuun loppua	Aika	Hoidettu

Perustelut:

Rakennuslautakunta myöntää yksityistieavustukset.

TOIMIALA:	Alkuperäinen	Talousarvio	Talousarvio	Toteutuma	Poikkeama	Toteutuma
Rakennuslautakunta	talousarvio	muutokset	muutosten	31.12.2022		
	€	€	jälkeen			%
Toimintatulot:						
Myyntitulot	2 000	0	2 000	2 216,50	-216,46	110,8 %
Maksutulot	47 000	0	47 000	63 447,36	-16 447,32	135,0 %
Tuet ja avustukset	0	0	0	0,00	0,00	
Vuokratulot	0	0	0	0,00	0,00	
Muut tulot	0	0	0	0,00	0,00	
tulot yhteensä	49 000	0	49 000	65 663,86	-16 663,78	134,0 %
Toimintamenot:						
Henkilöstömenot	91 040	0	91 040	108 064,46	-17 024,42	118,7 %
Palvelujen ostot	60 050	0	60 050	27 570,90	32 479,50	45,9 %
Aineet, tarvikkeet, tavarat	3 800	0	3 800	2 031,89	1 768,15	53,5 %
Avustukset	65 000	0	65 000	55 679,03	9 321,01	85,7 %
Vuokramenot	0	0	0	0,00	0,00	
Muut menot	500	0	500	619,28	-119,28	123,9 %
menot yhteensä	220 391	0	220 391	193 965,56	26 424,96	88,0 %
TOIMINTAKATE (netto)	-171 390	0	-171 390	-128 301,70	-43 088,74	74,9 %
Laskennalliset- ja sisäiset erät:						
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0,00		
Tulot	0	0	0	2 866,31	-2 866,31	
Menot	17 390	0	17 390	17 483,08	-93,08	100,5 %
KOKONAISTULOT	49 000	0	49 000	68 530,17	-19 530,09	139,9 %
KOKONAISMENOT	237 781	0	237 781	211 448,64	26 331,88	88,9 %
NETTO KUSTANNUS	-188 780	0	-188 780	-142 918,47	-45 861,97	75,7 %

TOIMIALA:	Alkuperäinen	Talousarvio	Talousarvio	Toteutuma	Poikkeama	Toteutuma
TEKNINEN TOIMI	talousarvio	muutokset	muutosten	31.12.2022		
YHTEENSÄ	€	€	jälkeen			%
Toimintatulot:						
Myyntitulot	701 150	0	701 150	706 128,05	-4 978,01	100,7 %
Maksutulot	297 700	0	297 700	370 890,86	-73 190,90	124,6 %
Tuet ja avustukset	0	0	0	0,00	0,00	
Vuokratulot	908 960	0	908 960	881 710,53	27 249,47	97,0 %
Muut tulot		0	0	1,18	-1,18	
tulot yhteensä	1 907 810	0	1 907 810	1 958 730,62	-50 920,62	102,7 %
Toimintamenot:						
Henkilöstömenot	794 201	0	794 201	931 280,21	-137 079,41	117,3 %
Palvelujen ostot	1 406 251	-550 000	856 251	1 278 728,79	-422 478,07	149,3 %
Aineet, tarvikkeet, tavarat	1 036 300	0	1 036 300	1 112 147,26	-75 847,06	107,3 %
Avustukset	99 800	0	99 800	55 679,03	44 121,01	55,8 %
Vuokramenot	0	0	0	0,00	0,00	
Muut menot	84 160	0	84 160	145 327,11	-61 167,19	172,7 %
menot yhteensä	3 420 712	-550 000	2 870 712	3 523 162,40	-652 450,72	122,7 %
TOIMINTAKATE (netto)	-1 512 902	550 000	-962 902	-1 564 431,78	601 530,10	162,5 %
Laskennalliset- ja sisäiset erät:						
Poistot ja arvonalentumiset	1 318 620	0	1 318 620	1 094 975,10	223 644,90	83,0 %
Tulot	1 037 950	0	1 037 950	1 147 559,04	-109 609,04	110,6 %
Menot	571 010	0	571 010	626 219,62	-55 209,62	109,7 %
KOKONAISTULOT	2 945 760	0	2 945 760	3 106 289,66	-160 529,66	105,4 %
KOKONAISMENOT	5 310 342	-550 000	4 760 342	5 244 357,12	-484 015,44	110,2 %
NETTO KUSTANNUS	-2 364 582	550 000	-1 814 582	-2 138 067,46	323 485,78	117,8 %

TOIMIALA:	Alkuperäinen	Talousarvio	Talousarvio	Toteutuma	Poikkeama	Toteutuma
KÄYTTÖTALOUS	talousarvio	muutokset	muutosten	31.12.2022		
YHTEENSÄ	€	€	€			%
Toimintatulot:						
Myyntitulot	1 858 960	-180 000	1 678 960	1 744 481,91	-65 521,71	103,9 %
Maksutulot	386 050	0	386 050	444 662,82	-58 612,86	115,2 %
Tuet ja avustukset	132 000	70 500	202 500	243 551,47	-41 051,11	120,3 %
Vuokratulot	908 960	0	908 960	881 993,14	26 966,86	97,0 %
Muut tulot	21 460	0	21 460	4 261,47	17 198,49	19,9 %
tulot yhteensä	3 307 430	-109 500	3 197 930	3 318 950,81	-121 020,33	103,8 %
Toimintamenot:						
Henkilöstömenot	4 811 611	36 000	4 847 611	4 955 197,52	-107 586,44	102,2 %
Palvelujen ostot	13 490 131	-530 000	12 960 131	14 641 647,28	-1 681 516,08	113,0 %
Aineet, tarvikkeet, tavarat	1 500 660	4 000	1 504 660	1 594 040,05	-89 379,57	105,9 %
Avustukset	273 300	0	273 300	194 522,23	78 777,77	71,2 %
Vuokramenot	103 720	4 500	108 220	185 914,87	-77 695,03	171,8 %
Muut menot	18 480		18 480	36 251,22	-17 770,98	196,2 %
menot yhteensä	20 197 903	-485 500	19 712 403	21 607 573,17	-1 895 170,33	109,6 %
TOIMINTAKATE (netto)	-16 890 472	376 000	-16 514 472	-18 288 622,36	1 774 150,00	110,7 %
Laskennalliset- ja sisäiset erät:						
Poistot ja arvonalentumiset	1 365 000	0	1 365 000	1 125 460,27	239 539,61	82,5 %
Tulot	1 697 330	0	1 697 330	1 761 432,03	-64 102,03	103,8 %
Menot	1 697 330	0	1 697 330	1 761 370,71	-64 040,71	103,8 %
KOKONAISTULOT	5 004 760	-109 500	4 895 260	5 080 382,84	-185 122,36	103,8 %
KOKONAISMENOT	23 260 233	-485 500	22 774 733	24 494 404,15	-1 719 671,43	107,6 %
NETTO KUSTANNUS	-18 255 472	376 000	-17 879 472	-19 414 021,31	1 534 549,07	108,6 %

<u>Investointien toteutuminen</u> <u>valtuuston sitovuustasolla</u>	TALOUSARVIO 2022			TOTEUTUMA 2022		
	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Toteutuma %
Maa-alueet						
Menot	0 €	0 €	0 €	5 000,00 €	0,00 €	
Tulot	0 €	0 €	0 €	16 762,70 €	16 762,70 €	
Osakkeet ja osuudet						
Menot	0 €	67500 €	67500 €	67 500,00 €	0,00 €	100,0 %
Tulot	0 €	0 €	0 €	23 521,75 €	-23 521,75 €	
Investoinnit kiinteistöihin:						
Menot	415000 €	-147137 €	267863 €	351 636,30 €	-83 773,30 €	131,3 %
Tulot	0 €	0 €	0 €	3 055,00 €	-3 055,00 €	
Investoinnit yleiset alueet ja liikenneväylät						
Menot	337830 €	163300 €	433130 €	362 893,79 €	70 236,21 €	83,8 %
Tulot	0 €	0 €	0 €	1 472,00 €	1 472,00 €	
Investoinnit laitostoihintaan						
Menot	50000 €	50000 €	100000 €	114 430,10 €	-14 430,10 €	114,4 %
Investoinnit koneisiin ja kalustoon						
Menot	0 €	20000 €	20000 €	62 438,85 €	-42 438,85 €	
Yhteensä investointimenot	802830 €	133663 €	1176493 €	963 899,04 €	-212 593,68 €	81,9 %
Yhteensä investointitulot	0 €	0 €	0 €	44 811,45 €	-44 811,45 €	

INVESTOINNIT V. 2022		TA+muutos		Toteutunut	Toteutunut	Tot.
		Valtuuston sitovuustaso		31.12.2022	31.12.2022	%
Investointihanke	Hanke €	Menot €	Tulot €	Menot €	Tulot €	Menot
Maa-alueet	0 €	0 €	0 €	5 000,00 €	16 762,70 €	
Maa-alueiden osto	0 €	0 €		5 000,00 €		
Maa-alueiden myynti	0 €		0 €	0,00 €	16 762,70 €	
Osakkeiden luovutus						
As Oy Peltohokkala osakkeet myynti	0 €	0 €	0 €	0,00 €	23 541,75 €	
Kuhmoisten Verkkopalvelut SVOP-sijoitus	67500 €	67500 €		67 500,00 €		
Osakkeet	67500 €	67500 €	0 €	67 500,00 €	23 541,75 €	
Investoinnit kiinteistöihin:						
Terveysaseman tuetun asumisen paikat	100000 €	100000 €		93 266,76 €		
Toimintakeskus	1363 €	1363 €		1 363,04 €		
Orivedentie 3 ja 5 saneeraus	6900 €	6900 €		6 590,64 €		
Uuden koulun rakentaminen	68500 €	68500 €		62 022,87 €	3 055,00 €	
Uusi konekatos (koulu)	4600 €	4600 €		4 484,91 €		
Veljestupa	15000 €	15000 €		17 570,35 €		
Päijännekodin korjaukset ja suunnittelu	141500 €	141500 €		151 812,46 €		
Kuhmolan kunnostustyöt	10000 €	10000 €		0,00 €		
Yritystoimitilat	40000 €	40000 €		0,00 €		
Terveystalon korjaukset	20000 €	20000 €		14 525,27 €		
Liikuntahallin aulatila	200000 €	200000 €		0,00 €		
Investoinnit kiinteistöihin yhteensä	607863 €	607863 €		351 636,30 €	3 055,00 €	57,8 %
Investoinnit laitostoimintaan:						
Vesi- ja viemäriverkoston saneerausta	30000 €	30000 €		6 253,45 €		
Nuutinrinteen vesi- ja jätevesihuolto	48000 €	48000 €		0,00 €		
Aurinkorinteen vesi- ja jätevesihuolto	100000 €	100000 €		41 644,84 €		
JVP:n saneeraus	70000 €	70000 €		66 531,81 €		
Investoinnit laitostoimintaan yhteensä	248000 €	248000 €		114 430,10 €		46,1 %
Yleiset alueet ja liikenneväylät:						
Aurinkorinteen tieinfra	186000 €	186000		163 374,37 €	1472,0	
Teiden ja ulkoalueiden valaistus	30000 €	30000 €		6 838,26 €		
Kaavateiden kunnostaminen ja päällystämise	40000 €	40000 €		33 754,10 €		
Sahatien kunnostaminen	92500 €	92500 €		99 119,66 €		
Nuutinrinteen tieinfra	32000 €	32000		0,00 €		
Urheilukentän kehittäminen	0 €	0		1 530,00 €		
Uuden koulun kevyenliikenteen väylä	15800 €	15800		15 306,00 €		
Satamarinteen infran suunnittelu	25000 €	25000		31 143,44 €		
Laiturirakenteiden uusiminen (Päijän Marine)	11830 €	11830 €		11 827,96 €		
Yleiset alueet ja liikenneväylät yhteensä	433130 €	433130 €	0 €	362 893,79 €	1 472,00 €	83,8 %
Koneet ja kalusto						
Moottorikelkka	20000 €	20000 €		15 887,10 €		
Kalustohankinnat uusi koulu	0 €	0 €		46 551,75 €		
Koneet ja laitteet	20000 €	20000 €		62 438,85 €		312,2 %
Investoinnit yhteensä	1176493 €	1176493 €	0 €	963 899,04 €	44 811,45 €	81,9 %

TULOSLASKELMA (ulkoiset)	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio + muutokset	Toteutuma €	Poikkeama €	Tot. %
Myyntituotot	1 858 960	-180 000	1 678 960	1 744 481,91	-65 521,71	103,9 %
Maksutuotot	386 050		386 050	444 662,82	-58 612,86	115,2 %
Tuet ja avustukset	132 000	70 500	202 500	243 551,47	-41 051,11	120,3 %
Vuokratuotot	911 970		911 970	881 993,14	29 976,86	96,7 %
Muut toimintatuotot	18 450		18 450	4 261,47	14 188,53	23,1 %
TOIMINTATUOTOT	3 307 430	-109 500	3 197 931	3 318 950,81	-121 020,29	103,8 %
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot						
Maksetut palkat ja palkkiot	-3 612 141	-36 000	-3 648 141	-3 869 756,18	221 615,42	106,1 %
Henkilöstökorvaukset				0,00	0,00	
Palkat ja palkkiot	-3 612 141	-36 000	-3 648 141	-3 869 756,18	221 615,42	106,1 %
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-1 048 710		-1 048 710	-1 020 018,67	-28 691,21	97,3 %
Muut henkilösivukulut	-150 760		-150 760	-65 422,67	-85 337,77	43,4 %
Henkilösivukulut	-1 199 470		-1 199 470	-1 085 441,34	-114 028,98	90,5 %
Henkilöstökulut	-4 811 611	-36 000	-4 847 611	-4 955 197,52	107 586,44	102,2 %
Palvelujen ostot						
Asiakaspalvelujen ostot	-10 915 490		-10 915 490	-12 300 356,64	1 384 866,48	112,7 %
Muiden palvelujen ostot	-2 574 641	530 000	-2 044 641	-2 341 290,64	296 649,60	114,5 %
Palvelujen ostot	-13 490 131	530 000	-12 960 131	-14 641 647,28	1 681 516,08	113,0 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat						
Ostot tilikauden aikana	-1 500 660	-4 000	-1 504 660	-1 594 040,05	89 379,57	105,9 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 500 660	-4 000	-1 504 660	-1 594 040,05	89 379,57	105,9 %
Avustukset						
Avustukset	-273 300		-273 300	-194 522,23	-78 777,77	71,2 %
Avustukset	-273 300		-273 300	-194 522,23	-78 777,77	71,2 %
Vuokrat	-103 720		-103 720	-185 914,87	82 195,03	179,2 %
Muut toimintakulut	-18 480	-4 500	-22 980	-36 251,22	13 270,98	157,7 %
TOIMINTAKULUT	-20 197 903	485 500	-19 712 403	-21 607 573,17	1 895 170,33	109,6 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-16 890 472	376 000	-16 514 472	-18 288 622,36	1 774 150,04	110,7 %
VEROTULOT	9 158 000		9 158 000	9 894 180,17	-736 180,17	108,0 %
VALTIONOSUUDET	9 307 390		9 307 390	9 311 707,00	-4 317,00	100,0 %
RAHOITUSTUOTOT JA-KULUT						
KORKOTUOTOT	51 800		51 800	118 291,05	-66 491,05	228,4 %
MUUT RAHOITUSTUOTOT	50 090		50 090	12 340,10	37 749,90	24,6 %
KORKOKULUT	20 000		20 000	-76 109,95	96 109,95	-380,5 %
MUUT RAHOITUSKULUT	-26 810		-26 810	-27 298,27	488,27	101,8 %
RAHOITUSTUOTOT JA-KULUT	95 080		95 080	27 222,93	67 857,07	28,6 %
VUOSIKATE	1 669 998	376 000	2 045 998	944 487,74	1 101 509,94	46,2 %
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 365 000		-1 365 000	-1 125 460,27	-239 539,73	82,5 %
Arvonalentumiset					0,00	
Poistot ja arvonalentumiset	-1 365 000		-1 365 000	-1 125 460,27	-239 539,73	82,5 %
TILIKAUDEN TULOS	304 998	376 000	680 998	-180 972,53	-861 970,21	-126,0 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	304 998	376 000	680 998	-180 972,53	-861 970,21	-126,0 %

TULOSLASKELMA (ulkoiset ja sisäiset)	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio + muutokset	Toteutuma	Poikkeama
Myyntituotot	2 433 650	-180 000	2 253 650	2 837 847,63	-584 197,47
Maksutuotot	386 050		386 050	447 529,13	-61 479,17
Tuet ja avustukset	132 000	70 500	202 500	243 551,47	-41 051,11
Vuokratuotot	1 480 350		1 480 350	1 547 193,14	-66 843,14
Muut toimintatuotot	18 450		18 450	4 261,47	14 188,53
TOIMINTATUOTOT	4 450 500	-109 500	4 341 000	5 080 382,84	-739 382,36
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot					
Maksetut palkat ja palkkiot	-3 612 141	-36 000	-3 648 141	-3 869 756,18	221 615,42
Henkilöstökorvaukset					
Palkat ja palkkiot	-3 612 141	-36 000	-3 648 141	-3 869 756,18	221 615,42
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-1 048 710		-1 048 710	-1 020 018,67	-28 691,21
Muut henkilösivukulut	-150 760		-150 760	-65 422,67	-85 337,77
Henkilösivukulut	-1 199 470		-1 199 470	-1 085 441,34	-114 028,98
Henkilöstökulut	-4 811 611	-36 000	-4 847 611	-4 955 197,52	107 586,44
Palvelujen ostot					
Asiakaspalvelujen ostot	-10 915 490		-10 915 490	-12 300 356,64	1 384 866,48
Muiden palvelujen ostot	-2 811 531	530 000	-2 281 531	-3 041 644,09	760 113,09
Palvelujen ostot	-13 727 021	530 000	-13 197 021	-15 342 000,73	2 144 979,57
Aineet, tarvikkeet ja tavarat					
Ostot tilikauden aikana	-1 838 460	-4 000	-1 842 460	-1 989 918,63	147 458,19
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 838 460	-4 000	-1 842 460	-1 989 918,63	147 458,19
Avustukset					
Avustukset	-273 300		-273 300	-194 522,23	-78 777,77
Avustukset	-273 300		-273 300	-194 522,23	-78 777,77
Vuokrat	-672 100	-4 500	-676 600	-851 114,87	174 515,03
Muut toimintakulut	-18 480		-18 480	-36 251,22	17 770,98
TOIMINTAKULUT	-21 340 973	485 500	-20 855 473	-23 369 005,20	2 513 532,44
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-16 890 472	376 000	-16 514 472	-18 288 622,36	1 774 150,08
VEROTULOT	9 158 000		9 158 000	9 894 180,17	-736 180,17
VALTIONOSUUDET	9 307 390		9 307 390	9 311 707,00	-4 317,04
RAHOITUSTUOTOT JA-KULUT					
KORKOTUOTOT	51 800		51 800	118 291,05	-66 491,05
MUUT RAHOITUSTUOTOT	50 090		50 090	24 317,64	25 772,40
KORKOKULUT	20 000		20 000	-76 109,95	96 109,99
MUUT RAHOITUSKULUT	-26 810		-26 810	-39 275,81	12 465,89
RAHOITUSTUOTOT JA-KULUT	95 080		95 080	27 222,93	67 857,23
VUOSIKATE	1 669 998	376 000	2 045 998	944 487,74	1 101 510,10
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 365 000		-1 365 000	-1 125 460,27	-239 539,61
Arvonalentumiset					
Poistot ja arvonalentumiset	-1 365 000		-1 365 000	-1 125 460,27	-239 539,61
TILIKAUDEN TULOS	304 998	376 000	680 998	-180 972,53	-861 970,21
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	304 998	376 000	680 998	-180 972,53	-861 970,21

RAHOITUSLASKELMAN TOTEUTUMINEN

RAHOITUSLASKELMA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio + muutokset	Toteutuma	Poikkeama	Tot. %
TOIMINNAN RAHAVIRTA						
Vuosikate	1 670 000	126 000	1 796 000	944 487,74	851 512,38	52,6 %
Tulorahoituksen korjauserät	0	0	0	6 832,70	-6 832,70	
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA						
Investointimenot	-802 830	-373 663	-1 176 493	-963 899,04	-212 593,96	81,9 %
Rahoitusosuudet investointeihin				3 055,00	-3 055,00	
Pysyvien vastaavien hyödykk. luovutustulot				34 943,75	-34 943,75	
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	867 170	-247 663	619 507	25 420,15	594 086,97	4,1 %
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA						
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET						
Antolainasaamisten vähennys	8 000		8 000	8 000,00	0,00	100,0 %
LAINAKANNAN MUUTOKSET						
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-47 000		-47 000	-47 000,00	0,00	100,0 %
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-500 000		-500 000	0,00	-500 000,00	0,0 %
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET						
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos				20 268,75	-20 268,75	-100,00 %
Lyhytaikaisten saamisten muutos				122 971,89	-122 971,89	-100,00 %
Korottomien pitkä- ja lyhytaik. velkojen muutos				1 063 427,73	-1 063 427,73	-100,00 %
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET				1 206 668,37	-1 206 668,37	-100,00 %
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-539 000	0	-539 000	1 167 668,37	-1 706 668,37	-216,6 %
RAHAVAROJEN MUUTOS	328 170	-247 663	80 507	1 193 088,52	-1 112 581,40	1482,0 %
KASSAVARAT 31.12.				2 686 410,69		
KASSAVARAT 1.1.				1 493 322,17		
KASSAVAROJEN MUUTOS				1 193 088,52		

YHTEENVETO VALTUUSTON HYVÄKSYMIEEN MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMISESTA

TOTEUTUMAVERTAILU (ulkoiset)	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio + muutokset	Toteutuma	Poikkeama	Toteutuma %
****HALLINTOPALVELUT						
TULOT	83 000		83 000	184 371,52	-101 371,52	222,13 %
MENOT	-1 191 390		-1 191 390	-1 353 603,35	162 212,87	113,62 %
NETTO	-1 108 390	0	-1 108 390	-1 169 231,83	60 841,35	105,49 %
****ELINKEINOEL. EDISTÄMINEN						
TULOT	515 010	-180 000	335 010	284 715,94	50 294,06	84,99 %
MENOT	-239 450		-239 450	-203 420,13	-36 029,55	84,95 %
NETTO	275 560	-180 000	95 560	81 295,81	14 264,51	85,07 %
****SOS. JA TERV. OMATOIMINTA						
TULOT	0		0	48 138,96	-48 138,96	
MENOT	-410 000		-410 000	-381 080,80	-28 919,12	92,95 %
NETTO	-410 000	0	-410 000	-332 941,84	-77 058,08	81,21 %
****SOS. JA TERV. OSTOPALV. JÄMSÄ/KEU- RUU						
MENOT	-10 681 570		-10 681 570	-11 780 176,22	1 098 606,02	110,29 %
NETTO	-10 681 570	0	-10 681 570	-11 780 176,22	1 098 606,02	110,29 %
**YLEISHALLINTO						
TULOT	598 010	-180 000	418 010	512 029,49	-94 019,49	122,49 %
MENOT	-12 522 410	0	-12 522 410	-13 703 055,40	1 180 645,12	109,43 %
NETTO	-11 924 400	-180 000	-12 104 400	-13 191 025,91	1 086 625,63	108,98 %
****SIVISTYSTOIMEN HALLINTO						
MENOT			0	-2 305,25	2 305,25	
NETTO	0	0	0	-2 305,25	2 305,25	
****VARHAISKASVATUS						
TULOT	69 500	44 000	113 500	84 994,21	28 505,87	74,88 %
MENOT	-704 420	-40 000	-744 420	-763 852,43	19 432,27	102,61 %
NETTO	-634 920	4 000	-630 920	-678 858,22	47 938,14	107,60 %
****YHTENÄISKOULU						
TULOT	62 310	20 000	82 310	60 013,85	22 296,27	72,91 %
MENOT	-2 269 190	-24 500	-2 293 690	-2 322 220,38	28 530,34	101,24 %
NETTO	-2 206 880	-4 500	-2 211 380	-2 262 206,53	50 826,61	102,30 %
****ELÄMÄNLAATUPALVELUT						
TULOT	46 300	6 500	52 800	46 694,74	6 105,26	88,44 %
MENOT	-545 020		-545 020	-522 471,40	-22 549,04	95,86 %
NETTO	-498 720	6 500	-492 220	-475 776,66	-16 443,78	96,66 %
****RUOKAPALVELU						
TULOT	623 500		623 500	655 489,34	-31 989,34	105,13 %
MENOT	-736 150		-736 150	-769 538,96	33 388,76	104,54 %
NETTO	-112 650	0	-112 650	-114 049,62	1 399,42	101,24 %
***SIVISTYSOIMI						
TULOT	801 610	70 500	872 110	847 192,14	24 918,06	97,14 %
MENOT	-4 254 781	-64 500	-4 319 281	-4 380 388,42	61 107,58	101,41 %
NETTO	-3 453 171	6 000	-3 447 171	-3 533 196,28	86 025,64	102,50 %
****KAAVOITUS- JA MAANKÄYTTÖ						
TULOT	267 700		267 700	298 381,94	-30 682,10	111,46 %
MENOT	-696 130		-696 130	-666 428,41	-29 701,43	95,73 %
NETTO	-428 430	0	-428 430	-368 046,47	-60 383,53	85,91 %
****KIINTEISTÖTOIMI						
TULOT	860 470		860 470	823 087,32	37 382,68	95,66 %
MENOT	-1 292 661	550 000	-742 661	-1 166 951,71	424 290,83	157,13 %
NETTO	-432 191	550 000	117 809	-343 864,39	461 673,51	-291,88 %
****PALO- JA PELASTUSTOIMI						
TULOT	36 090		36 090	50 092,50	-14 002,50	138,80 %
MENOT	-242 460		-242 460	-194 416,29	-48 043,83	80,18 %
NETTO	-206 370	0	-206 370	-144 323,79	-62 046,33	69,93 %
****LAITOSTOIMINTA						
TULOT	694 550		694 550	721 505,00	-26 954,96	103,88 %
MENOT	-969 070		-969 070	-1 301 400,43	332 330,11	134,29 %
NETTO	-274 520	0	-274 520	-579 895,43	305 375,15	211,24 %
***TEKNINEN LAUTAKUNTA						
TULOT	1 858 810	0	1 858 810	1 893 066,76	-34 256,88	101,84 %
MENOT	-3 200 321	550 000	-2 650 321	-3 329 196,84	678 875,68	125,61 %
NETTO	-1 341 511	550 000	-791 511	-1 436 130,08	644 618,80	181,44 %
****RAKENNUSLAUTAKUNTA						
TULOT	49 000		49 000	65 663,86	-16 663,78	134,01 %
MENOT	-220 391		-220 391	-193 965,56	-26 425,00	88,01 %
NETTO	-171 390	0	-171 390	-128 301,70	-43 088,78	74,86 %

TOTEUTUMAVERTAILU (ulkoiset)	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio + muutokset	Toteutuma	Poikkeama	Toteutuma %
**TEKNINEN TOIMI						
TULOT	1 907 810	0	1 907 810	1 958 730,62	-50 920,66	102,67 %
MENOT	-3 420 712	550 000	-2 870 712	-3 523 162,40	652 450,68	122,73 %
NETTO	-1 512 902	550 000	-962 902	-1 564 431,78	601 530,02	162,47 %
KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ						
TULOT	3 307 430	-109 500	3 197 930	3 318 950,81	-120 022,09	103,78 %
MENOT	-20 197 903	485 500	-19 712 403	-21 607 573,17	1 894 203,38	109,61 %
NETTO	-16 890 473	376 000	-16 514 473	-18 288 622,36	1 774 181,29	110,74 %
TULOSLASKELMAOSA						
VEROTULOT	9 158 000		9 158 000	9 894 180,17	-736 180,17	108,04 %
VALTIONOSUUDET	9 307 390		9 307 390	9 311 707,00	-4 317,00	100,05 %
KORKOTULOT	51 800		51 800	118 291,05	-66 491,05	228,36 %
MUUT RAHOITUSTULOT	50 900		50 900	12 340,10	38 559,90	24,24 %
KORKOMENOT	20 000		20 000	-76 109,95	96 109,95	-380,55 %
MUUT RAHOITUSMENOT	-26 810		-26 810	-27 298,27	488,27	101,82 %
VIOSIKATE	1 670 807	376 000	2 046 807	944 487,74	1 102 351,19	46,14 %
INVESTOINNIT						
MAA-ALUEET (MENOT)			0	-5 000,00	5 000,00	
MAA-ALUEET (TULOT)			0	16 762,70	-16 762,70	
OSAKKEIDEN HANKINTA (MENOT)		-67 500	-67 500	-67 500,00	0,00	100,00 %
OSAKKEIDEN HANKINTA (TULOT)			0	0,00	0,00	
MYNTIVOITOT			0	23 541,75	-23 541,75	
INVESTOINNIT KIIINTEISTÖIHIN (MENOT)	-415 000	147 137	-267 863	-351 636,30		131,27 %
INVESTOINNIT KIIINTEISTÖIHIN (TULOT)			0	3 055,00	-3 055,00	
INVESTOINNIT KUNNAN VUOKRATTAVIIN KIIINTEISTÖIHIN (MENOT)	0	0	0	0,00	0,00	
INVESTOINNIT KUNNAN VUOKRATTAVIIN KIIINTEISTÖIHIN (TULOT)					0,00	
INVESTOINNIT LAITOSTOIMINTAAN (MENOT)	-50 000	-50 000	-100 000	-114 430,00	14 430,00	114,43 %
INVESTOINNIT LAITOSTOIMINTAAN (TULOT)				0,00		
YLEISET ALUEET JA LIIKENNÄVÄYLÄT (MENOT)	-337 830	-163 300	-501 130	-362 893,79	-138 236,21	72,42 %
Koneet ja kalusto		-20 000	-20 000	-61 489,87	41 489,87	307,45 %
INVESTOINTITULOT	0	0	0	44 811,45	-16 762,70	
INVESTOINTIMENOT	-802 830	-133 633	-1 176 493	-963 899,04	-77 316,34	81,93 %
INVESTOINNIT NETTO	-802 830	-133 633	-1 176 493	-919 087,59	-94 079,04	78,12 %
RAHOITUSTOIMINNAN KASSAVIRTA						
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET						
ANTOLAINASAAMISTEN LISÄYS			0		0,00	
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS	8 000		8 000	8 000,00	0,00	100,00 %
LAINAKANNAN MUUTOKSET						
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS	0	0	0		0,00	
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄH.	-47 000	0	-47 000	-47 000,00	0,00	100,00 %
LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN MUUTOS	-500 000	0	-500 000		-500 000,00	0,00 %
MÄÄRÄRAHAT YHTEENSÄ	-539 000					
TULOARVIOT YHTEENSÄ	21 383 520	-109 500	21 274 020	22 708 280,58	-1 405 213,11	106,74 %
MENOARVIOT YHTEENSÄ	-21 054 543	351 867	-20 942 706	-22 721 880,43	1 913 485,26	108,50 %
NETTO	328 977	242 367	331 314	-13 599,85	344 914,17	-4,10 %
NETTO				-13 599,85		
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET				1 206 668,37		
RAHAVAROJEN MUUTOS				1 193 088,52		
TARKISTUS:						
Tulojen alitukset (ilman invest. ja lainanottoa)	10 775 640	20 000	10 795 640	10 917 098,74	-121 458,58	
Tulojen ylitykset	11 099 880	-129 500	10 970 380	11 694 429,80	-724 049,80	
Menojen alitukset (ilman investointeja, lainojen vähennystä ja poistoja)	-7 303 601	-24 500	-7 328 101	-7 741 427,69	1 511 932,23	
Menojen ylitykset (ilman investointeja)	-12 901 111	510 000	-12 391 111	-13 981 506,60	491 789,22	
NETTO (vuosikate)	1 670 807	376 000	2 046 807	888 594,25	1 158 213,07	
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-1 365 000		-1 365 000	-1 125 460,27	-239 539,61	
TILIKAUDEN TULOS	305 807	376 000	681 807	-180 972,53	918 673,46	
VARAUSTEN JA RAHASTOJEN MUUTOS	0	0	0	0,00	0,00	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	305 807	376 000	681 807	-180 972,53	918 673,46	

KUNNAN TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

TULOSLASKELMA (ulkoiset)	Tilivuosi 2022	Tilivuosi 2021
Myyntituotot	1 744 481,91	1 625 079,32
Maksutuotot	444 662,82	391 202,67
Tuet ja avustukset	243 551,47	262 942,56
Vuokratuotot	881 993,14	886 900,99
Muut toimintatuotot	4 261,47	88 467,75
TOIMINTATUOTOT	3 318 950,81	3 254 593,29
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-3 869 756,18	-3 792 272,01
Henkilöstökorvaukset	0,00	34 407,75
Palkat ja palkkiot	-3 869 756,18	-3 757 864,26
Eläkekulut	-1 020 018,67	-1 013 254,20
Muut henkilösivukulut	-65 422,67	-124 076,21
Henkilösivukulut	-1 085 441,34	-1 137 330,41
Henkilöstökulut	-4 955 197,52	-4 895 194,67
Palvelujen ostot		
Asiakaspalvelujen ostot	-12 300 356,64	-10 697 463,67
Muiden palvelujen ostot	-2 341 290,64	-2 359 574,11
Palvelujen ostot	-14 641 647,28	-13 057 037,78
Ostot tilikauden aikana	-1 594 040,05	-1 611 523,91
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 594 040,05	-1 611 523,91
Avustukset	-194 522,23	-244 265,56
Avustukset	-194 522,23	-244 265,56
Vuokrat	-185 914,87	-167 038,32
Muut toimintakulut	-36 251,22	-26 453,67
TOIMINTAKULUT	-21 607 573,17	-20 001 513,91
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-18 288 622,36	-16 746 920,62
VEROTULOT	9 894 180,17	9 665 115,47
VALTIONOSUUDET	9 311 707,00	8 885 428,00
RAHOITUSTUOTOT JA-KULUT		
KORKOTUOTOT	118 291,05	59 378,80
MUUT RAHOITUSTUOTOT	12 340,10	46 787,13
KORKOKULUT	-76 109,95	22 531,65
MUUT RAHOITUSKULUT	-27 298,27	-564 467,89
RAHOITUSTUOTOT JA-KULUT	27 222,93	-435 770,31
VUOSIKATE	944 487,74	1 367 852,54
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 125 460,27	-1 225 342,40
Poistot ja arvonalentumiset	-1 125 460,27	-1 225 342,40
TILIKAUDEN TULOS	-180 972,53	142 510,14
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-180 972,53	142 510,14
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	15,4	16,3
Vuosikate/Poistot, %	83,9	111,6
Vuosikate, euroa/asukas	444	634
Asukasmäärä	2 128	2 157

RAHOITUSLASKELMA	Tilivuosi 2022	Tilivuosi 2021
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Vuosikate	944 487,74	1 367 852,54
Tulorahoituksen korjaukset	6 832,70	-68 010,87
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-963 899,04	-5 386 000,00
Rahoitusosuudet investointeihin	3 055,00	33 600,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	34 943,75	111 201,14
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	25 420,15	-3 941 357,19
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET		
Antolainasaamisten lisäys	0,00	0,00
Antolainasaamisten vähennys	8 000,00	258 000,00
LAINAKANNAN MUUTOKSET		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-47 000,00	-47 000,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	2 500 000,00
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos	20 268,75	2 352,99
Pitkäaikaisten saamisten muutos	0,00	0,00
Lyhytaikaisten saamisten muutos	122 971,89	621 092,13
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	1 063 427,73	30 559,01
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET YHTEENSÄ	1 206 668,37	654 004,13
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	1 167 668,37	3 365 004,13
RAHAVAROJEN MUUTOS	1 193 088,52	-576 719,79
KASSAVARAT 31.12.	2 686 410,69	4 218 240,32
KASSAVARAT 1.1.	1 493 322,17	4 794 960,11
KASSAVAROJEN MUUTOS	1 193 088,52	-576 719,79
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRRRAN KERTYMÄ 5 VUODELTA, € milj	2	-38
INVESTOINTIEN TULORAHOTUS, %	98,3	25,6
PÄÄOMAMENOJEN TULORAHOTUS, %	93,7	25,3
LAINANHOITOKATE	8,3	1,8
KASSAN RIITTÄVYYS, PV	47,2	59,3
ASUKASMÄÄRÄ	2 128	2 157
Lainakanta 31.12. (milj. €)	6,2	6,3
Lainakanta 31.12., €/asukas	2914	2932
Lainasaamiset (milj. €)	0,5	0,5

TASE	Tilivuosi	Tilivuosi
(ulkoinen)	2022	2021
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet	20 206,04	17 741,84
Maa- ja vesialueet	2 609 543,25	2 621 305,95
Rakennukset	11 458 053,25	11 780 618,61
Kiinteät rakenteet ja laitteet	4 314 782,82	4 167 451,46
Koneet ja kalusto	313 543,64	33 102,46
Muut aineelliset hyödykkeet	3 363,76	3 363,76
Keskeneräiset hankinnat	308 507,08	654 766,69
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	308 507,08	654 766,69
Aineelliset hyödykkeet	19 007 793,80	19 260 608,93
Osakkeet ja osuudet tytäryhteisöissä	1 061 276,39	993 776,39
Kuntayhtymäosuudet	500 372,29	500 372,29
Osakkeet ja osuudet osak.ja omist.yht.	1 053 168,13	1 076 709,88
Muut osakkeet ja osuudet	5 178,00	5 178,00
Osakkeet ja osuudet	2 619 994,81	2 576 036,56
Muut pitkäaikaiset lainasaamiset	454 747,70	462 747,70
Muut pitkäaikaiset saamiset	39 981,79	39 981,79
Sijoitukset	3 114 724,30	3 078 766,05
PYSYVÄT VASTAAVAT	22 142 724,14	22 357 116,82
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	423 909,95	422 015,44
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	423 909,95	422 015,44
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Myyntisaamiset	537 561,05	236 157,33
Lainasaamiset	26 500,00	28 000,00
Muut lyhytaikaiset saamiset	153 876,16	458 303,92
Lyhytaikaiset saamiset	717 937,21	722 461,25
Muut siirtosaamiset	31 375,39	299 364,54
Siirtosaamiset	31 375,39	299 364,54
Saamiset	749 312,60	1 021 825,79
Rahoitusarvopaperit	2 874 459,45	2 724 918,15
Rahat ja pankkisaamiset	2 686 410,69	1 493 322,17
VAIHTUVAT VASTAAVAT	6 310 182,74	5 240 066,11
VASTAAVAA	28 876 816,83	28 019 198,37

TASE	Tilivuosi	Tilivuosi
(ulkoinen)	2022	2021
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	12 684 598,33	12 684 598,33
Edellisten tilikausien yli/alijäämä	6 518 725,91	6 376 215,77
Tilikauden yli-/alijäämä	-180 972,53	142 510,14
OMA PÄÄOMA	19 022 351,71	19 203 324,24
Lahjoitusrahastojen pääomat	698 602,78	676 439,52
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	698 602,78	676 439,52
VIERAS PÄÄOMA		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	230 000,00	277 000,00
Saadut ennakot	3 531,95	3 531,95
Muut pitkäaikaiset velat	196 340,55	196 340,55
Pitkäaikainen vieraspääoma	429 872,50	476 872,50
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	6 047 000,00	6 047 000,00
Saadut ennakot	0,00	3 488,97
Ostovelat	757 255,34	831 129,89
Muut velat	99 238,05	184 654,45
Siirtyvät korot	11 022,33	12 033,71
Lomapalkkajaksotus	516 285,03	509 516,97
Valtionosuuden palautukset	0,00	62 420,00
Muut siirtovelat	1 295 189,09	12 318,12
Siirtovelat	1 822 496,45	596 288,80
Lyhytaikainen vieraspääoma	8 725 989,84	7 662 562,11
VIERAS PÄÄOMA	9 155 862,34	8 139 434,61
VASTATTAVAA	28 876 816,83	28 019 198,37
Omavaraisuusaste, %	65,9	68,5
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	40,6	39,3
Kertynyt yli-/alijäämä (milj. €)	5,6	6,5
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	2978	3022
Lainakanta 31.12. (milj. €)	6,3	6,3
Lainakanta 31.12., €/asukas	2950	2932
Lainat ja vastuut 31.12., 1000 €	6,5	6,4
Lainat ja vastuut, €/asukas	3043	2946
Lainasaamiset (milj. €)	0,5	0,5
Asukasmäärä	2128	2157

KONSERNITULOSLASKELMA	2022		2021	
	1 000 €		1 000 €	
Toimintatuotot		5 938		5 897
Toimintakulut		-26 194		-23 409
Osuus osakkuusyhteisäjien voitosta (tappiosta)		-4		3
Toimintakate		-20 260		-17 509
Verotulot		9 874		9 665
Valtionosuudet		10 549		10 116
Rahoitustuotot- ja kulut				
Korkotuotot	110		50	
Muut rahoitus- tuotot	26		48	
Korkokulut	-121		1	
Muut rahoitusku- lut	-40	-25	-57	42
Vuosikate		138		2 314
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset pois- tot		-1 460		-1 684
Arvonalentumiset				
Satunnaiset erät				1
Tilikauden tulos		-1 322		631
Tilinpäätössiirrot				14
Tilikauden verot		-116		0
Laskennalliset verot				-15
Vähemmistöosuudet		-10		5
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		-1 448		624
KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT				
Toimintatuotot/toimintakulut %		22,7		23,5
Vuosikate/Poistot %		9,45		137,4
Vuosikate/asukas		65		1073
Asukasmäärä		2128		2158

KONSERNIRAHOITUSLASKELMA	2022	2021
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	140	2314
Satunnaiset erät		1
Tilikauden verot	-116	-15
Tulorahoituksen korjaukset	0	2
Toiminnan rahavirta	<u>24</u>	<u>2302</u>
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 124	-5698
Rahoitusosuudet investointimenoihin		255
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 274	
Investointien rahavirta	<u>1 150</u>	<u>-5443</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 174	-3141
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset		0
Antolainasaamisten vähennykset	0	1
Antolainauksen muutokset	<u>0</u>	<u>1</u>
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	85	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-406	-337
Lyhytaikaisten lainojen muutos	35	2612
Lainakannan muutokset	<u>-286</u>	<u>2275</u>
Oman pääoman muutokset		
Oman pääoman muutokset	0	-15
Muutokset vähemmistön osuudessa	54	
Oman pääoman muutokset	<u>54</u>	<u></u>
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varat ja pääomien muutokset	20	2
Vaihto-omaisuuden muutos	20	0
Saamisten muutos	235	-251
Korottomien velkojen muutos	1 112	44
Muut maksuvalmiuden muutokset	<u>1 387</u>	<u>-205</u>
Rahoituksen rahavirta	1 155	-2056
Rahavarojen muutos	2 329	-1084
Rahavarat 31.12.	7 057	4729
Rahavarat 1.1.	4 728	5814
Rahavarojen muutos	2 329	-1084
Investointien tulorahoitus %	12,4	42,5
Lainanhoitokate	0,5	1,7
Kassan riittävyys (pv)	92	59

KONSERNITASE	2022	2021
	1 000 €	1 000 €
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet	59	81
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	2 949	2 960
Rakennukset	14 980	15 400
Kiinteät rakennukset ja laitteet	4 353	4 210
Koneet ja kalusto	477	213
Muut aineelliset hyödykkeet	7	2 183
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	471	800
Aineelliset hyödykkeet	23 237	25 768
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	1 132	1 130
Lainasaamiset	4	4
Muut sijoitukset	56	56
Sijoitukset	1 192	1 191
PYSYVÄT VASTAAVAT	24 488	27 040
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	480	459
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	34	53
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	5	2
Lyhytaikaiset saamiset	1 074	1 304
Saamiset	1 079	1 306
Rahoitusarvopaperit	2 921	2 742
Rahat ja pankkisaamiset	4 136	1 987
VAIHTUVAT VASTAAVAT	8 170	6 089
VASTAAVAA	33 138	33 588
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	12 685	12 685
Rahastot	467	644
Edellisten tilikausien yli/alijäämä	6 276	5 415
Tilikauden yli/alijäämä	-1 447	624
OMA PÄÄOMA	17 981	19 368
VÄHEMMISTÖOSUUS	127	63
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset		
Poistoero		
Vapaaehtoiset varaukset		
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset		
Pakolliset varaukset	41	47
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	759	718
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	3 797	4 128
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	171	177
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	6 859	6 846
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	3 403	2 241
VIERAS PÄÄOMA	14 230	13 391
VASTATTAVAA	33 138	33 588
Omavaraisuusaste	54,7	57,9
Suhteellinen velkaantuneisuus %	53,9	51,4
Kertynyt yli-/alijäämä (milj. €)	4,8	6,0
Kertynyt yli-/alijäämä €/asukas	2270	2800
Lainat ja vastuut 31.12.	11,5	10,9
Lainat ja vastuut €/asukas	5390	5087
Asukasmäärä	2128	2158

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Liite 1: tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät; (KPA 2:2.1 § 1-kohta)

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysajankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Investointien kirjaamisessa pysyviin vastaaviin on pienhankintarajana käytetty kunnanvaltuuston vahvistamaa alarajaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Kunnanvaltuusto on hyväksynyt poistosuunnitelman ja poistoajoja on tarkistettu 1.1.2013 alkaen. Muutos on perustunut hyödykkeiden taloudellisen pitoajan uudelleenarviointiin. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet. Kunnanvaltuuston hyväksymällä hyödykekohtaisen poistoajan muutoksella (kvalt 14.9.2020 § 43) on Päiväkoti Saukontassun sekä tulevan uuden koulurakennuksen poistoajoja tarkistettu 1.1.2020 alkaen. Tarkistettu poistoajaksi on 30 vuotta ja perustuu hyödykkeiden taloudellisen pitoajan uudelleenarviointiin.

Yhtenäiskoulun rakennuksen purkuun liittyvät päätökset on tehty vuonna 2020. Koulurakennus poistettiin käytöstä vuonna 2020 (luokkatilat, vanha liikuntasali). Kunnanhallitus linjasi kokouksessaan 1.3.2021 § 42, että Kuhmoisten kunnan yhtenäiskoulun rakennuksen A osalta tehdään kirjanpidollinen alaskirjaus vuoden 2020 tilinpäätöksen yhteydessä.

Yhtenäiskoulun rakennuksiin A ja B kohdistuvaa menojäännösarvoa on 31.12.2022 jäljellä yhteensä 265.825,46 euroa.

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoa.

Rahoitusomaisuus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Liite 1 A: Konsernitilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät (KPA 4:2. §);

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konserniin on yhdistelty tytäryhteisöt ja kuntayhtymät omistussuuden mukaisesti.

Osakkuusyhteisöjä ei ole yhdistelty konserniin, niiden pääomaosuusien vaikutus kunnan konsernitilinpäätökseen ei ole olennainen.

Konsernitilinpäätöksen laskentaperiaatteet

Tytäryhteisöt on yhdistelty kunnan konserniin rivi riviltä. Kuhmoisten Verkkopalvelu Oy:n ja Kuhmoisten Laajakaista Oy:n muodostama alakonserni on yhdistelty konserniin rivi riviltä ja vähemmistöosuus on erotettu omalle rivilleen. Kuntayhtymät on yhdistelty lukuarvoiltaan omistussuuden mukaisesti.

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Kunnan ja sen tytäryhteisöjen keskinäinen omistus on eliminoitu. Kunnan ja kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu.

Kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöiden rakennusten poistot on oikaistu suunnitelmanmukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisöjen poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Kuntayhtymien osalta poistoerot ja verovelat ovat lukuarvoiltaan vähäisiä ja niitä ei ole huomioitu.

Liite 6:

Toimintatuotot kunnan määritteleminä tehtäväkokonaisuuksina. Kunnan tai kuntayhtymän liiketoimintojen toimintatuotot esitetään tehtäväalueisiin tai tulolajeihin sisällytettynä;

Toimintatuotot tehtäväalueittain				
	Kon-		Kunta	
	serni			
	2022	2021	2022	2021
Yleishallinto	512 030	518 827	512 030	403 097
Sosiaali ja terveystoimet	1 730 370	1 826 874		
Opetus- ja kulttuuripalvelut	1 050 985	1 041 950	847 192	864 395
Tekniset palvelut	2 600 126	2 452 012	1 959 729	1 987 101
Muut palvelut	44 832			
Toimintatuotot yhteensä	5 938 343	5 839 663	3 318 951	3 254 593

Liite 7:

Verotulot eriteltynä kunnan tuloveroon, osuuteen yhteisöveron tuotosta, kiinteistöveroon ja muihin verotuloihin (kuntajaoston tuloslaskelmaohje kohta 5.1)

Verotulojen erittely		
	2022	2021
Kunnan tulovero	6 638 040	6 394 064
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 641 144	1 728 226
Kiinteistövero	1 614 997	1 542 825
Muut verotulot		
Verotulot yhteensä	9 894 181	9 665 115

Tuloveroprosentti**v. 2022****v. 2021**

21,75

21,75

Kiinteistöveroprosentit

Yleinen kiinteistövero

1,10

1,10

Vakituisen asuinrakennuksen

0,60

0,60

Muun kuin vak.asuinrakennuksen

1,20

1,20

Liite 8:

Valtionosuudet eriteltynä

Valtionosuuksien erittely		
	2022	2021
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	7 931 137	7 719 485
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionos.tasaus	1 424 915	1 658 640
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtos.	-97 248	-139 789
Verotulomenetysten kompensatio	1 477 818	1 305 732
Valtionosuudet yhteensä	9 311 707	8 885 428

Liite 9:

Palveluiden ostot eriteltyinä asiakaspalveluiden ostoihin ja muiden palveluiden ostoihin.

Palveluiden ostojen erittely	2022	2021
Asiakaspalveluiden ostot	12 300 357	10 697 464
Muiden palveluiden ostot	2 341 291	2 359 574
<i>Kunnan palveluiden ostot yhteensä</i>	14 641 648	13 057 038

Liite 11:

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista

(KPA 2:3.1 3-kohta)

Kuhmoisten kunnan käyttöomaisuuden 2009 poistosuunnitelma		
(Pienhankintaraja 10 000 €)	31.12.2012	1.1.2013 alkaen
Aineettomat hyödykkeet		
Kehittämismenot		2 v.
Aineettomat oikeudet		5 v.
Liikearvo		2 v.
Muut pitkävaikutteiset menot		
- Atk-ohjelma	4 v.	2 v.
- Muut	4 v.	2 v.
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	Ei poistoa	Ei poistoa
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennelmat	40 v. tasapoisto	20 v. tasapoisto
Koulun rakentaminen	30 v. Tasapoisto	30 v. tasapoisto
Tehdas- ja tuotantorakennukset	25 v. tasapoisto	20 v. tasapoisto
Taloussrakennukset	17 v. tasapoisto	10 v. tasapoisto
Vapaa-ajan rakennukset	25 v. tasapoisto	20 v. tasapoisto
Asuinrakennukset	40 v. tasapoisto	30 v. tasapoisto
Koulun konekatos	10 v. Tasapoisto	
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut, tiet, torit, puistot	17 v. tasapoisto	15 v. tasapoisto
Koulun maansiiritys	15 v. tasapoisto	15 v. tasapoisto
Kaavatiden kunnostus, valistus	15 v. tasapoisto	15 v. tasapoisto
Sillat, laiturit, uimalat	20 v. tasapoisto	10 v. tasapoisto
Laiturit	2 v. tasapoisto	2 v. Tasapoisto
Muut maa- ja vesirakenteet	20 v. tasapoisto	15 v. tasapoisto
Sähköjohdot, maa- ja vesijohdot	17 v. tasapoisto	15 v. tasapoisto
Vesijärjestelmät ja viemäri	30 v. tasapoisto	30 v. tasapoisto
Vesijärjestelmät ja viemäri	30 v. Tasapoisto	
Kaukolämpöverkko		20 v. tasapoisto
Koulun kaukolämpö	20 v. tasapoisto	
Koulun vesihuolto	30 v. Tasapoisto	30 v. tasapoisto
Koulun hulevesijärjestelmä	15 v. tasapoisto	15 v. tasapoisto
Puhelinverkko, keskusasema ja alakesk.		10 v. tasapoisto
Maakaasuverkko		20 v. tasapoisto
Muut putki- ja kaapeliverkot		15 v. tasapoisto
Sähkö-, vesi-, yms. laitteet ja laitteet	15 v. tasapoisto	10 v. tasapoisto
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15 v. tasapoisto	15 v. tasapoisto
Liikenteen ohjauslaitteet		10 v. tasapoisto
Muut kiinteät	12 v. tasapoisto	10 v. tasapoisto
Koneet ja kalusto		
Rautaiset alukset	17 v. tasapoisto	15 v. tasapoisto
Puiset alukset ja muut		8 v. tasapoisto
Muut kuljetusvälineet	7 v. tasapoisto	4 v. tasapoisto
Muut liikkuvat työvälineet	7 v. tasapoisto	5 v. tasapoisto
Muut raskaat työkonet		10 v. tasapoisto
Muut kevyet koneet		5 v. tasapoisto
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet		5 v. tasapoisto
Atk-laitteet	4 v. tasapoisto	3 v. tasapoisto
Muut laitteet ja kalusteet	4 v. tasapoisto	3 v. tasapoisto
Muut aineelliset hyödykkeet		
Luonnonvarat	Käytönmuutos	Käytönmuutos
Arvo- ja taide-esineet	Ei poistoa	Ei poistoa
Ennakkomaksut ja keskenkäynteiset	Ei poistoa	Ei poistoa
Käyttöomaisuus arvopaperit ja muut pitkäaik. s		
Osakkeet ja osuudet	Ei poistoa	Ei poistoa

Liite 13:

Selvitys olennaisista muihin toimintatuottoihin sisältyvistä pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitoista ja olennaisista muihin toimintakuluihin sisältyvistä pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappioista (Kuntajaoston tuloslaskelmaohje luvut 2.3 ja 4.5)

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot				
	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot		55 995	0	58 403
Rakennusten myyntivoitot			0	10 726
Muut myyntivoitot	5 305		550	420
Myyntivoitot yhteensä	5 305	55 995	550	69 550
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden myyntitappiot	6 833		6 833	
Rakennusten myyntitappiot				
Muut myyntitappiot			30 526	1 551
Myyntitappiot yhteensä	6 833	0	37 359	1 551

Liite 14:

Satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin sisältyvät erät (KPA 2:3.1 2-kohta)

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely				
	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
<i>Satunnaiset tuotot yhteensä</i>	0	764	0	0
<i>Satunnaiset kulut yhteensä</i>	0	764	0	0

Liite 15:

Yhteismäärät muihin rahoitustuottoihin sisältyvistä tuotoista, jotka on saatu osuuksista muissa yhteisöissä (KPA 2:3.1 § 5-kohta), jos ne ovat olennaisia

Rahoitustuottojen ja -kulujen erittely		
	2022	2021
Korkotuotot antolainoista ulkopuolisille	8 969	8 969
Korkotuotot sijoituksista, talletuksista ja maksuliik.	109 322	50 410
Sijoitusten ja arvopapereiden tuotot	550	20 475
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	11 053	10 968
Korvaus jäännöspääomasta vesihuoltolaitos ja kaukolämpöverkko	11 978	11 978
Verotilitysten korot ja korotukset	0	0
Viivästyskorkotuotot	733	3 221
Muut rahoitustuotot	3	146
RAHOITUSTUOTOT YHTEENSÄ	142 608	106 340
Korkokulut lainoista	-76 110	22 532
Arvonalentumiset sijoitukset ja arvopaperit	-26 238	-549 521
Korvaus jäännöspääomasta vesihuoltolaitos ja kaukolämpöverkko	-11 978	-11 978
Verotilitysten korot ja korotukset	0	0
Viivästyskorkokulut	-528	-709
Muut rahoituskulut	-532	-2 261
RAHOITUSKULUT YHTEENSÄ	-115 386	-541 936
Rahoitustuotot ja -kulut netto	27 222	-435 770

Liite 19 A:

Tiedot pysyvästä vastaavista tase-eräkohtaisesti

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet											Kaikki yhteensä
	Aineettomat oikeudet	Muutpitkävaimenot	Yhteensä	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteistöt ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskener.	Yhteensä	
Poistamaton hankintameno 1.1.	0,00	17 741,84	17 741,84	2 621 305,95	11 780 618,61	4 167 451,46	33 102,46	3 363,76	654 766,69	19 260 608,93	19 278 350,77
Lisäykset tilikaudella		11 827,96	11 827,96	5 000,00	255 314,54	366 348,68	62 438,85		190 942,01	880 044,08	891 872,04
Rahoitusosuudet tilikaudella										0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella				-16 762,70						-16 762,70	-16 762,70
Sirrot erien välillä					125 110,85	159 431,79	252 658,98		-537 201,62	0,00	0,00
Tilikauden poisto	0,00	-9 363,76	-9 363,76		-702 990,75	-378 449,11	-34 656,65			-1 116 096,51	-1 125 460,27
Arvonlennukset ja niiden palautukset						0,00				0,00	0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	0,00	20 206,04	20 206,04	2 609 543,25	11 458 053,25	4 314 782,82	313 543,64	3 363,76	308 507,08	19 007 793,80	19 027 999,84
										0,00	0,00
Arvonkorotukset										0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,00	20 206,04	20 206,04	2 609 543,25	11 458 053,25	4 314 782,82	313 543,64	3 363,76	308 507,08	19 007 793,80	19 027 999,84

Liite 19 B:

Tiedot pysyvästä vastaavista tase-eräkohtaisesti

Sijoitukset

Pysyvien vastaavien sijoitukset											
	Osakkeet ja osuudet					Jvk-, muut laina- ja muut saamiset					
	Osakkeet konserni- yhtiö	Osakkeet osakk. ja omistus- yhtiö	Kunta- yhtymä osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Saamiset konserni- yhtiö	Saamiset osakk. ja omistus- yht.	Saami- set kunta- yhty	Saamiset muut yhtiö	Yhteensä	Kaikki yhteensä
Hankintameno 1.1.	993 776,39	772 749,88	500 372,29	309 138,00	2 576 036,56	462 747,70	0,00	0,00	39 981,79	502 729,49	3 078 766,05
Lisäykset	67 500,00				67 500,00					0,00	67 500,00
Vähennykset		-23 541,75			-23 541,75	-8 000,00				-31 541,75	-55 083,50
Sierrot erienvälillä					0,00					0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	1 061 276,39	749 208,13	500 372,29	309 138,00	2 619 994,81	454 747,70	0,00	0,00	39 981,79	494 729,49	3 091 182,55
Arvonlennukset					0,00					0,00	0,00
Arvonkorotukset										0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 061 276,39	749 208,13	500 372,29	309 138,00	2 619 994,81	454 747,70	0,00	0,00	39 981,79	494 729,49	3 114 724,30

Liitteet 20-22:

Omistuksia muissa yhteisöissä koskevat liitetiedot

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt						
Nimi	Kotipaikka	Kunnan omistus- osuus	Konsernin omistus- osuus	Kuntakonsernin osuus (1000 €)		
				omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikau- den voitosta/ tappiosta
Tytäryhteisöt						
Kuhmoisten kunnan vuokrakiinteistöt Oy	Kuhmoinen	100 %	100 %	648	2088	4
Asunto Oy Kuhmoisten Päijälänkoti	Kuhmoinen	100 %	100 %	281	3	0
Kuhmoisten Verkkopalvelut Oy (emoyhtiö)	Kuhmoinen	100 %	100 %	-651	1950	-621
			Yhteensä	278	4041	-617
Kuntayhtymät						
Pirkanmaan liitto	Tampere	0,32 %	0,32 %	5	16	0
Pirkanmaan Sairaanhoidopiiri ky	Tampere	0,16 %	0,16 %	335	1052	-7
Jyväskylän koulutuskuntayhtymä	Jyväskylä	1,27 %	1,27 %	1300	460	-23
Koulutuskeskus Salpaus ky	Lahti	0,23 %	0,23 %	219	25	7
			Yhteensä	1859	1553	-24
Yhdistelemättömät osakkuusyhteisöt						
Asunto Oy Kuhmoisten Hokkalanperä	Kuhmoinen	31,7 %	31,7 %	11	47	1
Kiinteistö Oy Pohjoisportti	Kuhmoinen	35,05 %	35,05 %	335	3	0
Muut yhteisöt (konserniin kuulumattomat)						
Asunto Oy Peltohokkala	Kuhmoinen	*)				
Asunto Oy Kokkonniemi	Kuhmoinen	4,27 %				
Asunto Oy Paajaranta	Kuhmoinen	3,31 %				
Asunto Oy Hokkalankulma	Kuhmoinen	6,32 %				
Reka Industrial Oyj B	Helsinki					

Liite 23:

Erikseen pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset tytäryhteisöiltä, kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä sekä osakkuus- ja muilta omistusyhteisyyksiltä

– myyntisaamiset (Vs C II pitkäaikaiset 1, lyhytaikaiset 1);

– lainasaamiset (Vs C II pitkäaikaiset 1, lyhytaikaiset 1);

– muut saamiset (Vs C II pitkäaikaiset 1, lyhytaikaiset 1);

– siirtosaamiset (Vs C II pitkäaikaiset 1, lyhytaikaiset 1);

(KPA 2:4.3 § 3-kohta)

Saamisten erittely	2022		2021	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		53 334		
Lainasaamiset	454 748	0	462 748	0
Muut saamiset				
Siirtosaamiset		0		0
<i>Yhteensä</i>	<i>454 748</i>	<i>53 334</i>	<i>462 748</i>	<i>0</i>
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset		481		
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset		5 771		9
<i>Yhteensä</i>	<i>0</i>	<i>6 252</i>	<i>0</i>	<i>9</i>
Saamiset yhteensä	454 748	59 586	462 748	9

Liite 24:

Saamiisiin sisältyvät olennaiset er

Saamiisiin sisältyvät olennaiset er		
	2022	2021
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	537 561	236 157
Lyhytaikaiset lainasaamiset	26 500	28 000
Valtionosuussaaminen	0	0
Alv- saaminen	153 876	458 304
Puunmyyntituloja	0	0
KEVA / eläkemeno perusteiset	0	3 195
Pirkanmaan sairaanhoitopiirin ky	5 771	5 771
Jämsän kaupunki / sote	0	240 197
ELY-Keskus investointituki	0	33 600
Tuotto-osuuden korko	0	0
Siirtosaamiset tyttäreltä	0	0
Muut siirtosaamiset	25 604	16 602
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	749 312	1 021 826

Liite 25:

Tase-eräkohtainen erittely oman pääoman erien lisäyksistä ja vähennyksistä sekä siirroista näiden erien välillä tilikauden aikana (KPA 2:5.1 § 1-kohta)

Oman pääoman erittely	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Peruspääoma 1.1.	12 684 598	12 684 598	12 684 598	12 684 598
Lisäykset				
Vähennykset				
Peruspääoma 31.12.	12 684 598	12 684 598	12 684 598	12 684 598
Arvonkorotusrahasto 1.1.	2 873	4 292		
Lisäykset	8			
Vähennykset	913	-3 947		
Arvonkorotusrahasto 31.12.	1 968	345		
Muut omat rahastot	465 232	655 136		
Vahinkorahaston pääoma 1.1.				
Siirrot rahastoon				
Siirrot rahastosta	0	-11 016		
Vahinkorahaston pääoma 31.12.				
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	465 232	644 120		
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	6 276 307	5 414 646	6 518 727	6 376 217
Siirto vahinkorahastoon				
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	6 276 307	5 414 646	6 518 727	6 376 217
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 446 546	624 474	-180 973	142 510
Oma pääoma yhteensä	17 981 559	19 368 183	19 022 352	19 203 325

Liite 27:

Tase-erien mukaan eritelty tieto sellaisista pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan kuuluvista veloista, jotka erääntyvät **myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua** (KPA 2:5.1 § 2-kohta).

Vuoden 2022 tilinpäätöksessä esitetään velat ja velkojen osat, jotka erääntyvät **1.1.2029 tai sen jälkeen**.

Kunta	Pitkäaikaiset velat		Lainat
	2022	2021	2029
Joukkovelkakirjalainat			
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	230 000	277 000	0
Lainat julkisyhteisöiltä			
Takausvastuun kautta tullut laina			
Lainat muilta luotonantajilta			
Saadut ennakot	3 532	3 532	
Ostovelat			
Liittymismaksut ja muut velat	196 341	196 341	
Siirtovelat			
Pitkäaikaiset velat yhteensä	429 873	476 873	0

Pitkäaikaiset velat		
Konserni	2022	2021
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 536 359	3 856 044
Lainat julkisyhteisöiltä	122	567
Lainat muilta luotonantajilta	260 594	267 758
Saadut ennakot	3 532	3 532
Ostovelat	0	0
Muut pitkäaikaiset velat	165 852	177 312
Pitkäaikaiset velat yhteensä	3 966 459	4 305 213

Liite 30:

Erikseen pitkä- ja lyhytaikaiset velat tytäryhteisöille, kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä ja osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille

- saadut ennakot (Vt E I 5, II 5)
- ostovelat (Vt E I 6, II 6)
- liittymismaksut ja muut velat (Vt E I 7, II 7)
- siirtovelat (Vt E I 8, II 8) (KPA 2:5.2 §)

Vieras pääoma				
	2022		2021	
	Pitkä- aikainen	Lyhyt- aikainen	Pitkä- aikainen	Lyhyt- aikainen
Velat tytäryhteisöille				
Saadut ennakot				
Ostovelat				
Muut velat			24 446,30	
Siirtovelat				
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>24 446,30</i>	<i>0,00</i>
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Saadut ennakot				
Ostovelat				
Muut velat	310 351,00	0,00	0,00	0,00
Siirtovelat				
<i>Yhteensä</i>	<i>310 351,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
Velat osakkuus- tai sekä muille omistusyhteisöille				
Saadut ennakot				
Ostovelat				
Muut velat				
Siirtovelat				
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
<i>Vieras pääoma yhteensä</i>	<i>310 351,00</i>	<i>0,00</i>	<i>24 446,30</i>	<i>0,00</i>

Liite 32:

Muut velat-erään sisältyvät olennaiset erät

Muut velat-erään sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Muut velat				
Liittymismaksut				
Muut velat				
Tilitettävä arvonlisävero	106 098	97 279	0	97 279
Ennakonpidätykset	0	78 183	71 241	77 584
Sosiaaliturvamaksut	0	4 758	4 284	4 758
Muut	0	37 035	3 472	5 034
Muut velat yhteensä	106 098	217 255	78 997	184 655

Liite 33:

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät (KPA 2:5.1 § 4-kohta)

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot				
Siirtovelat				
Henkilöstökulujen jaksotukset	663 771	674 319	516 285	509 517
Korkojaksotukset	18 892	13 897	11 022	12 034
Jämsän kaupunki (sos. ja terveystoimi)	1 123 255	0	1 123 255	0
Palkkojen henkilösivukulut	15 551	13 130	0	12 318
Muut siirtovelat	251 705	338 276	171 934	62 420
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	2 073 174	1 039 622	1 822 496	596 289

Liite 41:

Muut kuntaa koskevat taseen ulkopuoliset järjestelyt järjestelyjä voivat olla mm. yhteistyö- ja kumppanuuympäristövastuut jne. Vastuut ilmoitetaan nimellisä arvonnalisävero voidaan sisällyttää vähennettäviin tai Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt voivat olla selmäärittämään. Tällöin vähimmäisinformaationa ilmoit

Muut kuntaa koskevat taseen ulkopuoliset järjestelyt

Vuoden 2022 aikana Kuhmoisten kunta teki Kuhmoisten erääntyvän lainaerän maksamiseksi Kuntarahoitus Oyj: oman pääoman rahastoon. Kunnanvaltuusto antoi päätökakordin maksamatta jääneestä lyhytaikaisesta velast KVP:lle akordin pitkäaikaisen lainan takausvastuun KVP ei pysty maksamaan Kuntarahoitus Oyj:n lainaansa takaisin.

Kuhmoisten Laajakaista Oy:n ja Valokuitunen Oy:n välipäätöksellään 14.11.2022 § 51 toimintamallin yhtiön

Kuhmoisten Lämpö Oy:n ja Kuhmoisten kunnan 9.4.2013 amisestä kunnan omistamaan kaukolämpöverkkoon. Sopimvuotta lämmöntoimitusten alkamisesta.

Arvonlisäveron palautusvastuu 2.843.088,81 euroa. 2022 tilinpäätö

Merkitettävät sopimukset:

Jämsän kaupungin ja Kuhmoisten kunnan palvelusopimu järjestämisestä (Jämsän kaupunki toimii palveluiden Kuhmoisten kunnan ja Jämsän kaupungin sosiaali- ja vuokrasopimukset 31.12.2022 asti.

Kuhmoisten kunnan ja Jämsän kaupungin sosiaali- ja koskeva palvelusopimus 31.12.2022 asti.

Kuhmoisten kunnan ja Jämsän kaupungin sosiaali- ja koskeva palvelusopimus 31.12.2022 asti.

Jämsän kaupungin ja Kuhmoisten kunnan sopimus palka Kuhmoisten kunnalle

Jämsän kaupungin ja Kuhmoisten kunnan sopimus ICT-pa kunnalle

Sopimus Jämsänjokilaakson musiikkiopiston toiminnan

Sopimus Jämsän työväenopiston toiminnan järjestämisestä

Yhteistoimintasopimus ympäristöterveydenhuollon Keur kuulumisesta

Yhteistoimintasopimus maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueeseen kuulumisesta

Yhteistoimintasopimus Pirkanmaan pelastustoimen yhteistoiminta-alueeseen kuulumisesta

Liite 42:

Henkilöstön lukumäärä 31.12. toimia
-vakinaiset
- määräaikaiset
- ilman työllistettyjä

Henkilöstön lukumäärä 31.12. toimia		
	2022	2021
Yleishallinto	6,00	7,00
Sivistystoimi	72,00	78,00
Tekninen toimi	21,00	24,00
Investoinnit	0,00	0,65
yhteensä	99,00	109,65

Liite 43:

Tilikauden palkat, palkkiot, eläkekulut ja muut

Henkilöstökulut		
	2022	2021
Henkilöstökulut tuloslaskelmaa koskevat	4 955 198	4 895 195
Henkilöstökuluja aktivoitu aineelliset hyödykkeet	0	71 821
yhteensä	4 955 198	4 967 016

Liite 44:

Luottamushenkilön palkkiosta perityt ja luottamushenkilömaksut (kuntalaki 82.3)

Luottamushenkilön palkkiosta perityt		
	2022	2021
Kuhmoisten Keskustan paikallisyhdistys ry	640	858
Kuhmoisten Työväenyhdistys ry	712	831
Kuhmoisten Perussuomalaiset ry	583	423
Kuhmoisten Kokoomus ry	1 102	
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	3 037	2 112

Liite 45:

Lakisääteistä tilintarkastusta suoritt
palkkiot.

Tilintarkastajan palkkiot		
	2022	2021
Revisium Oy, JHT-yhteisö		
Tilintarkastuspalkkiot	11 909	9 091
Tilintarkastajan lausunnot		
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtä	~~1378~~	
Muut palkkiot		1521
Palkkiot yhteensä	11 909	11 990

Liite 46:

Kunnan ja sen intressitahoihin kuuluvien väliset li
niitä ole toteutettu tavanomaisin kaupallisin ehdoi
ehdoin intressitahojen kanssa toteutetuista toimista niiden osapuolet ja toimien arvot,
jos ne ovat tarpeen oikean ja riittävän kuvan antami
voidaan yhdistellä, ellei tietojen erillinen esittä
vaikutusta kunnan taloudelliseen asemaan.

Kunnan ja intressitahojen välinen liiketoiminta

<p>Kunta on antanut kunnanvaltuuston päätöksellä 16.12.2020 Oyj:lle (tytäryhteisö) rahalainan 160 000 euroa, maksuvelvollisuus 160 000 euroa. Lainalla ei ole vakuutta. Kyse on ennen kuntalain (410/2015) voimaantuloa annetusta lainasta. Kunnan arvion mukaan lainaan ei sisälly merkittäviä riskkejä.</p>

<p>Kunta on antanut kunnanvaltuuston päätöksellä 4.2.2021 (tytäryhteisö) rahalainan 835 000 euroa. Kunnanvaltuuston myönsi jatkoaikaa lainalle 31.12.2021 saakka. Kunnanvaltuuston myöntämä laina on 300.000 euroa. Lainan loppuosa merkittiin luottotilinä. Vuoden 2022 aikana Kuhmoisten kunta teki Kuhmoisten erääntyvän lainaerän maksamiseksi Kuntarahoitus Oyj:n oman pääoman rahastoon. Kunnanvaltuusto antoi päätöksen akordin maksamatta jääneestä lyhytaikaisesta velasta KVP:lle akordin pitkäaikaisen lainan takausvastuun vuoksi. KVP ei pysty maksamaan Kuntarahoitus Oyj:n lainaansa takaisin.</p>

VASTUUT 31.12.2022**KUNNAN TAKAUSVASTUUT 31.12.2022****v. 2022****v. 2021***** Kuhmoisten kunnan Vuokrakiinteistöt Oy**

Kuhmoisten Osuuspankki FI0851760420017755	0,00	
Kuhmoisten Osuuspankki FI7451760480650685	478 266,37	
Kuhmoisten Osuuspankki FI3851760480646774	435 515,00	
Kuhmoisten Osuuspankki FI2651760480632634	52 783,30	
Kuhmoisten Osuuspankki FI8251760480632790	102 272,25	1 068 836,92

Kuntien Eläkevakuutus (9960792)	0,00	0,00
---------------------------------	------	------

* Kuhmoisten kunnan Vuokrakiinteistöt Oy (Rekolant.12)

Kuntien Eläkevakuutus (20010058)	0,00	0,00
----------------------------------	------	------

* Kuhmoisten kunnan Vuokrakiinteistöt Oy

Kuntarahoitus Oyj/kuntayritystodistus 205039	100 000,00	
Kuntarahoitus Oyj/kuntayritystodistus 231594	50 000,00	
Kuntarahoitus Oyj/kuntayritystodistus 219828	50 000,00	
Kuntarahoitus Oyj/kuntayritystodistus 234192	100 000,00	
Kuntarahoitus Oyj/kuntayritystodistus 239446	100 000,00	400,00

Kuhmoisten kunnan Vuokrakiinteistöt Oy yhteensä	1 468 836,92	1 598 428,16
--	---------------------	---------------------

* Kuhmoisten Verkkopalvelut Oy (kvalt 21.12.2015 § 71)

Kuntarahoitus Oyj 18236/16	0,00	0,00
Kuntarahoitus Oyj 18235/16	1 822 500,00	1 957 500,00

TAKAUSVASTUUT YHTEENSÄ

3 291 336,92	3 555 958,16
---------------------	---------------------

KUNNAN ANTAMAT PANTIT*** Liikekiinteistö 291-404-6-20 Kuntala**

Kuhmoisten Osuuspankki		
Panttikirjat 1337-41 5 kpl	84 090,00	84 090,00
Panttikirja 1342 1 kpl	16 818,00	16 818,00
	100 908,00	100 908,00

Nordea		
Panttikirjat 1381-83 3 kpl	252 000,00	252 000,00
Panttikirjat 1385-86 2 kpl	168 000,00	168 000,00
Panttikirjat 1387 1 kpl	33 600,00	33 600,00
Panttikirjat 1388 1 kpl	58 800,00	58 800,00
	512 400,00	512 400,00

ANNETUT PANTIT YHTEENSÄ

613 308,00	613 308,00
-------------------	-------------------

MUUT VASTUUT*** Kuntien takauskeskus (***

Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuusta	16 337 394,00	15 278 744,00
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta	9 448,00	10 008,00
*Leasingvuokravastuu/Tukirahoitus Oy	20 286,28	5 743,59
*Leasingvuokravastuu/Nordea Rahoitus	7 122,05	7 122,05
* Vuokravastuu/OP Yrityspankki Oyj	15 348,64	17 465,84
* Vuokravastuu/Qualident Finland Oy	2 088,00	0,00
*Vuokravastuu/De Lage Laden Financial Solutions	2 700,00	
* ALV-vastuut	2 843 088,81	2 778 914,68

MUUT VASTUUT YHTEENSÄ

19 212 305,09	18 073 410,27
----------------------	----------------------

KAIKKI VASTUUT YHTEENSÄ

23 116 950,01	22 242 676,43
----------------------	----------------------

VASTUUT 31.12.2022

KONSERNIN TAKAUSVASTUUT 31.12.2022

	v. 2022	v. 2021
* Kuhmoisten kunnan Vuokrakiinteistöt		
Kunnan antamat takaukset:		
Järvi-Hämeen Osuuspankki/Kuhmoisten konttori	1 068 836,92	1 198 458,16
Kuntien eläkevakuutus	0,00	0,00
Kuntarahoitus Oyj/kuntayritystodistus 105039954292	100 000,00	100 000,00
Kuntarahoitus Oyj/kuntayritystodistus 231594	50 000,00	50 000,00
Kuntarahoitus Oyj/kuntayritystodistus 219828	50 000,00	50 000,00
Kuntarahoitus Oyj/kuntayritystodistus 239446	100 000,00	0,00
Kuntarahoitus Oyj/kuntayritystodistus 234192	100 000,00	100 000,00
	<u>1 468 836,92</u>	<u>1 598 458,16</u>
Valtiokonttorille annetut panttikirjat:		
Pankkila	911 242,19	911 242,19
Kaskitie 9	789 642,31	789 642,31
Kaskitie 7	592 021,50	592 021,50
	<u>2 292 906,00</u>	<u>2 292 906,00</u>
Edellä luetellut kiinnitysvakuuksilla olevat Valtiokonttorin lainat on maksettu pois. AsL rajoitukset voimassa.		
Järvi-Hämeen Osuuspankille annetut panttikirjat:		
Riihelä		
panttikirja no 2969	100 000,00	100 000,00
Mylly-Pelto		
panttikirja no 2970	110 000,00	110 000,00
Asunto Oy Leppäkoski		
panttikirja no 2595, 3517 ja 3518	428 120,00	428 120,00
Asunto Oy Rekolantie 12 (2kpl á 100 000 €)	200 000,00	200 000,00
	<u>838 120,00</u>	<u>838 120,00</u>
Edellä lueteltuja kiinnitysvakuuksilla olevia Järvi-Hämeen Osuuspankin lainoja jäljellä 31.12.		
	65 520,00	72 240,00
* Kuhmoisten Verkkopalvelut Oy (kvalt 21.12.2015 § 71)		
Kuntarahoitus Oyj 18236/16		
Kuntarahoitus Oyj 18235/16	1 822 500,00	1 957 500,00
	<u>1 822 500,00</u>	<u>1 957 500,00</u>
* Vastuut kuntayhtymien veloista		
Pirkanmaan sairaanhoitopiirin ky	748 042	681 432
Jyväskylän koulutuskuntayhtymä	275 805	277 073
Koulutuskeskus Salpaus kuntayhtymä	7 986	10 383
	<u>1 031 833</u>	<u>968 888</u>
Konsernin vastuut yhteensä	4 323 169,92	4 683 407,04

LASKENNALLISESTI ERIYTETTY

KAUKOLÄMPÖVERKKO TULOSLASKELMA	Alkuper. talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2022	Poikkeama
LIKEVAIHTO					
Myyntituotot, ulk.	270 000,00	0,00	270 000,00	261 026,81	-8 973,19
Myyntituotot, sis.	300 000,00	0,00	300 000,00	359 817,52	59 817,52
	570 000,00	0,00	570 000,00	620 844,33	50 844,33
Materiaalit ja palvelut					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat					
Ostot tilikauden aikana	-601 000,00	0,00	-601 000,00	-593 847,30	-7 152,70
Palvelujen ostot	-5 680,00	0,00	-5 680,00	-14 847,28	9 167,28
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-8 810,00	0,00	-8 810,00	-9 877,51	1 067,51
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-1 950,00	0,00	-1 950,00	-1 921,51	-28,49
Muut henkilösivukulut	-370,00	0,00	-370,00	-319,29	-50,71
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poisto	-82 170,00	0,00	-82 170,00	-83 812,06	1 642,06
Liiketoiminnan muut kulut	0,00	0,00	0,00	-1 190,00	1 190,00
Liikealijäämä	-129 980,00	0,00	-129 980,00	-84 970,62	-45 009,38
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkokulut	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Korvaus jäännöspääomasta	0,00	0,00	0,00	-5 107,65	5 107,65
Tilikauden alijäämä	-129 980,00	0,00	-129 980,00	-90 078,27	-39 901,73

TULOSLASKELMAVERTAILU

KAUKOLÄMPÖVERKKO

TULOSLASKELMA
(ulkoiset ja sisäiset)

	Tilivuosi 2022	Tilivuosi 2021
LIKEVAIHTO		
Myyntitulot (ei lämpö)		
Myyntituotot, ulk.	261 026,81	263 072,46
Myyntituotot, sis.	359 817,52	321 693,10
	620 844,33	584 765,56
Valmistus omaan käyttöön	0,00	0,00
Liiketoiminnan muut tuotot	0,00	0,00
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-593 847,30	-614 221,52
Palvelujen ostot	-14 847,28	-35 425,75
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-9 877,51	-9 772,56
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-1 921,51	-1 853,73
Muut henkilösivukulut	-319,29	-358,61
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-83 812,06	-83 538,94
Liiketoiminnan muut kulut	-1 190,00	-1 273,29
Liikealijäämä	-84 970,62	-161 678,84
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkokulut	0,00	-1408,17
Korvaus jäännöspääomasta	-5 107,65	-5107,65
Tilikauden tulos	-90 078,27	-168 194,66

LASKENNALLISESTI ERIYTETTY

KAUKOLÄMPÖVERKKO **31.12.2022** **31.12.2021**
TASE

VASTAAVAA

PYSYVÄT VASTAAVAT

Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 051 631,01	1 135 443,07
Keskeneräiset	0,00	0,00
Liittymismaksusaamiset	172 761,83	172 761,83

PYSYVÄT VASTAAVAT

1 224 392,84	1 308 204,90
---------------------	---------------------

VAIHTUVAT VASTAAVAT

Myyntisaamiset	112 374,04	132 767,82
Muut saamiset	143 809,87	11 132,99

VAIHTUVAT VASTAAVAT

256 183,91	143 900,81
-------------------	-------------------

VASTAAVAA

1 480 576,75	1 452 105,71
---------------------	---------------------

VASTATTAVAA

OMA PÄÄOMA

Jäännöspääoma	1 927 389,28	1 811 778,39
Edellisten tilikausien alijäämä	-1 158 432,15	-990 237,49
Tilikauden alijäämä	-90 078,27	-168 194,66

OMA PÄÄOMA

678 878,86	653 346,24
-------------------	-------------------

VIERAS PÄÄOMA

Pitkäaikainen

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	230 000,00	277 000,00
Muut pitkäaikaiset velat ulkoiset	196 340,55	196 340,55
Muut pitkäaikaiset velat sisäiset	172 761,83	172 761,83

Lyhytaikainen

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	47 000,00	47 000,00
Ostovelat	92 949,08	104 559,70
Siirtovelat	62 646,43	1 097,39

VIERAS PÄÄOMA

801 697,89	798 759,47
-------------------	-------------------

VASTATTAVAA

1 480 576,75	1 452 105,71
---------------------	---------------------

**KUHMOISTEN VESIHUOLTOLAITOKSEN
TILINPÄÄTÖS- JA TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA
2022**

SISÄLLYSLUETTELO

Toimintakertomus ja tilikauden tuloksen käsittely	2
Tavoitteiden toteutumiset	3
Talousarviomäärärahojen ja investointien toteutumiset	4
Tuloslaskelmat	5
Rahoituslaskelmat	8
Tase	10
Tilinpäätöksen liitetiedot	11
Allekirjoitukset	15

Toimintakertomus 2022

Vesihuoltoverkoston piirissä olevia asiakkaita oli vuoden lopussa runsaat 1600. Myyty vesimäärä tilikaudella 2022 oli yhteensä 68 061 m³ ja jäteveden määrä 64 620 m³. Vuoteen 2021 verrattuna veden myynnissä oli pientä kasvua. Alla olevasta taulukosta nähdään vesihuollon kulutusmaksut vuodelta 2022.

Veden ja jäteveden kulutusmaksut sis. alv 24%

Veden käyttömaksu (€/m³) 3,10

Jätevesimaksu (€/m³) 3,54

Verkoston laajennusta tehtiin mm. Aurinkorinteen alueella. Myös yksittäisiä vesi- ja kaukolämpöasiakkaita saatiin lisää. Vedenottoilla uudistettiin tekniikkaa nykypäivän vaatimusten mukaisiksi mm. lipeänsyöttölaitteiston, sekä digitaalisen etäseurantajärjestelmän osalta. Myös suodatinjärjestelmiä huollettiin, sekä asennettiin Tehinkärjen vedenottamolle lisäsuodattimet alkukesällä ilmenevän mangaanituoksun poistamiseksi. Myyntiin toimitettu vesi vuonna 2022 täytti talousvedelle vaaditut kriteerit kaikilla tutkimusjaksoilla.

Puhdistamon toiminnan parantamiseksi aloitettiin paljon toimenpiteitä. Vuoden 2022 puhdistustuloksissa oli ajoittain parannettavaa. Sisäisen prosessin lietepitoisuudessa, sekä ylijäämälietteen poistamisessa oli haasteita, myös fosforitypen määrä oli ajoittain korkea. Koneita ja laitteita päivitettiin vuoden aikana. Tarvikkeiden pitkät toimitusajat olivat haasteena lähes kaikissa hankinnoissa. Syksyllä aloitimme yhteistyöprojektin Kvvyn (Kokemäenjoen vesiensuojeluyhdistys) kanssa, saavuttaaksemme puhdistamotoiminnan lupaehtoihin määrätyt raja-arvot. Saimme lisää koulutusta, sekä perusteellisen selvityksen nitrifioivaan prosessin ajotapaan päivitetty ohjeet. Saimme myös asiantuntijalausunnon puhdistamon tulevista saneeraustarpeista vuosille 2022-2025. Järjestimme yhdessä tiedotustilaisuuden Kuhmoisten kuntalaisille Jätevesipuhdistamon toiminnasta ja tilasta. Yhteistoiminnan avulla saimme parannettua puhdistustuloksia niin, että vuoden lopussa lupamääräykset toteutuivat kaikilla laboratoriotutkimuksen osa-alueilla.

Tilikauden tuloksen käsittely

Vesihuoltolaitoksen tilikauden tulos on 308 639,71 € alijäämäinen.

Tilikauden alijäämä esitetään kirjattavaksi taseen tilikauden alijäämätilille.

VESIHUOLTOLAITOS

Vastuuhenkilö: Tekninen johtaja

Tehtävän toiminta-ajatus:

Vesihuollon tavoitteena on tuottaa puhdasta talousvettä kaikille verkostoon liittyneille kiinteistöille ja käsitellä viemäri-verkkoon liittyneissä kiinteistöissä syntynyt jätevesi ympäristön kannalta turvallisesti.

Palvelusuunnitelman kuvaus:

Vesihuoltolaitos jakaantuu kahteen osaan, puhtaan veden tuotantoon ja jäteveden käsittelyyn.

VALTUUSTON HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET

Strategiset tavoitteet

Laitostoiminnan häiriötön toiminta			
Valtuustokauden tavoite 2021 - 2025	Tavoitetaso 2022	Mittari/arviointikriteeri	Toteutuminen
Vesijohtoputkien saneeraus	1 linja uusittu	Valmiusaste	Suunniteltu, ei kilpailutettu.
Suunnittelemattomat vesikatkot	Alle 3 kpl/vuosi	-----	-----
Jätevedenpuhdistamon saneeraus	Ammoniumtyypitason alentaminen ja muut lupamääräykset	Laboratoriotulokset	Projekti etenee. Vuoden 2022 aikana saavutettu tavoitetaso jaksokohtaisessa tarkastelussa.

Perustelut: Vesi- ja jätevesihuollon laitteiston päivittäminen ja parantaminen mahdollistavat turvallisen vesihuollon sekä ympäristöluvan vaatimuksen täyttymisen. Vesihuoltolaitoksen työntekijät ovat tälläkin toimialalla keskeisessä asemassa myös pitkällä tähtäimellä. Laitostoiminnan henkilöstöresurssit vahvistetaan v 2023 aikana vastaamaan vi-
ranomaisvaatimuksia.

KÄYTTÖTALOUS

TOIMIALA: Vesihuoltolaitos	Alkuperäinen talousarvio €	Talouden arvio- muutokset €	Talousarvio muutosten jälke €	Toteutuma e e n 2022	Poikkeama	Toteutuma %
Toimintatulot:						
Myyntitulot	326 000		326 000	326 826,04	-826	100,3 %
Maksutulot				23 522,07		
Tuet ja avustukset						
Vuokratulot						
Muut tulot				1,20	-1	
t u l o t y h t e e s t e	326 000	0	326 000	350 349,31	-24 349	107,5 %
Toimintamenot:						
Henkilöstömenot	56 790		56 790	73 433,05	-16 643	129,3 %
Palvelujen ostot	139 200		139 200	399 570,57	-260 370	287,0 %
Aineet, tarvikkeet, tavarat	63 800		63 800	115 949,52	-52 150	181,7 %
Avustukset	0		0	0,00		
Vuokramenot	0		0	0,00	0	
Muut menot	3 700		3 700	8 708,25	-5 008	235,4 %
m e n o t y h t e e s t e	263 490	0	263 490	597 661,39	-334 171	226,8 %
TOIMINTAKATE (netto)	62 510	0	62 510	-247 312,08	309 822	-395,6 %
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot ja muut rah.tuotot				-21,27	21	
Korvaus jäännösomasta				6 869,89	-6 870	
Rahoitustuotot ja -kulut				-6 891,16	6 891	
Laskennalliset - ja sisäiset erät:						
Poistot ja arvonalentumiset	145 300		145 300	104 014,92	41 285	71,6 %
Tulot	70 000		70 000	67 217,21	2 783	96,0 %
Menot	5 000		5 000	17 638,76	-12 639	
KOKONAISTULOT	396 000	0	396 000	417 545,25	-21 545	105,4 %
KOKONAISMENOT	413 790	0	413 790	726 184,96	-312 395	175,5 %
NETTO KUSTANNUS	-17 790	0	-17 790	-308 639,71	290 850	1734,9 %

INVESTOINNIT V. 2022		TA+muutos		Toteutunut	Toteutunut	Tot.
Investointihanke	Hankkeen	Valtuuston sitovuustaso		31.12.2022	31.12.2022	%
		Menot	€ ulot	Menot	€ Tulot	Menot
Investoinnit vesihuoltolaitokseen:						
Vesi- ja viemäri vesihuolto saneeraus	800 000	300 000		425 345		20,8 %
Aurinkorinteeseen vesihuolto saneeraus	1 000 000	0		411 644		41,6 %
JVP:n saneeraus	700 000	700 000		66 531		95,0 %
Investoinnit vesihuolto saneeraukseen yhteensä	2 500 000	1 000 000		1 103 520		57,2 %

JVP:n saneeraus v. 2019 keskeneräiset 4 048,67 €
 JVP:n saneeraus v. 2020 keskeneräiset 39 575,86 €
 JVP:n saneeraus v. 2021 keskeneräiset 73 940,55 €
 JVP:n saneeraus v. 2022 keskeneräiset 66 531,81 €
 yhteensä 184 096,89 €

TULOSLASKELMAT

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

(ul k o i s e t j a s i s ä i s e t)

VESIHUOLTOLAITOS

TULOSLASKELMA	Alkuper. talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten j ä l k e e n	Toteutuma 31.12.2022	Poikkeama
LIKEVAIHTO					
Myyntituotot, ulk.	320 000	0	326 000	350 349,31	-24 349,31
Myyntituotot, sis.	70 000	0	70 000	67 217,21	2 782,79
Liittymismaksut ulk.	6 000	0	0	0,00	0,00
Liittymismaksut sis.	0	0	0	0,00	0,00
	396 000	0	396 000	417 566,52	-21 566,52
Materiaalit ja palvelut					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat					
Ostot tilikauden aikana	-68 800	0	-68 800	-124 358,28	55 558,44
Palvelujen ostot	-139 500	0	-139 500	-407 610,57	268 110,45
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-44 950	0	-44 950	-60 321,38	15 371,38
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-9 940	0	-9 940	-11 191,77	1 251,81
Muut henkilsivukulut	-1 900	0	-1 900	-1 919,90	19,94
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-145 300	0	-145 300	-104 014,92	-41 285,08
Liiketoiminnan muut kulut	-3 700	0	-3 700	-9 898,25	6 198,25
Liikelylijäämä (- alijäämä)	-18 090	0	-18 090	-301 748,55	283 658,67
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	0	0	0	0,00	0,00
Muut kulut	0	0	0	-21,27	21,27
Korvaus jäännös pääomasta	0	0	0	-6 869,89	6 869,89
Tilikauden tulos	-18 090	0	-18 090	-308 639,71	290 549,83

TULOSLASKELMA VERTAILU

VESIHUOLTOLAITOS TULOSLASKELMA

(ulkoiset ja sisäiset)	Tilivuosi 2022	Tilivuosi 2021
LIKEVAIHTO		
Myyntituotot, ulk.	350 349,31	364 153,92
Myyntituotot, sis.	67 217,21	127 800,63
	<u>417 566,52</u>	<u>491 954,55</u>
Valmistus omaan käyttöön		
Liiketoiminnan muut tuotot	0,00	0,00
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-124 358,28	-95 954,12
Palvelujen ostot	-407 610,57	-225 330,96
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-60 321,38	-61 389,73
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-11 191,77	-11 989,65
Muut henkilsivukulut	-1 919,90	-2 108,40
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-104 014,92	-138 429,71
Liiketoiminnan muut kulut	-9 898,25	-5 351,74
Liikelylijäämä (- alijäämä)	<u>-301 748,55</u>	<u>-48 599,76</u>
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	-21,27	842,31
Muut kulut	0,00	0,00
Korvaus jäännös pääomasta	-6 869,89	-6 869,89
Tilikauden tulos	-308 639,71	-54 627,34
Varausten ja rahastojen muutokset		
Poistoeron muutos	0	0,00
Tilikauden ylijäämä / alijäämä	<u>-308 639,71</u>	<u>-54 627,34</u>
Tuloslaskelman tunnusluvut:		
Sijoitetun pääoman tuotto	16,2 %	-2,9
Voitto, %	-73,9	-1,3

VESIHUOLTOLAITOS TULOSLASKELMA**(ulkoinen)****Tilivuosi****Tilivuosi****2022****2021****LIKEVAIHTO**

Myyntituotot, ulk.	350 349,31	364 153,92
V a l m i s t u s o m a a n k ä y t t ö ö n		
Liiketoiminnan muut tuotot	0,00	0,00
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-115 949,52	-88 987,99
Palvelujen ostot	-399 570,57	-194 727,40
H e n k i l ö s t ö k u l u t		
Palkat ja palkkiot	-60 321,38	-61 389,73
H e n k i l ö s i v u k u l u t		
E l ä k e k u l u t	-11 191,77	-11 989,65
Muut henkilsivukulut	-1 919,90	-2 108,40
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-104 014,92	-138 429,71
Liiketoiminnan muut kulut	-8 708,25	-3 737,83
L i i k e y l i j ä ä m ä (- a l i j ä ä m ä)	-351 327,00	-137 216,79
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	-21,27	842,31
Muut kulut	0,00	0,00
K o r v a u s j ä ä n n ö s p ä ä o m a s t o	0,00	0,00
Tilikauden tulos	-351 348,27	-136 374,48
Varausten ja rahastojen muutokset		
Poistoeron muutos	0,00	0,00
Tilikauden ylijäämä / alijäämä	-351 348,27	-136 374,48

Tuloslaskelman tunnusluvut:

Sijoitetun pääoman tuotto	23,5 %	-7,7
Voitto, %	-100,3	-39,2

RAHOITUSLASKELMAT

Rahoituslaskelman toteutuminen

VESIHUOLTOLAITOS	Alkuper.	Talousarvio	Talousarvio	Toteutuma	Poikkeama
RAHOITUSLASKELMA	talousarvio	muutokset	muutosten	31.12.2022	summa
Toiminnan rahavirta	€		jälkeen	€	€
Liikelylijäämä (- alijäämä)	-27 980		-27 980	-344 457,11	316 477,11
Poistot ja arvonalentumiset	145 300		145 300	104 014,92	41 285,08
Rahoitustuotot ja -kulut	7 000		7 000	-6 891,16	13 891,16
Tulorahoituksen korjaukset (sisäiset)	55 110		55 110	0,00	55 110,00
Toiminnan rahavirta	69 210	0	69 210	-247 333,35	316 543,35
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-50 000	62 000	12 000	-119 383,06	131 383,06
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0			0,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutus	0			0,00	0,00
Investoinnit netto	-50 000	62 000	12 000	-119 383,06	131 383,06
Toiminnan ja investointien rahavirta	19 210	62 000	81 210	-366 716,41	447 926,41
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset				0,00	
Lainakannan muutokset				0,00	
Oman pääoman muutokset				0,00	
Muut maksuvalmiuden muutokset				-66 185,18	
Saamisten muutos				-171 930,83	
Korottomien velkojen muutos				105 745,65	
Rahoituksen rahavirta				-66 185,18	
Rahavarojen muutos				-432 901,59	
Kassavarojen muutos				-432 901,59	
Kassavarat kauden alussa				512 959,63	
Kassavarat kauden lopussa				80 058,04	

Rahoituslaskelman vertailu

VESIHUOLTOLAITOS	Tilivuosi	Tilivuosi
RAHOITUSLASKELMA	2022	2021
Toiminnan rahavirta		
Liikelylämä (- alijäämä)	84 457,11	-48 599,76
Poistot ja arvonalentumiset	104 014,92	138 429,71
Rahoitustuotot ja -kulut	-6 891,16	-6 027,58
Tulorahoituksen korjaukset	0,00	0,00
	<u>-247 333,35</u>	<u>83 802,37</u>
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-119 383,06	-84 272,70
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	0,00
Pysyvä vastavien hyödykkeiden luovutus		
Investoinnit netto	<u>-119 383,06</u>	<u>-84 272,70</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	-366 716,41	-470,33
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisien lainojen vakuutus	0,00	0,00
Lainakannan muutokset	0,00	0,00
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00	0,00
Saamisten muutos	-171 930,83	104 576,01
Korottomien velkojen muutos	105 745,65	21 997,81
Muut maksuvalmiuden muutokset	<u>-66 185,18</u>	<u>126 573,82</u>
Rahoituksen rahavirta	-66 185,18	126 573,82
Rahavarojen muutos	-432 901,59	126 103,49
Kassavarat 31.12.	512 959,68	512 959,68
Kassavarat 1.1.	80 058,04	386 856,19
Kassavarojen muutos	432 901,64	126 103,49

TASE**VESIHUOLTOLAITOS**

(ulkoinen)

31.12.2022**31.12.2021****Tilinpäätös****Tilinpäätös****VASTAAVAA****PYSYVÄT VASTAAVAT**

Muut pitkävaikutteiset menot	0,00	0,00
Maa- ja vesialueet	14 282,16	14 282,16
Rakennukset	162 921,16	197 172,36
Vesi- ja viemäriverkostot	1 015 008,02	946 445,18
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet *)	0,00	89 189,79
Koneet ja kalusto	2 888,88	-825,60
Keskeneräiset	184 096,89	117 656,08
Liittymismaksusaamiset	10 150,00	10 150,00

PYSYVÄT VASTAAVAT**1 389 347,11****1 373 978,97****VAIHTUVAT VASTAAVAT**

Myyntisaamiset	217 705,10	37 444,94
Muut saamiset	4 880,17	13 209,50
Rahat ja pankkisaamiset	80 058,04	512 959,63

VAIHTUVAT VASTAAVAT**302 643,31****563 614,07****VASTAAVAA****1 691 990,42****1 937 593,04****VASTATTAVAA****OMA PÄÄOMA**

Peruspääoma	2 327 953,25	2 327 953,25
Edellisten tilikausien alijäämä	-480 101,32	-425 473,98
Tilikauden ylijäämä	-351 348,27	-54 627,34

OMA PÄÄOMA**1 496 503,66****1 847 851,93****VIERAS PÄÄOMA****Lyhytaikainen**

Ostovelat	184 043,33	49 412,88
Muut velat	11 443,43	3 736,80
ALV-velka	0,00	29 888,41
Siirtovelat	0,00	6 703,02

VIERAS PÄÄOMA**195 486,76****89 741,11****VASTATTAVAA****1 691 990,42****1 937 593,04**

*) Muut kiinteät rakenteet ja laitteet tilin saldo yhdistetty tiliin vesi- ja viemäriverkot

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Liite 1:

tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät (KPA 2:2.1 § 1-kohta);

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Investointien kirjaamisessa pysyviin vastaaviin on pienhankintarajana käytetty kunnanvaltuuston vahvistamaa alarajaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Kunnanvaltuusto on hyväksynyt poistosuunnitelman ja poistoaikoja on tarkistettu 1.1.2013 alkaen. Muutos on perustunut hyödykkeiden taloudellisen pitoajan uudelleenarviointiin. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseessa hankintamenoa.

Rahoitusomaisuus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Kunnanvaltuusto on kokouksessaan 12.12.2016 § 50 perustanut kuntaan Vesihuoltolaitoksen taseyksikön 1.1.2016 alkaen. Vertailut on nyt tehty edelliseen vesihuoltolaitoksen tilinpäätökseen.

Liite 6:

Toimintatuottojen erittely tehtäväkokonaisuuksina.

Toimintatuotot		
	2022	2021
Laskutetut vesimaksut (ulkoiset)	163 868	162 478
Laskutetut jätevesimaksut (ulkoiset)	159 390	166 818
Laskutetut vesimaksut (sisäiset)	35 415	37 933
Laskutetut jätevesimaksut (sisäiset)	31 802	34 850
Liittymismaksut (ulkoiset)	0	9 909
Liittymismaksut (sisäiset)	0	30 060
Muut tuotot	27 091	49 906
Toimintatuotot yhteensä	417 567	491 954

Liite 11:

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista
(KPA 2:3.1 3-kohta)

Kuhmoisten kunnan käyttöomaisuuden poistosuunnitelma (Pienhankintaraja 10 000 €)	1.1.2009 - 31.12.2012	1.1.2013 alkaen
Aineettomat hyödykkeet		
Kehittämismenot		2 v.
Aineettomat oikeudet		5 v.
Liikearvo		2 v.
Muut pitkävaikutteiset menot		
- Atk-ohjelmat	4 v.	2 v.
- Muut	4 v.	2 v.
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	Ei poistoa	Ei poistoa
Rakennukset ja rakennelmat		
Tehdas- ja tuotantorakennukset	25 v. tasapoisto	20 v. tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Vesi- ja viemäriverkosto	35 v. tasapoisto	30 v. tasapoisto
Sähkö-, vesi-, yms. laitosten laitoskoneet ja laitteet	15 v. tasapoisto	10 v. tasapoisto
Muut kiinteät koneet, laitteet, rakenteet	12 v. tasapoisto	10 v. tasapoisto
Koneet ja kalusto		
Muut kuljetusvälineet	7 v. tasapoisto	4 v. tasapoisto
Muut liikkuvat työkoneet	7 v. tasapoisto	5 v. tasapoisto
Muut raskaat työkoneet		10 v. tasapoisto
Muut kevyet koneet		5 v. tasapoisto
Atk-laitteet	4 v. tasapoisto	3 v. tasapoisto
Muut laitteet ja kalusteet	4 v. tasapoisto	3 v. tasapoisto
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Ei poistoa	Ei poistoa

Liite 19:

Tiedot pysyvästä vastaavista tase-eräkohtaisesti

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet							
	Aineelliset hyödykkeet					Yhteensä	Yhteensä
	Maa- ja vesi-alueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Ennakko-maksut ja keskener.		
Poistamaton hankintameno 1.1.	14 282,16	197 172,36	1 035 634,97	-825,60	117 565,07	1 363 828,96	1 363 828,96
Lisäykset tilikauden aikana			47 898,29	4 952,96	66 531,81	119 383,06	119 383,06
Rahoitusosuudet tilikaudella						0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana						0,00	0,00
Siirrot erien välillä						0,00	0,00
Tilikauden poisto		-34 251,20	-68 525,24	-1 238,48	0,00	-104 014,92	-104 014,92
Arvonlennukset ja niiden palautukset						0,00	0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	14 282,16	162 921,16	1 015 008,02	2 888,88	184 096,88	1 379 197,10	1 379 197,10
Arvonkorotukset						0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	14 282,16	162 921,16	1 015 008,02	2 888,88		1 379 197,10	1 379 197,10

Sijoitukset/Liittymismaksusaamiset

10 150,00

kaikki yhteensä

1 389 347,10

Liite 24:

Saamisiin sisältyvät olennaiset erät

Saamisiin sisältyvät olennaiset erät		
	2022	2021
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	219 720	37 445
Alv- saaminen	17 915	13 154
Muut siirtosaamiset	56	0
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	237 690	50 599

Liite 25:

Tase-eräkohtainen erittely oman pääoman erien lisäyksistä ja vähennyksistä sekä siirroista näiden erien välillä tilikauden aikana (KPA 2:5.1 § 1-kohta)

Oman pääoman erittely	2022	2021
Peruspääoma 1.1.	2 327 953	2 327 953
Lisäykset		
Vähennykset		
Peruspääoma 31.12.	2 327 953	2 327 953
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	-480 101	-425 474
Siirto rahastoon		
Edellisen tilikauden virheen oikaisu		
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	-480 101	-425 474
Tilikauden yli-/alijäämä	-308 640	-54 627
Oma pääoma yhteensä	1 539 212	1 847 852

Liite 32:

Lyhytaikaisiin velkoihin sisältyvät olennaiset erät

Lyhytaikaisiin velkoihin sisältyvät olennaiset erät		
	2022	2021
Lyhytaikaiset velat		
Ostovelat	183 043	49 413
Tilitettävä arvonlisävero	0	29 888
Muut velat	11 443	3 737
Siirtovelat	0	6 703
Lyhytaikaiset velat yhteensä	194 486	89 741

Tilinpäätöksen allekirjoitukset

Kuhmoinen 14.7.2023

Hemmo Saartoala
tekninen johtaja

Pekka Pitkäranta
teknisen lautakunnan
puheenjohtaja

LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA SIDOTUSSA TASEKIRJASSA

Toimintakertomus

Toteutusvertailu

Kunnan ja konsernin

- tuloslaskelma
- rahoituslaskelma
- tase

Kunnan ja konsernin liitetiedot

Vesihuoltolaitoksen tilinpäätös

Laskennallisesti eriytetyn kaukolämpöverkon tilinpäätös

Tilinpäätöksen allekirjoitukset ja tilinpäätösmerkintä

KÄYTETYT TOSITELAJIT

KÄYTETYT TOSITENUMEROT

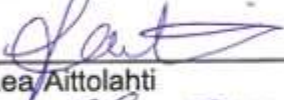
OR Ostolaskut	<u>1 - 18228</u>
MY Myyntilaskut	<u>10000 - 25264</u>
T1 Tiliotetositteet	<u>30000 – 31386</u>
PA Palkkatositteet	<u>50000 – 50057</u>
MU Muut tositteet	<u>60000 – 60292</u>

Tilinpäätöksen allekirjoitus

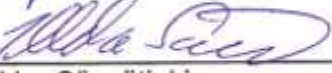
Kuhmoisissa 3.4.2023

Kari Paajanen

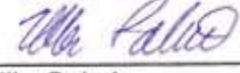
Lea Aittolahti

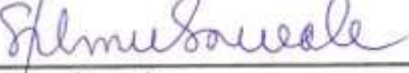
Ilkka Säynätjoki

Markku Liehu

Ulla Salmi

Silmu Sarvala

Tarja Vesikallio

Valtteri Väyrynen

Tilintarkastajan tilinpäätösmerkintä

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään toimintakertomuksen.

Kuhmoisissa 22 / 5 2023Revisium Oy
TilintarkastusyhteisöVille Valkonen
Tilintarkastaja, HT, JHT

LIITE 1**Sosiaali- ja terveystoimi**

Toimialajohtaja: sosiaali- ja terveysjohtaja

Sosiaali- ja terveyslautakunta 1.1.-31.12.2022*jäsenet*

Tuula Peltonen, puheenjohtaja
 Merja Lahtinen, varapuheenjohtaja
 Mikko Hakala
 Reijo Himanen
 Esa Niivee
 Karita Puttonen
 Leo Värelä
 Kuhmoisten kunnan edustajat:
 Henna Hellstén
 Martti Kankkunen

varajäsenet

Tarja Kuisma
 Riikka Mäkelä
 Jukka Kivelä
 Reima Lahtinen
 Teemu Kotilainen
 Mira Viinijärvi
 Heikki Paavisto

 Minna Korppila
 Kari Paajanen

Lotta Ahola, Jämsän kaupunginhallituksen edustajana
 Ulla Salmi, Kuhmoisten kunnanhallituksen edustaja

Pinja Pietarinen ja Malla Myyry, Jämsän nuorisovaltuuston edustajina.

Sosiaali- ja terveyslautakunta kokoontui vuoden 2022 aikana 15 kertaa ja käsitteli 141 julkista asiaa sekä 31 ei julkista yksilöasiaa.

Sosiaali- ja terveyslautakunta

Jämsän kaupunki ja Kuhmoisten kunta ovat muodostaneet vuodesta 2013 vuoden 2022 loppuun asti kuntalain 76 §:n 2 momentin mukaisen sosiaali- ja terveystoimen yhteistoiminta-alueen. Palveluiden järjestämisvastuu on ollut Jämsän kaupungilla ja järjestämisen ja tilaamisen valmistelun ja toimeenpanon vastuu yhteisellä sosiaali- ja terveyslautakunnalla. Kuhmoisten kunnasta on tullut vuoden 2021 alusta osa Pirkanmaan maakuntaa. Kuhmoisten sotepalveluiden järjestämisvastuu on Pirkanmaan hyvinvointialueella vuoden 2023 alusta. Jämsä puolestaan kuuluu Keski-Suomen hyvinvointialueeseen.

Yhteistoiminta-alueen tehtävinä ovat olleet kunnille kuuluvien lakisääteisten ja sopijakuntien yhteisesti hyväksymien muiden sosiaali- ja terveystoimien palveluiden järjestäminen. Yhteistoiminta-alue on tuottanut itse, ostanut ja välittänyt palveluita. Hallinnon järjestämisessä on noudatettu vastuukuntana toimivan Jämsän kaupungin valtuuston hyväksymää hallintosääntöä ja sen nojalla annettuja muita määräyksiä ja ohjeita. Kustannusten kohdentaminen on tapahtunut yhteistoiminta-alueen sopimuksessa olevan liitteen mukaisesti. Pääperiaatteena kustannusten kohdentamisessa on ollut aiheuttamisperiaate.

Toiminnan vuosittaiset ja taloussuunnitelmakauden tavoitteet on määritelty sopijakuntien valtuustojen toimesta sopimuksen mukaisesti vuosittain. Kuhmoisten kunnan kanssa on käyty erikseen tilausneuvottelut, jossa kunnan tavoitteet on sovitettu yhteen yhteistoiminta-alueen tuottamien tai välittämien tai palvelukokonaisuuksien sisältöjen kanssa.

Sosiaali- ja terveyslautakunta, jossa on ollut yhdeksän jäsentä (7 Jämsä, 2 Kuhmoinen), on toiminut Jämsän kaupungin organisaatiossa ja siihen on sovellettu kuntalain ja erityislakien määräyksiä tältä pohjalta. Lautakunnan toimikausi on ollut valtuuston toimikausi. Lautakunnan kokoonpanosta, tehtävistä ja esittelystä on määrätty Jämsän kaupungin hallintosäännössä.

Jämsän kaupunki kilpailutti suuren osan sosiaali- ja terveyspalveluistaan talvella 2014-2015. Kilpailutuksen ulkopuolelle jäivät vain vammaispalvelut ja sosiaalihuolto sekä viranomaistoiminta. Kuhmoisten kunta ei ollut mukana palvelujen ulkoistamisessa. Jämsän kaupunki solmi Pihlajalinna Terveys Oy:n kanssa 10 vuoden (+ 5 vuoden optio) sopimuksen sosiaali- ja terveyspalvelujen tuotannosta 1.9.2015 alkaen. Jos optioita ei oteta määräaikaan mennessä käyttöön, palvelusopimus loppuu 31.8.2025. Yhteisyrityksestä omistaa Pihlajalinna Terveys Oy 51 % ja Jämsän kaupunki 49 %. Palvelusopimuksen mukaisen palvelutuotannon seuranta ja valvonta ovat olleet ensisijaisesti sosiaali- ja terveyslautakunnan vastuulla. Vuoden 2023 alusta palvelusopimuksen seuranta ja valvonta tehdään Keski-Suomen hyvinvointialueen toimesta.

Hyvinvointialueet 1.1.2023 alkaen

Hallituksen esitys koskien hyvinvointialueiden perustamista sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisen uudistamista, hyväksyttiin eduskunnassa 23.6.2021. Hyvinvointialueiden toimintaa säätelevät lait ovat tulleet voimaan porrastetusti, osa jo 1. heinäkuuta 2021 ja viimeiset vuoden 2023 alusta. Suomeen on muodostettu 21 hyvinvointialuetta, joiden vastuulla ovat vuoden 2023 alusta kunnilla ja kuntayhtymillä aiemmin olleet sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävät.

Hyvinvointialueiden toimintaa valmisteli kesästä 2021 alkuvuoteen 2022 väliaikainen toimielin "vate". Väliaikainen valmistelutoimielin johti hyvinvointialueen toiminnan ja hallinnon käynnistämisen valmistelua ja käytti sitä koskevaa päätösvaltaa sekä vastasi tehtäviinsä liittyvästä puhevallan käytämisestä aluevaltuuston toimikauden alkuun asti.

Hyvinvointialueen ylin päättävä toimielin on suorilla vaaleilla 23.1.2022 valittu aluevaltuusto. Edellisellä hallituskaudella tehtyjä selvityksiä ja hanketyötä on käytetty hyväksi uusien hyvinvointialueiden palvelutuotannon valmistelussa. Vuonna 2022 on myös Jämsän kaupungin osalta tuotettu runsaasti alueellista tietoa sekä Pirkanmaan että Keski-Suomen hyvinvointialueille sen toiminnan käynnistämistä varten. Myös sotetoimialan henkilö on osallistunut laajasti valmisteluun.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Yhteistoiminta-alueen väestömäärä on ollut yhteensä noin 22 000 asukasta. Väkiluku on ollut vähevävä niin Jämsän kaupungissa kuin Kuhmoisten kunnassa. Väestön ikärakenne myös on muuttunut yhä vanhuspainotteisemmaksi heikentäen ns. huoltosuhdetta. Erityisesti yli 85 vuotta täyttäneiden määrä lisääntyy tulevina vuosina huomattavasti nykyisestään. Sosiaali- ja terveydenhuollossa tullaan tarvitsemaan erilaisia uusia toimintatapoja hoitaa ikääntyneiden palvelujen kysynnän kasvu. Muun muassa erilaiset digitaaliset palvelut ovat osa palvelurakennemuutosta ikääntyneiden kuten myös muissa sotepalveluissa.

Kuntouttavaa työtoimintaa on ostettu sosiaalipalveluna Työvalmennussäätiö Avitukselta. Nuorten työllisyyden parantamiseen sekä lasten ja nuorten syrjäytymisen ennalta ehkäisemiseen ja varhaiseen puuttumiseen on suunnattu voimavaroja yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Toiminta jatkuu edelleen hyvinvointialueella.

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulain muutos 1.7.2021 alkaen muutti laskentaperiaatteita mm. tehostetussa palveluasumisessa. Myös terveydenhuollon maksukattoon sisältyy entistä enemmän palveluja ja maksuttomien palvelujen määrä on lisääntynyt. Sosiaali- ja terveystieteiden lautakunta hyväksyivät vielä vuoden 2022 asiakasmaksut. Hyvinvointialueella tulevat käyttöön koko Keski-Suomen alueella yhtenäiset asiakasmaksut.

Sosiaali- ja terveysministeriöltä on saatu jatkolupa Jämsän Terveyden tuottamalle perusterveydenhuollon ympärivuorokautiselle päivystykselle 31.12.2024 saakka. Leikkaustoiminnan jatkumista nykykuutoisena Jokilaakson sairaalassa on uhkaamassa leikkaustoiminnan keskittämistä koskeva lainsäädäntö sekä yksityisen leikkaustoiminnan kriteerejä koskevan ohjeistuksen valmistelu. Leikkaustoiminnalle on haettu jatkolupaa syksyllä 2020. Päätöstä asiaan ei ole vielä saatu.

Sosiaalihuollon kanta-arkisto ja digitaaliset palvelut

Jämsän kaupunki liittyi sosiaalihuollon sähköiseen Kanta-arkistoon vuoden 2021 lopulla. SosKantaan liittyminen koskee sekä julkisia että yksityisiä sosiaalihuollon toimijoita.

Sosiaali- ja terveydenhuollon sähköinen palvelu- ja asiointikanava Omaolo tulee olemaan tärkeä julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon digitaalinen palvelu. Ensimmäisenä yhteistoiminta-alueella otettiin käyttöön koronaoirearvio vuonna 2021. Kehittämistyö on jatkunut vuoden 2022 aikana mm. ottamalla käyttöön erilaisia oirearvioita. Yhteistyötä Omaolon tiimoilta on tehty sekä Keski-Suomen että Pirkanmaan hyvinvointialueiden kanssa.

Suvanto Care-etähoivapalvelun käyttöönotto päätettiin hyväksyä Jämsän kotihoitoon huhtikuun kokouksessa. Palvelukokonaisuuteen sisältyy videopuheluyhteys, kotiin asennettavat sensorit (sänky-, liike-, ovi- ja sähkölaiteanturit), lääkemuistuttaja, paikantava turvapuhelin. Laitteita on asennettu kotihoidon asiakkaiden kotiin. Alussa uuden etähoivapalvelun piirissä on kuulunut 10 asiakasta.

Kuhmoisissa otettiin Päijännekodilla käyttöön hoitajakutsujärjestelmä loppukesästä 2022.

Viranomaistyön vahvistaminen Jämsässä

Julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen. Sosiaalihuollon asiakkaan palvelutarpeenarvioinnit ja viranomaispäätökset valmisteluineen on tehtävä viranhaltijan toimesta. Aluehallintoviraston ohjauksesta vuoden vaihteessa 2021-2022 Jämsän Terveydeltä siirtyi työntekijöitä kaupungille perhe-, päihde- ja mielenterveys- sekä ikääntyneiden palveluiden virkoihin, jotta viranomaistyötä voidaan tehdä lain edellyttämällä tavalla. Vuoden 2022 aikana uutta toimintaa on vakiinnutettu kaupungilla.

Koronaepidemia

Covid19 -pandemian aiheuttamaa hoito-, kuntoutus- ja palveluvelkaa on kertynyt myös vuonna 2022. Vuoden 2022 aikana kehittyi useita ns. pandemia-aaltoja. Kuitenkin karanteeneista ja eristämisestä luovuttiin tammikuussa, koska todettiin ettei enää yksilönrajoituksilla pystytä vaikuttamaan taudin leviämiseen. Myös sosiaali- ja terveydenhuollon työntekijöitä on ollut paljon poissaoloja mm. Omikron-variantin leviytystä väestön keskuudessa.

Vuoden 2022 oli voimassa tartuntatautilain väliaikainen pykälä, jonka tarkoitus oli suojata Covid-19 taudilta vakaville seuraamuksille alttiita potilaita ja asiakkaita sosiaali- ja terveydenhuollossa. Jämsän kaupungin linjauksen mukaan työnantaja käytti lain soveltamista vaativissa tehtävissä vain työntekijöitä, joilla oli suoja rokotuksien tai puolen vuoden sisällä sairastetun Covid-19 taudin kautta saatuna.

Valtio korvaa suurelta osin koronasta aiheutuvia välittömiä kustannuksia. Pandemia on kasvattanut merkittävästi sotemenoja.

Jämsän kaupungin ja Jämsän Terveysten riita-asia

Jämsän kaupungin nostama kanne kaupungin ja terveystyöryhmän välisen palvelusopimuksen vuosihinnan tarkistamisesta hyväksyttiin käräjäoikeudessa. Asiasta saatiin päätös julkaistavaksi 4.4.2022. Jämsän Terveys veloitettiin maksamaan kaupungille sopimuksen mukaisesta vuosihinnan tarkistamisesta johtuva hinnan lasku.

Vastakanteena Jämsän Terveys vaati kaupungilta 15 miljoonan euron kustannusperusteista suoritusta. Perusteena vaatimuksilleen Jämsän Terveys esitti muun muassa tehostetun palveluasumisen paikkalukua ja henkilöstömitoituksen muutoksen aiheuttamia kustannuksia, Pirkanmaan sairaanhoitopiiriin investointien rahoitusta sekä kohonneita ICT-kustannuksia. Käräjäoikeus hylkäsi Jämsän Terveysten vaatimukset.

Jämsän Terveys on saanut oikeuden valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jossa asiaa käsitellään seuraavan kerran syksyllä 2023.

Pirkanmaan hyvinvointialue ja Keski-Suomen hyvinvointialue

Erkaantuminen eri hyvinvointialueille on tuonut sosiaali- ja terveyslautakunnan hyväksyttäväksi sekä Keski-Suomen että Pirkanmaan hyvinvointialueen tulevia toimintaohjeita. Lautakunnassa on hyväksytty vuoden aikana mm. Keski-Suomen maakunnallinen ikäihmisten, pitkäaikaissairaiden ja vammaisten perhehoidon toimintaohje vuodelle 2022. Samassa lautakunnassa hyväksyttiin myös Pirkanmaan omaishoidon tuen yksikön toiminnan järjestäminen yhteistoimintana.

Kevään aikana tuli hyväksyttäväksi lautakuntaan Pirkanmaan omaishoidon tuen vapaan palvelusetelin sääntökirja ja palvelusetelien koordinointi. Kuhmoisten osalta päätettiin osallistua PirKOTI-kehittämishankkeeseen, jonka kohderyhmänä ovat kotona asuvat ikäihmiset ja yli 65-vuotiaat omaishoidon piirissä olevat asiakkaat ja heidän hoitajansa. Tampereen kaupungin lastensuojelun sijaishuollon palvelun hankintamenettelyn hallinnointiin ja päätöksentekoon päätettiin mennä mukaan Kuhmoisten osalta.

Sotelautakunta hyväksyi kesäkuussa Kuhmoisten osalta Hoppu-hankkeeseen osallistumisen. Sen tuella jatkettiin Omaolo-palvelun jalkauttamista ja edelleen kehittämistä kaikissa Pirkanmaan kunnissa ja tätä kautta kunnat tulivat hankkeeseen mukaan osatoteuttajiksi ja niille delegoitiin osa myönnetystä avustuksesta.

Monialainen yhteistyö

Sosiaalitoimi valmisteli Jämsän kaupungin maahanmuuttajien kotouttamisohjelman. Se käsiteltiin ensin sotelautakunnassa 28.9, josta se eteni edelleen kaupunginhallitukseen ja valtuustoon.

Myös Keski-Suomen valmiussuunnittelussa oltiin aktiivisesti mukana. Jämsän uutta sosiaalihuollon valmiussuunnitelmaa valmisteltiin pitkälle. Sosiaalitoimi sai eväitä uuteen valmiussuunnitelmaansa kahdesta eri syksyn aikana järjestetystä valmiusharjoituksesta.

Valvonta

Sosiaali- ja terveyslautakunnan vastuulle on kuulunut valvoa yksityisiä sosiaali- ja terveystyöryhmien tuottajia. Jämsän Terveysten sopimusvalvonnan lisäksi valvontatyötä on tehty jokapäiväisessä

työssä laatu- ja palveluasiantuntijan toimesta yhteistyössä muiden valvontaviranomaisten ja kaupungin viranhaltijoiden kanssa. Vuoden 2023 alusta sekä omaa että yksityistä palveluntuotantoa valvontaan hyvinvointialueen erillisen valvontayksikön toimesta.

Vuonna 2022 palveluntuottajien ohjaus ja valvonta kohdistui pääsääntöisesti tulevaisuuteen suunnitelmiseen kuten neuvontaan ja tiedonvälitykseen. Keski-Suomen hyvinvointialue järjesti kotiin vietävien palveluiden palveluseteli-palveluntuottajille Teamsin välityksellä tiedostustilaisuuksia tulevista muutoksista.

Jämsän kaupungin ylläpitämässä yksityisten sosiaalipalveluntuottajien rekisterissä oli vuoden 2022 lopussa yhteensä 69 palveluntuottajaa.

Toiminta-ajatus ja tehtävän kuvaus

Sosiaali- ja terveystoimen toiminta-ajatuksena on ollut tuottaa ja välittää asiakkaiden tarpeisiin laadukkaita ja vaikuttavia sosiaali- ja terveystoimen palveluja yhdessä muiden palveluntuottajien kanssa. Sosiaali- ja terveystoimen tehtävänä on ollut järjestää vähintään lakisääteiset sosiaali- ja terveystoimen palvelut kuntalaisille/yhteistoiminta-alueen asukkaille. Jotkut palvelut ovat olleet sisällöltään määriteltyjä ns. subjektiivisia oikeuksia, jotka pitää asiakkaille myöntää, vaikka talousarviossa ei olisi ollut niihin riittävästi budjetoituna. Muut palvelut on tuotettu kuntalaisille talousarvioon sisältyvien määrärahojen puitteissa tai Jämsän Terveystoimen sopimuksen mukaisesti.

Jämsän sosiaali- ja terveystoimen tavoitteena on ollut yhteistoiminta-alueen asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen elämänkaaren eri vaiheissa. Kaikissa palveluissa on painotettu ennaltaehkäisyä ja varhaista puuttumista, kuntouttavaa lähestymistapaa sekä ohjaamista omahoitoon ja vastuunottoon omasta hyvinvoinnista. Yhteistoiminta-alueella on vakinaisessa ja määräaikaisessa työ- tai virkasuhteessa yhteensä noin 230 henkilöä, joista suoraan Kuhmoisten palvelutuotannossa on ollut noin 107 henkilöä.

Sosiaali- ja terveystoimen toiminta on jakaantunut seuraaviin tulosalueisiin:

- sosiaali- ja terveystoimen hallinto
- sosiaalityö ja perhepalvelut
- vammaispalvelut
- vanhuspalvelut
- terveystoimen palvelut
- erikoissairaanhoidon palvelut.

Tulosalueet puolestaan ovat jakautuneet tulosyksiköihin ja edelleen kustannuspaikkoihin.

Toimiala- ja tulosaluekohtaiset tavoitteet ja määrärahat

	TA 2022	TA+lta 2022	TP 2022	-lta	tot %
Toimintatuotot	29 552 950	29 552 950	38 461 551	8 908 601	130,14 %
Valmistus omaan käyttöön					
Myyntituotot	20 597 520	20 597 520	26 335 899	5 738 379	127,86 %
Maksutuotot	6 690 880	6 690 880	8 038 271	1 347 391	120,14 %
Tuet ja avustukset	340 890	340 890	2 253 668	1 912 778	661,11 %
Muut toimintatuotot	1 923 660	1 923 660	1 833 713	-89 947	95,32 %
Toimintakulut	-116 601 220	-117 494 520	-129 499 446	-12 004 926	110,22 %
Henkilöstökulut	-11 416 210	-11 494 210	-12 434 301	-940 091	108,18 %
Palvelujen ostot	-94 597 470	-95 412 770	-107 457 708	-12 044 938	112,62 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-589 360	-589 360	-694 500	-105 140	117,84 %
Avustukset	-5 705 250	-5 705 250	-4 722 596	982 654	82,78 %
Muut toimintakulut	-4 292 930	-4 292 930	-4 190 341	102 589	97,61 %
Toimintakate	-87 048 270	-87 941 570	-91 037 895	-3 096 325	103,52 %
Poistot ja arvonalentumiset	-31 010	-31 010	-72 196	-41 186	232,81 %
Poistoeron muutos					
Tilikauden yli-/alijäämä	-87 079 280	-87 972 580	-91 110 091	-3 137 511	103,57 %

Toimialan tavoitteet ja niiden toteutuminen

Asukkaiden peruspalvelut, Lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointi ja sujuva arki	
Tavoite	Sosiaali- ja terveystalouden rakennemuutoksen suunnitteluun ja valmisteluun osallistuminen aktiivisesti paikallisella ja hyvinvointialueiden (Keski-Suomi ja Pirkanmaa) tasolla.
Mittari	Osallistuminen hyvinvointialueen valmistelutyöryhmiin ja yhteishankkeisiin ja sitä kautta yhteistoiminta-alueen edunvalvonta
Toteutumisen arviointi	Eri tulosalueilla on osallistuttu aktiivisesti sekä Keski-Suomen että Pirkanmaan hyvinvointialueen valmisteluun.
Tavoite	Asiakkaat ja kuntalaiset ovat osallisena sosiaali- ja terveystalouden suunnittelussa ja asiakaspalveluprosessien kehittämisessä.
Mittari	Asiakasraatien määrä ja kattavuus (kpl, millä tulosalueilla)
Mittari	Asiakastyytyväisyyskyselyt (yli 90 % tyytyväisiä)
Toteutumisen arviointi	Asiakasraateja ei ole vuonna 2022 järjestetty. Hyvinvointialue järjestää asiakkaiden osallisuuteen liittyvän toiminnan uudella tavalla.
Kilpailukyky ja elinvoima, Asukkaiden peruspalvelut, Lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointi ja sujuva arki	
Tavoite	Ulkoistettujen sosiaali- ja terveystalouden tuottaminen tapahtuu sovitusti ja niiden valvonta ja ohjaus hoidetaan suunnitellusti.
Mittari	Palvelusopimuksen seurannan mittarien toteutuminen sovitusti (kyllä/ei)
Mittari	Jämsän Terveys Oy:n palvelusopimuksen ohjaus- ja valvontakäyntien toteutuminen (kyllä/ei, puutteet) sekä raportointi lautakunnalle ja kaupunginhallitukselle 4 krt/vuosi)
Toteutumisen arviointi	Vuoden 2022 valvontakäynnit ovat toteutuneet suunnitelman mukaisesti. Viimeisen vuosineljänneksen valvontakäynnit tehdään tammikuulla 2023 Jämsän tuloaluejohtajien toimesta. Valvontakäynneistä on raportoitu lautakunnalle ja kaupunginhallitukselle. Vakavia poikkeamia ei ole ollut. Vuoden 2023 alusta valvontakäynnit siirtyvät vähitellen HyvaKS-valvontayksikölle.

Tavoite	Kuhmoisten palvelusopimuksen sekä palvelutuotannon toteutuminen ja sen seuranta tapahtuvat sovitusti.
Mittari	Kuhmoisten palvelusopimuksen tarkistaminen (1 krt/vuosi) ja tilausneuvottelujen käyminen (2 krt/vuosi) sekä palvelun tuottamisen toteutuminen sovitusti (kyllä/ei)
Toteutumisen arviointi	Kuhmoisten palvelusopimuksen tarkastaminen ja tilausneuvottelut toteutuivat suunnitelmien mukaisesti.
Tavoite	Palvelutuotanto on kustannustehokasta ja palvelutarvetta vastaavaa.
Mittari	Jämsän ja Kuhmoisten sosiaali- ja terveydenhuollon tarvevakioidut menot: nettomenot (euroa/asukas), tarvevakioidut menot (indeksi)
Toteutumisen arviointi	Palvelutuotannon siirtäminen hyvinvointialueille tarkentaa mittaristoja ja niiden yhdenmukaisuutta. Vertailukelpoisen tiedon saanti on ollut vaikeaa, koska tieto eri kunnissa ei ole ollut yhdenmukaista.

Tunnusluvut	TP2021	TA+lta 2022	TP2022
Sosiaali- ja terveystoimi, kustannukset yhteensä			
Jämsä (euroa/asukas)	4 373	4 390	6 552
Kuhmoinen (euroa/asukas)	4 808	4 980	6 148

Riskienhallinta

Tavoite	Riski	Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Turvallisuus ja jatkuvuus	Avainhenkilöiden sairastuminen tai siirtyminen uusiin tehtäviin	2	2	4
Arviointi	Korona aiheutti vuoden 2022 aikana edelleenkin paljon poissaoloja henkilökunnan keskuudessa, mikä teetti omat haasteensa mm. asiakastyöhön.			
Toimenpide	Jokaisella työntekijällä pitäisi olla sijaistaja, joka osaa tehtävän sisällön, työnkierto, koulutukset.			
Tavoite	Riski	Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Talouden tasapaino	Ennakoimaton palvelujen kysynnän kasvu	2	3	6
Arviointi	Palveluntarve pysynyt melko tasaisena ensimmäisen ensimmäisen puolen vuoden aikana.			
Toimenpide	Ennaltaehkäisevään työhön panostaminen ja piilevien ongelmien tunnistaminen. Lastensuojelun asiakkaiden ja kotikunnan vaihtajien määrää vaikea ennakoita.			
Tavoite	Riski	Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Toiminnan laatu	Henkilöstön osaaminen ei ole ajantasalla	1	2	2
Arviointi	Henkilöstön osaamista on kehitetty vuoden 2022 aikana jo hyvinvointialueiden toimesta.			

Toimenpide	Henkilöstön vuosittaisten lakisääteisten koulutusten toteutuminen, lisäkoulutukset ja osaamisen seuranta.			
Tavoite	Riski	Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Toiminnan laatu	Lakimuutosten perusteella tapahtuvat sosiaali- ja terveyspalvelujen kysynnän muutokset	2	3	6
Arviointi	Vanhuspalvelulain uudistus; mitoitus 0,55 :sta 0,7 lisää kustannuksia. Asiaksmaksulain uudistuksesta johtuen 10 % asiakasmaksutuotoista vähenee. Lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden henkilöstömitoitus suositus (Suhdeluku on vuonna 2022 1/35 - vuonna 2024 lähtien 1/30) Jälkihuollon ikärajan nosto 25 ikävuoteen lisää asiakkaiden määrää			
Toimenpide	Lakimuutoksiin ennakolta varautuminen, toiminnan sopeuttaminen.			
Tavoite	Riski	Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Toiminnan laatu	Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstöpula sekä julkisessa että yksityisessä palveluntuotannossa.	3	3	9
Arviointi	Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstöpula jatkuu. Hyvinvointialueet vastaavat resurssoinneista jatkossa.			
Toimenpide	Jatkuva rekrytointi ja henkilöstön hyvinvointiin huomion kiinnittäminen.			
Tavoite	Riski	Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Turvallisuus ja jatkuvuus	Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennemuutos	2	2	4
Arviointi	Palvelurakennemuutosta on tehty intensiivisesti kaikilla tulosalueilla koko alkuvuoden ajan. Palvelurakenteiden yhdistyminen hyvinvointialueeseen on riskille, että kaikki palvelut eivät heti pelaa suunnitelmien mukaan.			
Toimenpide	Henkilöstön muutosjohtaminen, osallistuminen aktiivisesti hyvinvointialueen kehittämiseen jokaisella organisaation tasolla.			
Tavoite	Riski	Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Turvallisuus ja jatkuvuus	Tietojärjestelmien toimintakatkos	2	3	6
Arviointi	Tietojärjestelmien toiminta on kyetty turvaamaan vuoden 2022 aikana.			
Toimenpide	Tietohuollossa on tehty järjestelmien useampikertainen varmistaminen. Sähkönsyötön varajärjestelmä on käytössä. Suunnitelmat toiminnan alasajosta henkilöturvallisella tavalla. Suunnitelmallinen tiedotus poikkeustapauksissa.			

Riskien seurannasta ja niiden hallintatoimenpiteistä toimialalla vastaa toimialajohtaja sekä tulosaluejohtajat ja muut tilivelvolliset ja esimiesasemassa olevat kukin omalta osaltaan.

Sosiaali- ja terveystoimen hallinto

Tulosalueen esimies: sosiaali- ja terveysjohtaja

Toiminnan kuvaus

Sosiaali- ja terveystoimen hallinto on vastannut hallinnosta, taloudesta sekä lautakunnan päätösten valmistelusta ja täytäntöönpanosta. Hallintoyksikkö on koordinoanut tulosalueiden toimintaa ja vastannut koko toimialan palvelutuotannon kehittämistä sekä sisäisten ja ulkoisten palvelujen laadun valvonnasta.

Tulosalue on järjestänyt potilas- ja sosiaaliasiamestoinnin.

Toiminnan tavoitteet ja niiden toteutuminen

Asukkaiden peruspalvelut	
Tavoite	Sosiaali- ja terveyspalveluiden siirtyminen hyvinvointialueille.
Mittari	Henkilöstötiedon tuottaminen hyvinvointialueille.
Mittari	Taloustiedon tuottaminen hyvinvointialueille.
Toteutumisen arviointi	Sosiaali- ja terveyspalvelut siirtyivät hyvinvointialueelle ja kaikki henkilöstö- ja taloustieto tuotettiin pyydetyn mukaisesti.

Talousarvion toteutuminen

	TA 2022	TA+lta 2022	TP 2022	-lta	tot %
Toimintatuotot	712 430	712 430	906 639	194 209	127,26 %
Toimintakulut	-1 340 170	-1 370 170	-1 654 904	-284 734	120,78 %
Toimintakate	-627 740	-657 740	-748 265	-90 525	113,76 %
Poistot ja arvonalentumiset	-3 100	-3 100	-1 525	1 575	49,18 %
Tilikauden tulos	-630 840	-660 840	-749 789	-88 949	113,46 %

Tunnusluvut	TP2021	TA+lta 2022	TP2022
Jämsä			
Sosiaali- ja terveystoimen hallinto, tulosalueen kustannukset yhteensä (€/asukas)	39	29	38
Kuhmoinen			
Sosiaali- ja terveystoimen hallinto, tulosalueen kustannukset yhteensä (€/asukas)	93	31	38

Sosiaalityö ja perhepalvelut

Tulosalueen esimies: tulosaluejohtaja

Toiminnan kuvaus

Tulosalue on tuottanut sosiaalityön, perhepalveluiden, lastenvalvojan, täydentävän ja ennaltaehkäisevän toimeentuloturvan palvelut. Perhepalvelukeskus-, päihde- ja mielenterveyspalvelut on hankittu Jämsän Terveys Oy:ltä. Alueella on sekä sosiaalihuollon että terveydenhuollon toimintoja.

Toiminnan tavoitteet ja niiden toteutuminen

Asukkaiden peruspalvelut	
Tavoite	Osallistutaan tulevaisuuden sotokeskushankkeeseen.
Mittari	Laaja-alaisen sosiaali- ja terveyskeskusten ja niiden palveluprosessien kehittämisen seuranta
Toteutumisen arviointi	On osallistuttu.
Kilpailukyky ja elinvoima,Asukkaiden peruspalvelut	
Tavoite	SosKanta -tietojärjestelmäpalvelujen vaiheittainen käyttöönotto.
Mittari	Valmistelun vaiheittainen eteneminen ja seuranta
Toteutumisen arviointi	Kanta-arkistoiva sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmä Effica on käytössä sosiaalihuollon palveluissa.
Kilpailukyky ja elinvoima,Asukkaiden peruspalvelut,Lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointi ja sujuva arki	
Tavoite	Osallistutaan 1.1.2023 toimintansa aloittavan Keski-Suomen hyvinvointialueen valmisteluun.
Mittari	Valmistelun vaiheittaisen etenemisen seuranta
Toteutumisen arviointi	Valmisteluun osallistuttiin aktiivisesti.

Talousarvion toteutuminen

	TA 2022	TA+lta 2022	TP 2022	-lta	tot %
Toimintatuotot	3 429 620	3 429 620	4 362 997	933 377	127,22 %
Toimintakulut	-17 754 510	-18 582 510	-19 820 712	-1 238 202	106,66 %
Toimintakate	-14 324 890	-15 152 890	-15 457 715	-304 825	102,01 %
Poistot ja arvonalentumiset			-15 638	-15 638	
Tilikauden tulos	-14 324 890	-15 152 890	-15 473 352	-320 462	102,11 %

Tunnusluvut	TP2021	TA+lta 2022	TP2022
Jämsä			
Sosiaalityö ja perhepalvelut, tulosalueen kustannukset yhteensä (€/asukas)	694	715	783
Huostaan otettujen lasten kokonaismäärä (määrä)	40	54	53
Jälkihuollossa olevat (määrä)	58	63	69
Toimeentulotukiruokakunnat (määrä)	455	550	163
Kuhmoinen			
Sosiaalityö ja perhepalvelut, tulosalueen kustannukset yhteensä (€/asukas)	296	402	330
Huostaan otettujen lasten kokonaismäärä (määrä)	1	1	3
Jälkihuollossa olevat (määrä)	1	1	2
Toimeentulotukiruokakunnat (määrä)	34	45	16

Työikäisten sosiaalityö- ja ohjaus

Toimeentulotuen tarve on vähentynyt vuonna 2022, mikä saattaa johtua siitä, että asiakkaita on pystytty tukemaan kokonaisvaltaisemmin sosiaalityön palveluin.

Lastensuojelun perhehoito

Perhehoidon ylitys johtuu siitä, että tänä vuonna on ollut enemmän pieniä lapsia, jotka on jouduttu sijoittamaan kodin ulkopuolelle. Lasten hoitoisuuden vuoksi perhehoidon peruspalkkio ei ole ollut riittävä korvaus, vaan on jouduttu kaksinkertaistamaan palkkio. Perhehoitajia on myös jouduttu hankkimaan Pelastakaa Lapset ry:n kautta, sillä Keski-Suomen sijaishuoltoyksikön kautta perheitä ei ole ollut saatavilla. Lasten hoitoisuuden kasvaessa perhehoitajille ostetaan sekä tukea arkeen että työn tekemiseen. Perheen tilanteen selvittäminen ja muutoksen aikaansaaminen vaatii aikaa, joten kiireellisen sijoituksen jälkeen on jouduttu jatkamaan sijoitusta muulla tavoin.

Lastensuojelun laitoshoido

Kuluvan vuoden aikana on sijoitettu nuoria kiireellisesti laitoksiin. Kiireellisen sijoituksen 30 päivän aikaraja on ollut liian lyhyt tilanteen selvittelyyn, joten sijoituksia on jouduttu jatkamaan. Perustason huolenpito laitoksissa ei ole ollut kaikissa kohdissa riittävää suhteessa nuoren tarpeisiin ja täten on jouduttu ostamaan lisätukea laitoksiin, jotta nuori pystytään turvallisesti pitämään laitoksessa. Lisätuen tarve on usein seurausta siitä, ettei nuorelle ole ollut riittäviä terveydenhuollon palveluja.

Lastensuojelun avohuollon tukitoimenpiteet

Avohuollon tukitoimien alittumiseen vaikuttaa se, että sosiaalihuoltolain mukaisissa palveluissa on onnistuttu tukemaan perheitä aiemmin eikä avohuollon asiakkuudet ole lisääntyneet.

Vammaispalvelut

Tulosalueen esimies: vammaispalvelupäällikkö

Toiminnan kuvaus

Tulosalue on järjestänyt ja tuottanut Jämsä-Kuhmoinen yhteistoiminta-alueelle

- vammaispalvelut
- vammaisten henkilöiden perhetyön ja palveluohjauksen
- kehitysvammaisten avopalvelut
- vammaisten asumispalvelut
- vammaisten työ- ja päivätoiminnan
- vammaisten henkilöiden perhehoidon
- alle 65-vuotiaiden omaishoidon tuen sekä
- sosiaalihuoltolain mukaiset liikkumisen tuen palvelut

Toiminnan tavoitteena on edistää vammaisen henkilön edellytyksiä elää ja toimia yhdenvertaisena yhteiskunnan jäsenenä sekä ehkäistä ja poistaa vammaisen henkilön yhteiskunnassa kohtaamia esteitä.

Vammaispalvelulain mukaisessa henkilökohtaisessa avussa asiakasmäärät ovat olleet vuosittain kasvussa. Lakisääteiset avustajatunnit 30 h/kk ovat pääsääntöisesti täysimääräisesti asiakkaiden käytössä.

Vammaispalvelut olivat mukana SosKanta-projektissa ja kirjaamisvalmennuksissa. Yhteistoiminta-alueella otettiin vuoden 2021 lopulla käyttöön asiakastietojärjestelmä Kanta-Effica, johon asiakkuudet siirrettiin YPH-Efficasta.

Keski-Suomen sote-henkilöliikenne palvelut kilpailutettiin vuoden 2021 aikana. Jyväskylän kaupungin hankintapäätöksestä valittiin ja markkinaoikeus hylkäsi päätöksen. Keski-Suomessa toteutetaan sotepalvelujen uusi hankintamenettely siten, että toiminta alkaa hyvinvointialueen laajuisesti vuonna 2023.

Toiminnan tavoitteet ja niiden toteutuminen

Asukkaiden peruspalvelut	
Tavoite	Kehitysvammaliiton tekemän palvelurakenteen selvityksen mukaiset kehittämistoimet ja uusien arviointimenetelmien ja toimintatapojen käyttöönotto.
Mittari	Asiakastyytyväisyyskyselyt
Toteutumisen arviointi	Asiakastyytyväisyyskyselyjä ei ole tehty. Henkilöstö on koulutautunut ja edelleen koulutautuu Kehitysvammatyön RAI-arviointiin. Ensimmäiset arvioinnit on tehty.
Asukkaiden peruspalvelut, Hyvä asuminen	
Tavoite	Vammaispalvelu- ja sosiaalihuoltolain mukaiset kuljetuspalvelut toimivat alueella asiakastarvetta vastaavasti
Mittari	Kuljetusohjauskeskuksen raportit

Mittari	Asiakastyytyväisyyskyselyt
Toteutumisen arviointi	Kuljetusten toteutumisessa on edelleen ollut ajoittain haasteita. 1.6.2022 aloitettiin ns. toivetaksikokeilu Jämsän alueella. Jämsän alueen kuljetuspalveluiden tuottajien (taksiyrittäjät) kanssa pidettiin keskustelu- ja infotilaisuus 31.8.2022. Keski-Suomen kuntien kanssa on tehty uuden hankinnan valmistelu huomioiden 1.1.2023 aloittava hyvinvointialue. Uuden hankinnan päätöksenteko on Keski-Suomen hyvinvointialueen aluehallituksen käsittelyssä.
Kilpailukyky ja elinvoima, Asukkaiden peruspalvelut	
Tavoite	Sähköisen palvelusetelin käyttöönoton laajentaminen asteittain vammaispalveluissa.
Mittari	Palveluseteli otettu käyttöön yhdessä uudessa toiminnossa (esim. palveluasuminen)
Mittari	Palvelutuottajien määrä
Mittari	Palvelusetelin valinneiden asiakkaiden määrä
Toteutumisen arviointi	Päätöksiä uuden palvelusetelipalvelun käyttöönotosta ei ole tehty. Palvelusetelipalveluiden hankintaa ja sääntökirjoja on aloitettu valmistella Keski-Suomen hyvinvointialueen työryhmissä ja yhteiset toimintatavat aloitetaan hyvinvointialueella vuonna 2023.

Talousarvion toteutuminen

	TA 2022	TA+lta 2022	TP 2022	-lta	tot %
Toimintatuotot	3 113 740	3 113 740	3 139 575	25 835	100,83 %
Toimintakulut	-15 186 160	-15 186 160	-15 677 318	-491 158	103,23 %
Toimintakate	-12 072 420	-12 072 420	-12 537 743	-465 323	103,85 %
Poistot ja arvonalentumiset			-14 410	-14 410	
Tilikauden tulos	-12 072 420	-12 072 420	-12 552 153	-479 733	103,97 %

Tunnusluvut	TP2021	TA+lta 2022	TP2022
Jämsä			
Vammaispalvelut, tulosalueen kustannukset yhteensä (€/asukas)	607	606	635
Omaishoidontuen saajia	35	32	35
Kuhmoinen			
Vammaispalvelut, tulosalueen kustannukset yhteensä (€/asukas)	588	609	582
Omaishoidontuen saajia	2	2	3

Vanhuspalvelut

Tulosalueen esimies: vanhuspalvelujohtaja

Toiminnan kuvaus

Vanhuspalvelut järjestää vanhusten kotihoidon, vanhusten ympärivuorokautisen hoidon ja yhteisissä vanhuspalveluissa vanhusten palvelujen sosiaalityön ja palveluohjauksen, omaishoidon ohjauksen, palvelupäivä- ja päiväkeskustoiminnan sekä muistipoliklinikkatoiminnan Jämsän kaupungin ja Kuhmoisten kunnan muodostamalla sosiaali- ja terveystoimen yhteistoiminta-alueella. Vanhuspalvelujen palvelujen tuotannosta Jämsän kaupungin alueella vastaa 1.9.2015 lukien Jämsän Terveys Oy. Kuhmoisten vanhuspalvelut tuottaa Jämsän kaupunki.

Vanhuspalvelujen toimintoja suunniteltaessa ja palveluja kehitettäessä lähtökohtana palvelusopimuksen ohella on ”Ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta ja iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista” (980/2012) annetussa laissa ja lain muutoksessa (voimaan 1.10.2020) sekä laatusuosituksessa ”Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi 2020-2023” (STM ja Kuntaliitto 2020) esitetyt linjaukset. Edellä mainittujen asiakirjojen hengen mukaisesti palvelurakenteen lähtökohtana on kotiin annettavien palvelujen ensisijaisuus.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston antaman ohjeistuksen perusteella Jämsän Terveydeltä siirtyi Jämsän kaupungille vastatavaksi ja omaksi toiminnaksi ikääntyneiden asiakas- ja palveluohjaus tehtävien edellyttämän julkisen vallan käytön ja viranhaltijapäätösten tekemisen vuoksi. Viranomaistyön toteuttamiseksi Jämsän kaupungissa lain edellyttämällä tavalla Jämsän kaupungin puolelle perustettiin kahden asiakasohjaajan, omaishoidon asiakasohjaajan ja gerontologisen sosiaalityöntekijän virat ko. toimintoja varten. Henkilöstön siirto toteutettiin 1.12.2021 liikkeenluovutusperiaatteella.

Toiminnan tavoitteet ja niiden toteutuminen

Asukkaiden peruspalvelut	
Tavoite	Palvelusopimuksen valvonta- ja ohjaukseyännit ovat toteutuneet palvelusopimuksen mukaisesti.
Mittari	Valvonta- ja ohjaukseyännit tehty 4 kertaa vuodessa.
Toteutumisen arviointi	Valvontakäynnit Jämsän Terveys Oy:n toiminnan valvomiseksi on suoritettu suunnitellusti neljä kertaa vuodessa vuoden 2022 aikana.
Tavoite	SosKanta -tietojärjestelmäpalvelujen vaiheittainen käyttöönotto.
Mittari	Vanhuspalvelut ovat siirtyneet SosKantaan soveltuvin osin.
Toteutumisen arviointi	1.12.2021 vanhuspalveluissa on siirrytty käyttämään Sosiaali-Effica asiakastietojärjestelmää soveltuvin osin.
Tavoite	Valmistautuminen sote-uudistukseen.
Mittari	Osallistuminen sote-uudistuksen työryhmiin ja hankkeisiin.
Toteutumisen arviointi	Vanhuspalveluissa nimetyt henkilöt ovat osallistuneet Pirkanmaan ja Keski-Suomen hyvinvointialueen valmisteluun liittyvien sote-palveluiden alatyöryhmien työskentelyyn.

Tavoite	Kuhmoisissa on Pirkanmaan ikääntyneiden asiakasohjausmalli käytössä.
Mittari	Ikäneuvo -puhelin on käytössä
Toteutumisen arviointi	Siirtyminen Pirkanmaan ikääntyneiden asiakasohjausmalliin on toteutunut.
Tavoite	Onnistuminen vanhuspalveluiden järjestämisessä ja tuottamisessa
Mittari	Oman palvelutuotannon valvonta ja ohjaus tehty vähintään kerran vuodessa
Toteutumisen arviointi	Vanhuspalvelujen oma sisäinen valvonta- ja ohjauskäynti vanhuspalvelujen yksiköihin on tehty elo-syyskuun aikana.

Talousarvion toteutuminen

	TA 2022	TA+lta 2022	TP 2022	-lta	tot %
Toimintatuotot	10 560 560	10 560 560	12 803 856	2 243 296	121,24 %
Toimintakulut	-33 826 260	-33 861 560	-37 460 416	-3 598 856	110,63 %
Toimintakate	-23 265 700	-23 301 000	-24 656 560	-1 355 560	105,82 %
Poistot ja arvonalentumiset					
Tilikauden tulos	-23 265 700	-23 301 000	-24 656 560	-1 355 560	105,82 %

Tunnusluvut	TP2021	TA+lta 2022	TP2022
Jämsä			
Vanhuspalvelut, tulosalueen kustannukset yhteensä (€/asukas)	1 314	1 173	1 248
Jämsän Terveys/Tehostetun asumispalvelun asiakkaita, oma toiminta ja ostopalvelut (asiakkaita keskimäärin/kk)	237	326	316
Kuhmoinen			
Vanhuspalvelut, tulosalueen kustannukset yhteensä (€/asukas)	1 925	1 798	2 199
Omaishoidon tuen saajat Kuhmoinen	25	20	28
Tehostetun asumisen asiakkaita, oma toiminta ja ostopalvelut (asukkaita keskimäärin/kk)	30	27	36
TK:n vuodeosastot	22	20	20

Terveyspalvelut

Tulosalueen esimies: hallintoylilääkäri

Toiminnan kuvaus

Jämsässä terveyspalveluiden saatavuus on ollut hyvällä tasolla. Pandemia on vaikuttanut rajusti terveyspalveluiden käyttöön sekä tuottamiseen, mutta palveluita ei ole jouduttu supistamaan. Infektiovastaanotot ja koronatestaus ovat toimineet joustavasti ja nopeasti. Toiminta on mukautunut hyvin pandemiatilanteeseen niin tilojen, hygienian kuin yleisten ohjeistusten osalta.

Pandemian lisäksi keväällä 2022 toiminnallisen haasteen muodostivat hoitoalan työtaistelut sekä Ukrainan sota. Näihinkin kriiseihin on pystytty vastaamaan hyvin eikä esimerkiksi valtakunnallisesti haastava hoitajapula ole näkynyt käyttäjäasiakkaan suuntaan. Suunterveydenhuollon puolella haasteeksi on muodostunut pula sekä hammashoitajista että suuhygienisteistä. Hammashoitajia on saatu kuitenkin haasteista huolimatta rekrytoitua tarpeen mukaan, hygienistien osalta tilanne on ollut vielä vaikeampi ja tilannetta on jouduttu kompensoimaan hammaslääkäriresurssilla. Tähänkin haasteeseen on kuitenkin pystytty vastaamaan.

Kuhmoisissa palvelut ovat pyörineet normaalisti. Aikojen saatavuus Kuhmoisissa on ollut hyvä, ja jonoja ei ole ollut.

Suurimmat haasteet Kuhmoisissa ovat liittyneet lääkäri- ja hammaslääkäriresurssiin. Näitä on onnistuttu paikkaamaan ostopalveluilla, joten palvelun saatavuudessa tämä ei ole näkynyt.

Kokonaisuutena alueen terveyspalveluiden saatavuus on ollut hyvällä tasolla hankalasti henkilöstötilanteesta huolimatta. Samaan aikaan katseita on pystytty kääntämään jo hyvinvointialueiden suuntaan ja tekemistä on suunnattu kohti tulevia organisaatiomalleja, Jämsän osalta Keski-Suomen hyvinvointialuetta ja Kuhmoisten osalta Pirkanmaata.

Toiminnan tavoitteet ja niiden toteutuminen

Kilpailukyky ja elinvoima, Asukkaiden peruspalvelut, Lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointi ja sujuva arki	
Tavoite	Kansallisen digipalvelun Omaolon toimintojen laajentaminen
Mittari	On otettu käyttöön vähintään kaksi uutta oirearviota
Mittari	On otettu käyttöön terveystarkastustoiminto
Mittari	On otettu käyttöön vähintään yksi hyvinvointivalmennus

Toteutumisen arviointi	<p>Kuhmoisissa otettu laajasti oirearviot käyttöön. Omaoloa markkinoidaan käyttäjille, jotta tietoisuus palvelusta lisääntyisi ja olemassa olevaa palvelua käytettäisiin. Jatkossa tämä koodinoituu hyvinvointialueen yhtenäisten ohjeistusten mukaisesti.</p> <p>Jämsässä Omaolon käyttöönotto odottaa palveluntuottajan vastuuhenkilöiden nimeämistä, tähän liittyy kustannuskysymyksiä. Neuvolatarkastuksissa Omaolo on otettu käyttöön syksyllä 2022. Omaolon käyttöönoton laajennus vaatii jatkossa hyvinvointialueen ja yhtiön välisen neuvottelun resursseista ja mahdollisista kustannuksista ja niiden jakautumisesta, mikäli asiasta sellaisia tosiasiallisesti muodostuisi.</p> <p>Kuhmoisten osalta on aktiivisesti osallistuttu Pirsote -hyvinvointialueen kehittämiseen ja viety Kuhmoisia toiminnallisesti kohti hyvinvointialuetta.</p> <p>Jämsän osalta on osallistuttu Keski-Suomen hyvinvointialueen palaveriin ja kyseisellä ajanjaksolla koottu yhdenvertaista tietoa alueen palveluntuotannosta. Lisäksi on osallistuttu aktiivisesti sopimuksen hallittuun siirtämiseen hyvinvointialueelle.</p>
------------------------	---

Talousarvion toteutuminen

	TA 2022	TA+lta 2022	TP 2022	-lta	tot %
Toimintatuotot	5 315 480	5 315 480	6 457 553	1 142 073	121,49 %
Toimintakulut	-17 012 860	-17 012 860	-18 343 420	-1 330 560	107,82 %
Toimintakate	-11 697 380	-11 697 380	-11 885 867	-188 487	101,61 %
Poistot ja arvonalentumiset	-27 910	-27 910	-39 590	-11 680	141,85 %
Tilikauden tulos	-11 725 290	-11 725 290	-11 925 457	-200 167	101,71 %

Tunnusluvut	TP2021	TA+lta 2022	TP2022
Jämsä			
Terveyspalvelut, tulosalueen kustannukset yhteensä (€/asukas)	489	592	603
Kuhmoinen			
Terveyspalvelut, tulosalueen kustannukset yhteensä (€/asukas)	596	529	813

Kuhmoinen

Kuhmoisissa terveyspalveluiden talous hallinnon ja avoterveydenhuollon osalta on pääosin budjetin mukaista. Suunterveydenhuollon osalta talousarvioon on tullut ylitystä etenkin ostopalveluiden vuoksi. Hammaslääkärin poissaolon johdosta hammashoitajan työpanos on kasvanut keväällä, jolloin toisen hammashoitajan panosta on jouduttu ostamaan. Lisäksi vakituisen hammaslääkärin helmikuussa alkanneen äkillisen poissaolon vuoksi on jouduttu ostamaan hammaslääkäriyöpanosta saatavuuden mukaan. Lisäksi kuhmoislaisia on hoidettu yksityisellä suunterveydenhuollon palvelu- asemalla ostopalveluina kriittisten palveluiden turvaamiseksi. Vakituisen hammaslääkärin poissaolo on jatkunut vuoden loppuun, joten ostopalvelut ylittyvät tänä vuonna selkeästi budjetoidusta. Toisaalta palkkakulut tulevat olemaan selkeästi budjetoidun alle loppuvuoden aikana.

Avoterveydenhuollon osalta toinen vakituisista lääkäreistä jäi virkavapaalle toukokuun alussa ja virkavapaa on jatkunut vuoden loppuun. Viransijaisuuteen ei ollut hakijoita, joten myös lääkäripanosta on jouduttu hankkimaan ostopalveluna. Hoitajaresurssi on pystytty hankkimaan suoraan työsuhteeseen. Lääkäreiden T3 ajat ovat pysyneet koko vuoden hyvällä tasolla, pääsääntöisesti yhdestä kahteen viikkoa, hoitajille ja fysioterapeuteille on päässyt käytännössä heti, eli hoitoonpääsy on ollut hyvällä tasolla. Fysioterapeutin suoravastaanotto toimii ja lisäksi

Omaolon on otettu käyttöön ja henkilökunta on koulutautunut sitä varten. Syksyn aikana on jouduttu ottamaan ylimääräistä sairaanhoitajaresurssia Pirkanmaan integroitumisesta johtuvan lisätyön vuoksi, esihenkilö on joutunut tekemään käytännössä puolet työstä hyvinvointialueeseen liittyviä työtehtäviä. Palkkakulut tämän vuoksi ylittävät budjetoidusta tänä vuonna.

Jämsä

Ostopalvelut ovat toteutuneet lähes suunnitellun mukaisesti. Q3 valvontakäynnit on suoritettu lokaan 2022 alussa (7-9/2022) ja Q4 valvontakäynnit on suoritettu tammikuussa 2023. Henkilöstömitoitus on ollut sovitunlaista lukuunottamatta suuhygienistejä, joiden määrä on alittanut minimimäärän. Tätä on kompensoitu ylimääräisellä hammaslääkäriresurssilla. Lisäksi suuhygienistien osalta on järjestetty loppuvuoden aikana jononpurkua viikonloppuisin. Suunterveydenhuollon puolella hammaslääkäreiden kiireettömät vastaanottoajat menevät syksyyn, mutta pysyvät hoitotakuun piirissä.

Lääkärivastaanoton puolella T3 ajat ovat vaihdelleet pääosin 7-14 vrk:n sisällä eri terveysasemilla. Koronan vaikutus on näkynyt suurentuneina äkillisinä sairaspöissaoloina, jotka on kuitenkin pystytty paikkaamaan siten, että palvelutuotannossa ei ole ollut toistaiseksi ongelmaa. Asiakaspalaute on ollut korkealla tasolla kaikissa yksiköissä. Etävastaanottoa on lisätty edelleen, sen osuus arviolta noin 10 % vastaanottotoiminnasta. Etävastaanoton avulla on pystytty työllistämään myös immuunipuutteisia työntekijöitä.

Erikoissairaanhoido

Tulosalueen esimies: hallintoylilääkäri

Toiminnan kuvaus

Erikoissairaanhoidon tulosalue on järjestänyt yhteistoiminta-alueen erikoissairaanhoidon palvelut. Yhteistoiminta-alue on kuulunut Pirkanmaan sairaanhoitopiiriin vuoden 2022 loppuun saakka. Palveluiden tuotannosta vastaa Jämsän Terveys Oy, joka tuottaa palvelut yhteistyössä mm. Jokilaakson Terveys Oy:n kanssa. Paikallisesti tuotettavien erikoislääkäripalveluiden määrä on lisääntynyt joka vuosi. Jokilaakson sairaalan leikkaustoiminta on aluehallintoviraston tarkkailun ja selvityksen alla. Leikkaustoiminnasta on valvovalle viranomaiselle annettu selvitys viimeksi heinäkuussa 2020. Leikkaustoiminnan säilyttäminen Jokilaakson sairaalassa mahdollisimman laajamittaisena on yksi tärkeimmistä tavoitteista lähivuosina. Vaativat erikoissairaanhoidon palvelut on hankittu Pirkanmaan ja vähäisemmässä määrin myös Keski-Suomen sairaanhoitopiiriltä. Jatkossa tämä tulee muuttumaan, koska sairaanhoitopiirit ovat lakanneet hyvinvointialueuudistuksen astuttua voimaan vuoden 2023 alusta. Jokilaakson sairaalan leikkaustoiminta on lisääntynyt joka vuosi ja tekonivel-leikkausten määrä on ylittänyt 700 kpl rajan vuonna 2022.

Tulosalueeseen sisältyy myös Jämsän kaupungin dialyysiyksikkö, joka jatkaa toimintaansa entisen käytännön mukaisesti Jämsän Terveys Oy:n tuottamana, mutta on toiminut samalla Pirkanmaan sairaanhoitopiiriin ns. satelliittiyksikkönä. Vuodesta 2023 eteenpäin yhteistyö myös dialyysin osalta siirtyy Keski-Suomeen.

Yhteistoiminta-alueen toiminnan lakkaaminen vuoden 2023 alusta tarkoittaa Kuhmoisten osalta palveluiden erkaantumista Jämsästä myös erikoissairaanhoidon osalta. Kuhmoinen jää osaksi Pirkanmaan hyvinvointialuetta Jämsän siirtyessä Keski-Suomeen. Jatkossa Kuhmoisten palvelut tulevat siten siirtymään entistä enemmän Pirkanmaan suuntaan. Terveystuottolain mukainen erikoissairaanhoidon valinnanvapaus toki mahdollistaa jatkossa Jämsän paikallisten erikoissairaanhoidonpalveluiden käytön myös kuhmoislaisille, ja muutenkin siirtymä toteutetaan hallitusti olemassa olevat hoitosuhteet huomioiden ja potilasturvallisuus taaten.

Erikoissairaanhoidon kulut kuuluvat Jämsän osalta Jämsän Terveydelle. Kuhmoisten osalta kustannukset ovat olleet vaikeasti ennakoitavissa, koska yksittäiset potilastapaukset ovat vaikuttaneet pienessä kunnassa erikoissairaanhoidon menoihin suuresti.

Toiminnan tavoitteet ja niiden toteutuminen

Asukkaiden peruspalvelut	
Tavoite	Alueen erikoissairaanhoidon kehittäminen osana hyvinvointialueen prosesseja hallintoylilääkäriin toimesta.
Mittari	Erikoissairaanhoidon rooli selkiytyy osana hyvinvointialue-toimintoja.

Toteutumisen arviointi	<p>Kuhmoisten osalta erikoissairaanhoidon säilyminen Pirkanmaalla, neuvotteluja käydään edelleen siitä kuinka laajasti voidaan palveluita tuottaa jatkossa myös Jämsässä. Valinnanvapauden perusteella toteutus potilaslähtöisesti onnistuu jatkossakin Jämsässä potilaan niin halutessa.</p> <p>Jämsän osalta on osallistuttu aktiivisesti Keski-Suomen hyvinvointialueen kehittämiseen ja varmistettu paikallisten erikoissairaanhoidon palveluiden jatkuminen nykyisessä laajuudessaan. Kiireettömän erikoissairaanhoidon läheteet on alettu ohjaamaan Keski-Suomeen marraskuun 2022 alusta. Hoitosuhteiden siirtäminen Pirkanmaalta Keski-Suomeen tapahtuu asteittain potilaan etu huomioiden ja potilasvirtojen siirtymistä arvioidaan hyvinvointialueiden välillä keväällä 2023.</p>
------------------------	--

Talousarvion toteutuminen

	TA 2022	TA+lta 2022	TP 2022	-lta	tot %
Toimintatuotot	6 421 120	6 421 120	10 790 930	4 369 810	168,05 %
Toimintakulut	-31 481 260	-31 481 260	-36 542 676	-5 061 416	116,08 %
Toimintakate	-25 060 140	-25 060 140	-25 751 745	-691 605	102,76 %
Poistot ja arvonalentumiset			-1 034	-1 034	
Tilikauden tulos	-25 060 140	-25 060 140	-25 752 779	-692 639	102,76 %

Tunnusluvut	TP2021	TA+lta 2022	TP2022
Jämsä			
Erikoissairaanhoidon, tulosalueen kustannukset yhteensä (€/asukas)	1 228	1 274	1 303
Kuhmoinen			
Erikoissairaanhoidon, tulosalueen kustannukset yhteensä (€/asukas)	1 390	1 612	1 574

Talouden näkökulmasta erikoissairaanhoidon kyseisellä ajanjaksolla on Kuhmoisissa toteutunut alle budjetoidun ja se tasaa perusterveydenhuollossa tapahtunutta ylitystä hyvin. Jämsässä kustannukset ylittivät jonkin verran talousarvion. Erikoissairaanhoidon kysyntä on pysynyt ennakoitua suurempana koko loppuvuoden ajan.

Jokilaakson sairaalassa sekä polikliiniset käynnit että leikkaustoiminta ovat edelleen käynnissä ja lähetemäärä edelleen kasvaa. Asiakastytyväisyys on korkealla tasolla ja kehittämistä ja tehostamista tehdään aktiivisesti. Valvontakäynnit Q3 (7-9/2022) osalta on tehty lokakuun 2022 alusta ja Q4 käynnit on tehty tammikuussa 2024. Leikkaustoiminnan osalta huomionarvoista on, että tekonielleikkauksia tehti ensimmäistä kertaa yli 700 vuonna 2022.

LIITE 2**Kuhmoisten kunnan henkilöstö 31.12.2022**

Toimiala	Vakinaiset	Määrä- aikaiset	Työllistetyt ja oppisopimus	Yhteensä	Ilman työllistettyjä	
Yleinen Hallintotoimi		4	2	11	17	6
Sivistys- ja kulttuuritoimi		51	20	1	72	72
Tekninen toimi		18	3		21	21
Yhteensä		73	25	12	110	99

31.12.2022 Henkilömäärä 110(Palvelussuhteita 123)

Vakituisten rakenne: 73 henkilöä, palvelussuhteita 79, joista osa-aikaisia palv.suhteita 14, osa-aikaeläkkeellä 1 sivuvirkoja 4

Työllistetyt/oppisopimus: Palkkatukilaisia 11 henkilöä, oppisopimussuhteessa 1

Määräaikaisten rakenne: 25 henkilöä (palvelussuhteita 32, joista osa-aikaisia 10, sivuvirkoja 6)
1:llä henkilöllä myös vakituinen palvelussuhde, ja yhdellä vakituinen sivuvirka

Mahdollinen eläkelöityminen: Vuonna 2023 65-vuotta täyttäviä 1 henkilöä (synt.vuosi 1958)
Vuonna 2023 64-vuotta täyttäviä 5 henkilöä (synt.vuosi 1959)
Vuonna 2023 63-vuotta täyttäviä 1 henkilöä (synty.vuosi 1960)
Vuonna 2023 62-vuotta täyttäviä 6 henkilöä (synt.vuosi 1961)
Vuonna 2023 61-vuotta täyttäviä 2 henkilöä (synt.vuosi 1962)

Palvelussuhteiden rakenne sukupuolittain

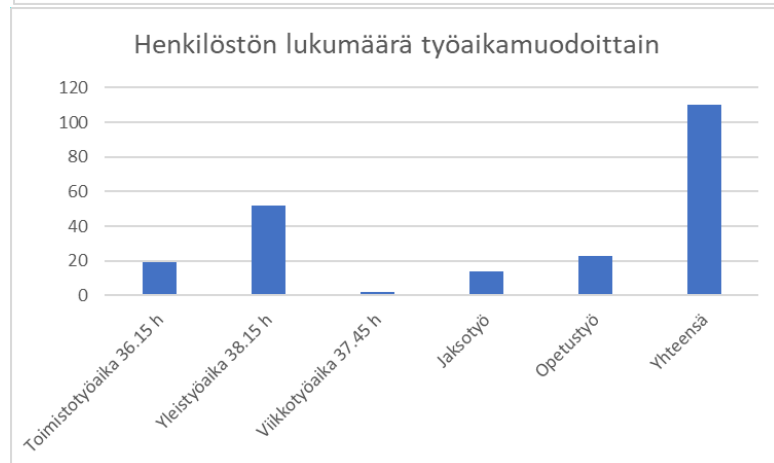
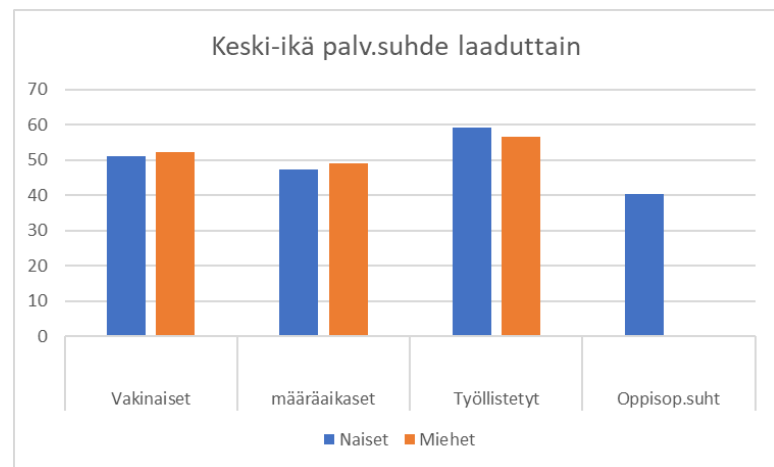
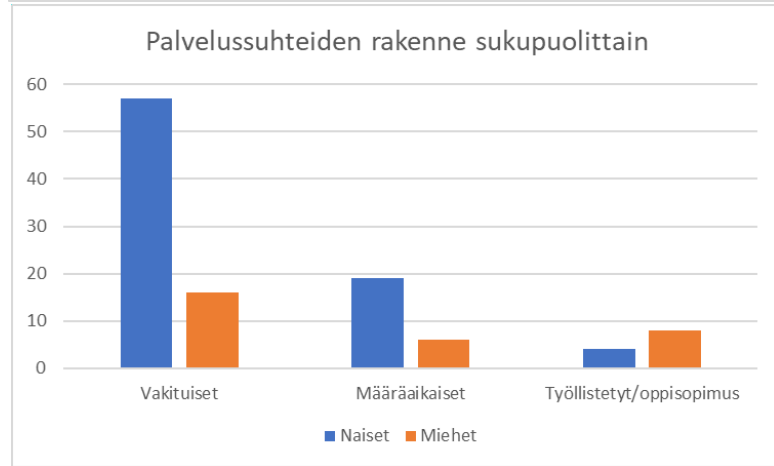
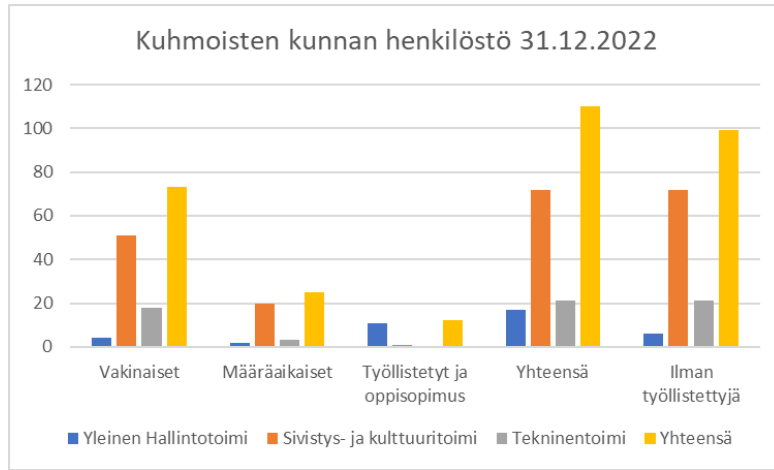
	Naiset	Miehet
Vakituiset	57	16
Määräaikaiset	19	6
Työllistetyt/oppisopimus	4	8

Keski-ikä palv.suhde laaduttain/ sukupuolittain 31.12.2022	Naiset	Miehet
Vakinaiset	51,01	52,12
määräaikaiset	47,17	49,14
Työllistetyt	59,13	56,56
Oppisop.suht	40,47	

Keski-ikä koko henkilöstö 49,88

Henkilöstön lukumäärä työaikamuodoittain 31.12.2022

Toimistotyöaika 36.15 h	19
Yleistyöaika 38.15 h	52
Viikkotyöaika 37.45 h	2
Jaksotyö	14
Opetustyö	23
Yhteensä	110

Palkkakustannukset 2022

Maksetut palkat 3 905 854,87

Henkilökustannukset

Kuel:n alaisista palkoista 20,60%

Vael:n alaisista palkoista 20,60%

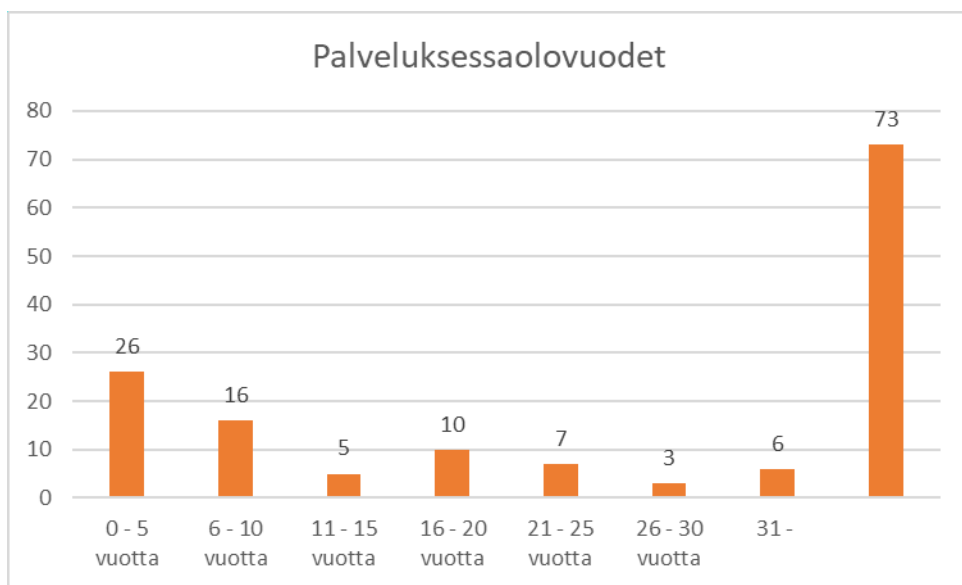
Palveluksessaolovuodet

Vakituinen henkilöstö

Palveluvuodet	0 - 5 vuotta	26
	6 - 10 vuotta	16
	11 - 15 vuotta	5
	16 - 20 vuotta	10
	21 - 25 vuotta	7
	26 - 30 vuotta	3
	31 -	6
		73

Vakituisista 18 henkilöä asuu muualla kuin Kuhmoisten kunnassa

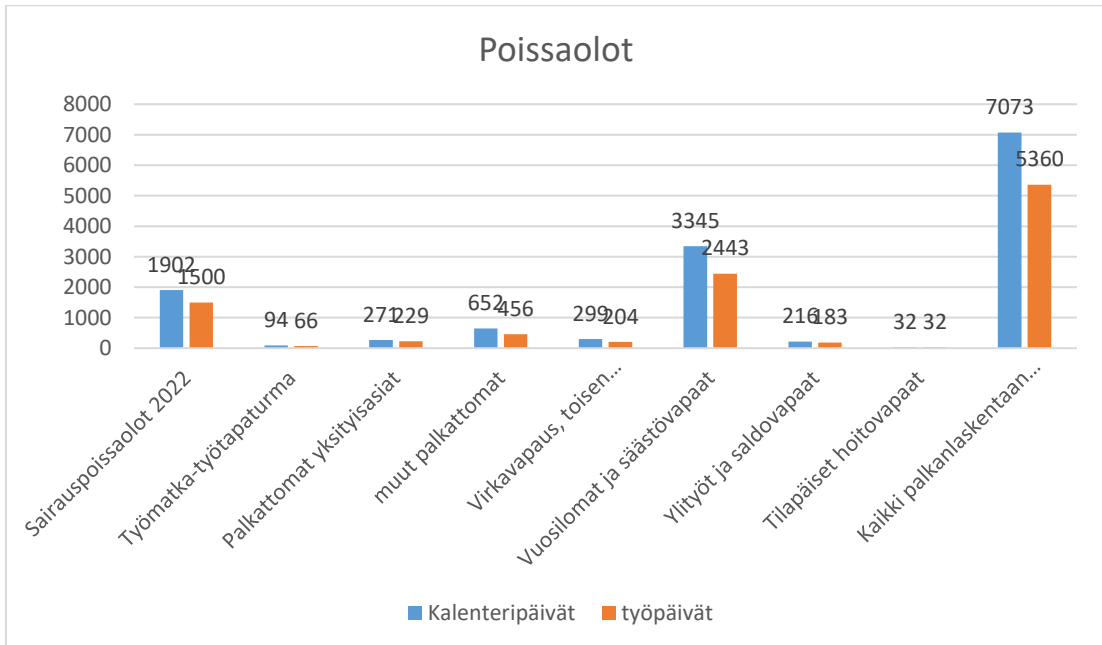
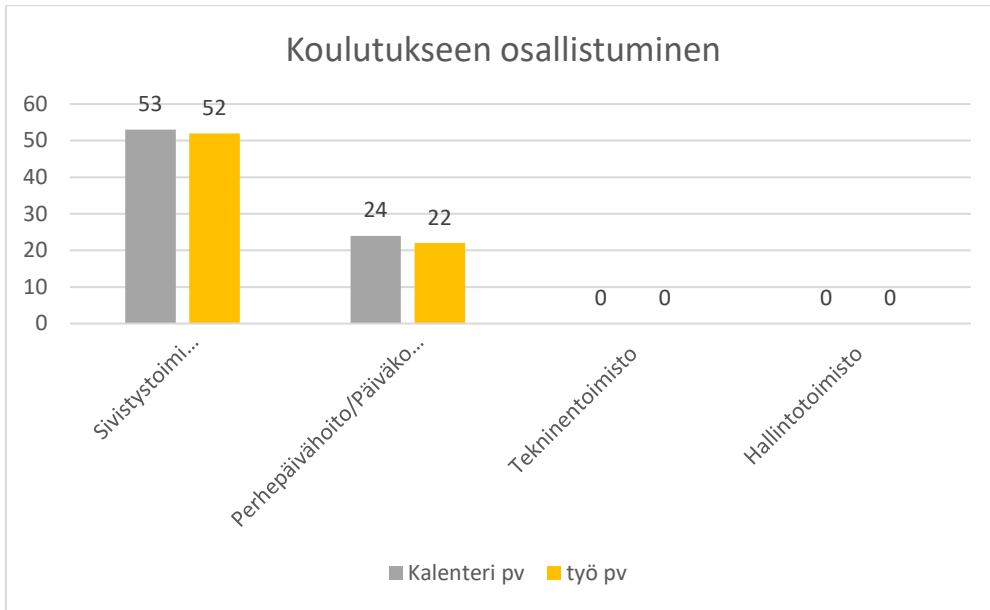
Vuonna 2022 eläkkeelle jäi 2 henkilöä

KESKEYTYKSET 1.1.-31.12.2022**Koulutukseen osallistuminen henkilöryhmittäin**

Työyksikkö		Kalenteri pv työ pv	
Sivistystoimi (Hallinto+opetus+ruokahuolto)		53	52
Perhepäivähoito/Päiväkoti Saukontassu		24	22
Tekninentoimisto		0	0
Hallintotoimisto		0	0
Yhteensä koulutukseen osallistumispäivät		77	74
Osapäivän tuntikoulutuksia oli yhteensä	40tuntia		
Työtehtävä/virkamatkat		71	71
Oppisopimuskoulutuksessa 2022 aikana 0 henkilö			
Opintovapaalla 0 hlö		0	0
Sairauspoissaolot 2022		1902	1500
Työmatka-/työtapaturmat	5 kpl vuonna 2022	94	66
Palkattomat keskeytykset 2022			
-yksityisasiat		271	229
- muut palkattomat (sisält.mm vuorotteluvp. Hoitovapaat,virkavapaudet)		652	456
- virkavapaus, toisen työnantajan palveluksessa		299	204
Yhteensä		1222	889
Vuosilomat ja säästövapaay		3345	2443
Yliytyöt ja saldovapaat		216	183
Tilapäiset hoitovapaat		32	32
(Kaikkia yksittäisiä poissaolosyitä ei ole lueteltu yllä)			
Kaikki palkanlaskentaan ilmoitetut poissaolot yhteensä:		7073	5360

(sisältää yllämainitut keskeytykset)

LIITE 3**Kuhmoisten kunnan vuokrakiinteistöt Oy****Tilikausi 1.1.2022 - 31.12.2022****Toimintakertomus****Yhtiön perustiedot**

Kuhmoisten kunnan vuokrakiinteistöt Oy on 100 %:sti Kuhmoisten kunnan omistama kiinteistöyhtiö. Alkuperäisten seitsemän yhtiön fuusio tehtiin vuonna 2004 ja merkittiin Kaupparekisteriin 11.4.2005. Vuoden 2005 lopussa yhtiö osti Myllykuja 15-16 rivitalot sekä tyhjän kiinteistön Rekolantie 14. 1.3.2021 ostettiin rivitalot Rekolantie 1-7 ja myöhemmin tilikaudella myös rakennusten maapohja. 1.12.2022 omistajayhteisö myi yhtiölle As Oy Peltohokkalan osakehuoneistot Puistotie 4 A 2 ja 4 A 3. Kulunut tilikausi oli yhtiön kahdeksastoista tilikausi.

Yhtiön osakepääoma

Osakkeiden lukumäärä on 5 900 kpl, nimellisarvo 20,00 euroa.

Yhtiön toimiala

Yhtiön toimialana on omistaa ja hallita kiinteistöjä, niillä sijaitsevia rakennuksia sekä vuokrata niissä olevia asuntoja Kuhmoisten kunnassa. Yhtiö on aravarajoituslakien alainen, paitsi asuntojen Myllykuja 15 ja 16, Rekolantie 1-7 ja osakehuoneistojen Puistotie 4 A 2 ja A 3 osalta. Vuokrattavia huoneistoja yhtiöllä on entisten 133 lisäksi 2 osakehuoneistoa.

Tiedot olennaisista tapahtumista tilikaudella ja sen päättymisen jälkeen

Yhtiö toteutti toimialansa mukaista tehtävää sille asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Yhtiön tarkoituksena on tarjota kunnan asukkaille kohtuuhintaisia ja hyväkuntoisia sekä terveellisyyden ja viihtyvyyden kriteerit omaavia kerrostalo- ja rivitalohuoneistoja eri alueilla.

Tilikaudella oli paljon erilaisia tapahtumia ja remontti- sekä kunnossapitotöitä tehtiin runsaasti. Huomattavaa asuntojen käyttöasteen parannusta tapahtui pitkin tilikautta, kun Kuhmoisten kunta päätti vuokrata ukrainasta tuleville sotaa pakeneville yhteensä 13 asuntoa keskustan alueelta.

Tilikauden kunnossapito- ja remonttityöt kohdistuivat yleisesti kaikkiin kiinteistöihin tasapuolisesti. Erityistä oli Kaskitie 9 rakennusten kattojen puhdistus ja suojaus; Kaskitie 7 tehtiin viime kaudella. Rekolantie 5 C - 7 D rakennuksiin asennettiin lumiesteet, jotka puuttuivat kokonaan. Rakennukseen Rekolantie 3 B uusittiin puutarhanpuolen heikkokuntoisten ulko-ovien tilalle lämpöövet. Asuntokohtaiset vesimittarit uusittiin Jussilankuja 3, Myllykuja 15 ja Kaskitie 7 - 9 kaukoluettaviksi. Uudistus helpottaa ja vähentää huomattavasti kiinteistönhoidon ja asuntosihteerin työtä. Tonttien yleiskuvaa paranneltiin sekä puuston että pensasaitojen hoitamisella ja uudistamisella. Kaskitie 7 - 9 huonoa paikoitustilannetta parannettiin sijoittamalla autopaikkoja myös asuntopihoihin. Tilikauden lopussa yhtiö sitoutui omistajan esittämään järjestelyyn valokuituyhteyksien toteutukseen. Asunto-osakkeiden Puistotie 4 A 2 ja A 3 remontointi asuinhuoneistoiksi alkoi tilikauden päättymisen jälkeen. Muita erityisiä tapahtumia ei ole ollut kuluneen tilikauden päättymisen jälkeen.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Toiminta on vuokra-asuntojen hallinnoiminen, ylläpitäminen ja vuokraaminen asuntoja tarvitseville. Yhtiön tulevaisuus näyttää kohtalaiselta, kun huolehditaan sopivasti riittävästä asuntokannasta.

Kuhmoisten kunnan vuokrakiinteistöt Oy Tilikausi 1.1.2022 - 31.12.2022

Tulevaisuuden näkymät ja toimintaympäristö ja riskien hallinta

Yhtiössä ei lähitulevaisuudessa nähdä suuria riskejä, vaikka toimintaympäristö muuttuu kiivaaseen tahtiin myös muualla maailmassa ja niiden vaikutukset näkyvät meilläkin, kuten maahanmuutossa. Kaikki mullistukset näyttävät vaikuttavan niin energian hintoihin kuin rahoitusmarkkinoihinkin. Uskomme kuitenkin maailman tilanteen tasaantuvan ja rauhoittuvan ajan kuluessa, ja sen myötä huimasti nousseiden asumiskustannustenkin tulevan alemmas lähelle edelliskausien tasoja. Yhtiö on jo vuosittain toteuttanut remonteissa säästökohteita ja tämä aika juuri kaipaa lisää niitä toimia.

Omaisuus on vakuutettu riittävällä omaisuusvakuutuksilla ja vastuuvakuutuksilla. Yhtiön henkilöstö on vakuutettu lakisääteisillä vakuutuksilla ja hallinto vastuu- sekä oikeusturvalla. Kaikkiin asuntoihin on uusittu palovaroittimet, joissa on 10 vuotta toimiva akku.

Riskit hallinnon toiminnassa on tasoittunut tilikaudella, kun asuntosihteerin/ palkanlaskennan työ on nyt eri toimihenkilön käsissä. Siten toimitusjohtajan työ on vastaavasti helpottunut huomattavasti.

Kun talouden peruspilareina ovat vain vuokratuotot, on todella tärkeä huolehtia vuokratuottojen saamisesta täysimääräisinä. Maksukyky on kuitenkin heikkenemässä yleisen taloustilanteen johdosta. Sosiaaliturva on melko hyvin auttanut heikossa asemassa olevia, mutta kuitenkin on harmittavasti jouduttu toteamaan, ettei mikään aina ole auttanut ja asukkaita on jouduttu irtisanomaan. Rästit on perittävinä. Luottotappioiksi on kirjattu ne, joiden saanti on epävarma eikä perintä tuota tulosta.

Asuntojen käyttöaste koheni tällä tilikaudella huomattavasti ukrainalaisten asuttamisen myötä. Tilanne on herkästi myös muuttuva, eikä tiedetä miten tämä tilanne kestää ja kehittyy. Taloudellista riskiä eivät ukrainalaiset tuota, koska Kuhmoisten kunta vastaa heidän vuokrastaan.

Taloudellinen tilanne

Tilikauden taloudellinen tilanne on kohtuullinen, vaikka kulutilitapahtumia on ollut paljon. Toiminnassa on pyritty siihen, että kustannuksia tuottavat työt ja toimet ovat kiinteistöjen ja asuntojen hyvää tasoa ylläpitäviä ja osittain jopa kuntoa kohottavia sekä energiaa säästäviä. Tilikaudella ei ole tarvittu käyttää lainarahoitusta, eikä Kuntarahoituksen koko limiitti ole käytössä.

Yhtiön liikevaihto oli 630 000 euroa; nousten 50 000 euroa verrattuna edelliseen tilikauteen. Kiinteistöjen hoitokulut ja palkkakulut nousivat ollen yhteensä 600 000 euroa. Korkokulut nousivat reippaasti 27 900 euroon, ollen edellisellä kaudella vain 18 300 euroa. Lainojen vuosi-lyhennykset olivat 145 000 euroa lyhennysohjelmiensa mukaisesti maksettuina. Lyhytaikaista rahoitusta yhtiöllä on Kuntarahoituksen 500 000 euron limiitistä käytössä 400 000 euroa. Omistajan tekemissä päätöksissä, jotka ovat koskeneet myös tytäryhtiötä, on omistaja ottanut tarvittaessa huomioon yhtiön taloudellisen tilanteen kiitettävästi. Tilikauden lopussa keskimääräinen käyttöaste oli noin 92 %; keskusta-alueella käyttöaste oli 95 %; mutta haja-asutusalueilla vain n 35 %.

Vuokria korotettiin tilikauden alussa keskimäärin 2 - 3 %, kohdistuen erikseen kiinteistökohtaisesti.

Koska yhtiön asunnoista suurin osa on aravarajoituslain alaisia, vuokrien määrittelyssä on toimittu kyseisten lakien määräysten mukaisesti. Vuokrataso on paikkakunnan aravan hyväksymää tasoa alempia. Aravarajoitusten alaisten asuntojen tuottoja ei ole valunut käytetyiksi rajoituksista vapaisiin kuluihin.

Kuhmoisten kunnan vuokrakiinteistöt Oy

Tilikausi 1.1.2022 - 31.12.2022

Hallinto ja henkilöstö

Yhtiökokous

Kuhmoisten kunnan vuokrakiinteistöt Oy:n yhtiökokous pidettiin 29.11.2022

Hallitus

Peltonen Alli, hallituksen puheenjohtaja	1.1.2022 - 31.12.2022
Eeva Lehtonen, jäsen	1.1.2022 - 31.12.2022
Eija Nurmilaakso, jäsen	1.1.2022 - 31.12.2022
Mika Kyrö, jäsen	1.1.2022 - 29.11.2022
Saartoala Hemmo	29.11.2022 - 31.12.2022
Sanna Luukkanen, varajäsen	1.1.2022 - 31.12.2022

Toimitusjohtaja, tekninen isännöitsijä

Alli Peltonen	1.1.2022 - 31.12.2022
---------------	-----------------------

Tilintarkastus

Revisium Oy	1.1.2022 - 31.12.2022
Päävastuullinen Ville Valkonen, HT, JHT	
Päävastuullinen Jaakko Rönkkö, KHT, JHT	
Varatilintarkastaja Mikko Lilja, KHT, JHT	

Asukasdemokratia

Asukasdemokratialain mukaan yhtiön hallitukseen on valittava yksi asukasedustaja. Hallituksen jäsen Eeva Lehtonen on valittu asukkaiden edustajana.

Henkilöstö

Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä	2022	2021
Hallinto	1	1
Kiinteistöhoito ja siivous	4	4 henkilöä
loma- ja osa-aikaiset	0	1 henkilöä

Konserniohje ja omistajan ohjaus

Toimitusjohtaja osallistuu usein yhteisiin kokouksiin tiedottaen konserniohjeen mukaisesti yhtiön asioista ja yhtiön tulevista toimista varmistaen yhtiön toiminnalle omistajan edustajan hyväksynnän.

Tilikauden 1.1.2022 - 31.12.2022 taseen osoittaman voiton kirjaaminen

Hallitus esittää, että tilikauden voitto 3 631,98 euroa merkitään taseessa yhtiön vapaan oman pääoman lisäykseksi. Edelleen hallitus esittää, että osinkoa ei jaeta.

Kuhmoisten kunnan vuokrakiinteistöt Oy
Tilikausi 1.1.2022 - 31.12.2022

Talousarviovertailu

Tuloslaskelma	1.1.2022 - 31.12.2022	1.1.2022 - 31.12.2022	1.1.2022 - 31.12.2022
	kuluva tilikausi	talousarvio	talousarvio Rekolantie 1 - 7
			lisäys talousarv. 1.3.2021 alk
Liikevaihto			
Vuokrat	587 451,44	520 000,00	81 043,00
Käyttökorvaukset	52 438,96	47 000,00	10 656,00
Liikevaihto yhteensä	639 890,40	567 000,00	91 699,00
Liiketoiminnan muut tuotot	11 411,42		
	651 301,82		
Henkilöstökulut			
Palkat	-41 013,22	-40 000,00	-2 000,00
Eläkekulut	-7 155,29	-8 000,00	-400,00
Muut henkilösivukulut	-5 689,80	-3 000,00	-100,00
	-53 858,31	-51 000,00	-2 500,00
Poistot rakennuksista	-102 747,73	-101 500,00	-5 300,00
Poisto kalustosta	-1 302,65		
	-104 050,38		
Muut kiinteistön hoitokulut			
Hallinto, tilintarkastus, toim.vuokra	-27 471,84	-30 000,00	-4 000,00
Käyttö- ja huoltokulut	-3 997,58	-5 000,00	-1 000,00
Ulkoalueiden hoito	-20 993,99	-10 000,00	-1 500,00
Siivoustarvikkeet	-447,50	-1 000,00	-100,00
Lämmitys	-164 833,41	-105 000,00	-24 000,00
Vesi ja jätevesi	-47 932,20	-45 000,00	-8 000,00
Kiinteistösähkö	-17 984,47	-12 000,00	-6 500,00
Jätehuolto	-14 414,31	-13 500,00	-2 000,00
Kiinteistövakuutukset	-17 464,85	-14 000,00	-2 500,00
Kiinteistövero	-19 224,34	-18 000,00	-1 800,00
Vuosikorjaukset	-64 896,16	-50 000,00	-5 000,00
Eriks. päät. ulko-ovet ja vesimittari	-39 484,30	-150 000,00	-50 000,00
Muut hoitokulut	-3 593,91	-4 000,00	-217,00
	-442 738,86	-457 500,00	-106 617,00
Luottotappioihin	-16 094,61		
Laajakaistaliittymäkustannuksia		-10 000,00	
Liikevoitto (tappio)	34 559,66	-53 000,00	-22 718,00
Lainan nosto tarvittaessa rem.työt			25 000,00
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot			
Korkokulut ja muut rah.kulut	-27 917,43	-18 000,00	
Voitto ennen tilinpäätössiirt	6 642,23	-71 000,00	
Lyhytaik. rah. nosto Kuntarahoitus tarvitt.		100 000,00	
Vain talousarviossa esitetty laina kunnalta Rekolantie 1-7 remontteihin			
Tuloverot	-3 010,25		
Tilikauden voitto (tappio)	3 631,98	29 000,00	2 282,00

Kuhmoisten kunnan vuokrakiinteistöt Oy**Tilikausi 1.1.2022 - 31.12.2022****Sitovat tavoitteet:**

Tavoite	Mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
Kunnan tarpeisiin soveltuvan asuntokannan ylläpitäminen	Käyttöaste %	92 %	87 %
Asuntokannan suunnitelmallinen hoito	Vuosikorjaukset e/ m ²	9,48 €/m ²	96 980 € 13,74 €/ m ²
	Erikseen päätetyt korjaukset Ulko-ovia käyttövesimittareita	150 000 e	10 400 € 1,52 €/ m ²
	Rakennuskohtainen hoito- ja käyttösuunnitelma PTS	PTS päivitys	5 vuoden suunnitelma
Energiankulutuksen vähentäminen	vedenkulutus l/hlö/vrk kulutus vähenee mittareiden myötä	120 l hlö/vrk	110 l /hlö / vrk uusia ulko-ovia uusia vesi- mittareita

Öljynostot 45 600 l. Lämmitettävä pinta-ala 2 138,5 m², kulutus 21,30 l/m² vastaa 213 kWh/m²
Kaukolämmön ostot 911 200 kWh, lämmitettävä asuinpinta-ala 4 395,5 m², kulutus 207 kWh/m²
Tilikausi kului hyvin oletetulla tavalla ja talous pysyi kohtalaisen vakaalla tasolla.

Tulot ylitti talousarvion, johon vaikutti kohtuullinen vuokrien korotus ja käyttöasteen nousu.

Menopuolella näkyi yleinen kustannustason nousu sekä energian ja palvelusten osalta.

Vuosikorjauksiin käytettiin arviota enemmän, erikseen päätettyihin remonteihin varattua vähemmän.

Rahoituslaskelma 1.1.2022 - 31.12.2022

Tuotot	Vuokrat ja käyttökorvaukset	639 890,40
	Liiketoiminnan muut tuotot	11 411,42
		<u>651 301,82</u>
Hoitokulut	Henkilöstökulut	-53 858,31
	Kiinteistöjen hoitokulut	-442 738,86
	Asunto-osakkeiden osto	-8 000,00
	Tuloverot	-3 010,25
	Luottotappiot	-16 094,61
	Rahoituksen korkokulut	-27 917,43
	Rahoituslainojen lyhennykset	-144 229,90
		<u>-695 849,36</u>
Tilikauden 2022 alijäämä		-44 547,54
Siirtyvä jäämä edellisiltä kausilta		-80 360,51
Seuraavalle tilikaudelle siirtyvä alijäämä		<u>-124 908,05</u>
Vaihtuvat vastaavat		14 418,53
Lyhytaikainen vieras pääoma		-139 326,58
Tilikaudelle 2023 siirtyvä alijäämä		<u>-124 908,05</u>

Kuhmoisten kunnan vuokrakiinteistöt Oy
Tilinpäätös 1.1.2022 - 31.12.2022

Tase	1.1.2022 - 31.12.2022	1.1.2021 - 31.12.2021
Vastaavaa	kahdeksastoista tilikausi	seitsemästoista tilikausi
Pysyvät vastaavat		
Aineelliset hyödykkeet		
Maa-alueet	245 638,75	245 638,75
Rakennukset ja rakennelmat	2 465 945,61	2 568 693,34
Koneet ja kalusto	3 907,96	5 210,61
Laajakaistaliittymät	12 276,00	12 276,00
Sijoitukset, Kaukolämpöliittymät	31 503,30	31 503,30
Sijoitukset, osakkeet	8 000,00	
Pysyvät vastaavat yhteensä	2 767 271,62	2 863 322,00
Saamiset myyntisaamiset	9 794,11	20 123,65
Muut saamiset, sähkömaksut	4 576,42	9 513,67
Kassatili	48,00	48,00
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	14 418,53	29 685,32
Vastaavaa yhteensä	<u>2 781 690,15</u>	<u>2 893 007,32</u>
Vastattavaa		
Oma pääoma		
Osakepääoma	118 000,00	118 000,00
Osakepääoma rahasto	82 408,21	82 408,21
	200 408,21	200 408,21
Svop-rahastot	455 136,91	455 136,91
	655 545,12	655 545,12
Edellisten tilik. voitto/tappio	-11 029,50	-61 987,98
Tilikauden voitto / tappio	3 631,98	50 958,48
	-7 397,52	-11 029,50
Oma pääoma yhteensä	648 147,60	644 515,62
Tilinpäätössiirtojen kertymä		
Asuintalovaraus	45 000,00	45 000,00
Vieras pääoma, pitkäaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta	1 046 264,62	1 190 177,28
Omistajayhteisöltä tertiäärilainat	358 747,71	358 747,71
	1 405 012,33	1 548 924,99
Vieras pääoma, lyhytaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta	568 069,33	558 117,21
Laina lyhytaikainen omistajalle	8 000,00	8 000,00
Saadut ennakkomaksut ja vuokravakuudet	10 712,00	5 610,61
Ostovelat muille	39 807,67	45 503,68
Ostovelat omistajayhteisölle	36 364,87	35 269,24
Muut lyhytaikaiset velat	8 000,00	0,00
Siirtovelat, jaksot.korot	2 126,41	590,77
Korkovelat omistajayhteisölle	8 968,72	0,00
Ennakonpid.velka 12.2021 palkoista	216,49	373,95
Tyel-maksuvelka	1 020,55	852,28
Siirtovelat, sava, työllisyysrahasto	244,18	248,97
	683 530,22	654 566,71
Vieras pääoma yhteensä	2 088 542,55	2 203 491,70
Vastattavaa yhteensä	<u>2 781 690,15</u>	<u>2 893 007,32</u>

Kuhmoisten kunnan vuokrakiinteistöt Oy
Tilinpäätös 1.1.2022 - 31.12.2022

Tuloslaskelma	1.1.2022 - 31.12.2022 kahdeksastoista tilikausi	1.1.2021 - 31.12.2021 seitsemästoista tilikausi
Liikevaihto		
Vuokrat	587 451,44	533 564,86
Käyttökorvaukset	52 438,96	46 194,95
Liikevaihto yhteensä	<u>639 890,40</u>	<u>579 759,81</u>
Muut liiketoiminnan tuotot	11 411,42	33 294,21
Henkilöstökulut		
Palkat	-41 013,22	-29 820,41
Eläkekulut	-7 155,29	-7 299,91
Muut henkilösivukulut	<u>-5 689,80</u>	<u>-3 250,73</u>
	-53 858,31	-40 371,05
Poistot	-104 050,38	-107 609,18
Muut kiinteistön hoitokulut		
Hallintokulut	-27 471,84	-28 713,79
Käyttö- ja huoltokulut	-3 997,58	-2 281,32
Ulkoalueiden hoito	-20 993,99	-15 479,47
Siivoustarvikkeet	-447,50	-685,38
Lämmitys	-164 833,41	-136 770,61
Vesi ja jätevesi	-47 932,20	-46 078,51
Kiinteistösähkö	-17 984,47	-16 851,62
Jätehuolto	-14 414,31	-13 655,88
Kiinteistövuokrat	-17 464,85	-15 689,08
Kiinteistövero	-19 224,34	-17 188,51
Korjaukset	-104 380,46	-87 520,53
Muut hoitokulut	<u>-3 593,91</u>	<u>-6 012,24</u>
	-442 738,86	-386 926,94
Luottotappioihin	-16 094,61	-7 644,27
	<u>-458 833,47</u>	<u>-394 571,21</u>
Liikevoitto (tappio)	34 559,66	70 502,58
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot		
Korkokulut ja muut rah.kulut	<u>-27 917,43</u>	<u>-18 294,11</u>
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja	6 642,23	52 208,47
Tuloverot	-3 010,25	-1 249,99
Tilinpäätössiirrot		
Tilikauden voitto (tappio)	<u>3 631,98</u>	<u>50 958,48</u>

LIITE 4

KUHMOISTEN VERKKOPALVELUT OY:N JA KUHMOISTEN LAAJAKAISTA OY:N TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMA 2022

Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteuma tilikaudella 1.1. - 31.12.2022

Tavoite	Mittari	Toteuma v. 2022
Uusien aktiiviliittymien myynti	Myytyjen liittymien määrä	5 kpl
Valmiusliittymien myynti aktiiviliittymäksi (taloyhtiöt + yksityiset)	Aktivoitujen liittymien määrä	0 kpl
Kieppiliittymät ja liittymävaraukset, myynti aktiiviliittymiksi	Aktivoitujen liittymien määrä	0 kpl
Poistuneet liittymät (irtisanoutuneet tai suljetut)		2 kpl
Aktiiviliittymien nettolisäys		3 kpl

Kuhmoisten Laajakaista Oy:n varsinainen jatkuva tulovirta muodostui verkkomaksuista. Lisäksi satunnaisia tuloja on saatu palvelujen myynnistä (näytöt, kaapelivaurioiden korjaustyöt, tarvikemyynti). Vuonna 2022 myydyt uudet liittymät tehtiin lievästi positiivisella katteella, ts. liittymistä saatu myyntitulo kattoi rakentamiskustannukset.

Vuoden 2022 toiminnalliseksi tavoitteeksi asetettiin 18 uuden aktiiviliittymän nettolisäys. Yleisen taloustilanteen nopea negatiivinen muutoskehitys (korkotason nopea nousu ja inflaatiokehitys) toimintavuoden aikana vaikeutti kuitenkin merkittäväällä tavalla liittymämyyntiä; uusien liittymien rakentamiseksi tehtyjen tarjousten saanto jäi historiallisen alhaiselle tasolle. Talouden epävarma tilanne heijastui yhtiön liiketoimintaan myös siten, että kotitaloudet luopuivat erityisesti vapaa-ajan kiinteistöissä olevista valokuituliittymistä kiinteistöjen siirtyessä seuraavalle sukupolvelle.

Tilikauden aikana Kuhmoisten Laajakaista Oy:n liiketoiminta valokuituverkkoineen myytiin Valokuitunen Oy:lle. Myynti katsottiin koko kuntakonsernin kannalta parhaaksi vaihtoehdoksi. Kauppahinta oli 1 200 000 euroa, josta 100 000 euroa jäi mahdollisten tulevien velvoitteiden vakuudeksi kauppahintapidätyksenä Valokuitunen Oy:n haltuun 12 kuukauden ajaksi.

Kuhmoisten Laajakaista Oy on tarkoitus purkaa tilikauden 2023 aikana. Yhtiö tulee lyhentämään Kuhmoisten Verkkopalvelut Oy:lle pitkäaikaista lainaansa tilikauden aikana noin 700 000 euroa. Loppuosaa pitkäaikaisesta lainastaan yhtiö pyytää anteeksi Kuhmoisten Verkkopalvelut Oy:ltä. Näiden järjestelyjen toteuduttua sekä Valokuituselle luvattujen toimintavelvoitteiden päätyttyä 30.6.2023 on mahdollista käynnistää selvitystilamenettely yhtiön purkamiseksi.

KONSERNITULOSLASKELMA	1.1.-31.12.2022	1.1.-1.12.2021
Liikevaihto	100 045,33	96 476,39
Liiketoiminnan muut tuotot	5 691,54	2 599,47
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-4 891,41	-6 564,13
Varaston muutos	-15 204,64	-757,75
Ulkopuoliset palvelut	-33 855,35	-18 701,46
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-53 951,40	-26 023,34
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-17 381,25	-12 687,79
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-2 540,81	-1 848,17
Muut henkilösivukulut	-400,84	-355,28
Henkilöstökulut yhteensä	-20 322,90	-14 891,24
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	0,00	-61 925,53
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	0,00	-61 925,53
Liiketoiminnan muut kulut	-1 063 748,98	-57 750,78
LIIKEVOITTO (-TAPPIO)	-1 032 286,41	-61 515,03
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkokulut ja muut rahoituskulut, muut	-16 536,89	-18 426,14
Muut korko- ja rahoitustuotot muilta yhteensä	535 127,76	92,04
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	518 590,87	-18 334,10
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TP. SIIRT. JA VEROJA	-513 695,54	-79 849,13
Tuloverot		
Tilikauden verot	-108 050,68	-1 303,73
Tuloverot yhteensä	-108 050,68	-1 303,73
Vähemmistöosuudet		18 320,21
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	-621 746,22	-62 832,65

KONSERNITASE

VASTAAVAA	31.12.2022	31.12.2021
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset ja rakennelmat		
Omistettut	0,00	16 794,33
Koneet ja kalusto	0,00	1 233,83
Muut aineelliset hyödykkeet	0,00	2 176 298,48
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	0,00	2 194 326,64
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	0,00	2 194 326,64
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	12 230,78	27 435,42
Vaihto-omaisuus yhteensä	12 230,78	27 435,42
Saamiset		
Lyhytaikaiset		
Myyntisaamiset	1 766,80	1 999,40
Muut saamiset	102 442,58	700,52
Siirtosaamiset	1 033,16	5 898,22
Saamiset, lyhytaikaiset yhteensä	105 242,54	8 598,14
Saamiset yhteensä	117 473,32	8 598,14
Rahat ja pankkisaamiset	1 181 554,46	184 004,09
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	1 299 027,78	220 037,65
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 299 027,78	2 414 364,29

KONSERNITASE

VASTATTAVAA	31.12.2022	31.12.2021
OMA PÄÄOMA		
Osakepääoma		
Osakepääoma	20 000,00	20 000,00
Sij.vapaan oman po.n rahasto	367 500,00	195 000,00
Ed. tilikausien voitto (tappio)	-417 357,25	-260 709,06
Tilikauden voitto (tappio)	-621 746,22	-62 832,65
Oma pääoma yhteensä	-651 603,47	-108 541,71
Vähemmistösuus		11 184,46
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta	1 687 500,00	1 822 500,00
Pitkäaikainen yhteensä	1 687 500,00	1 822 500,00
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoituslaitoksilta	135 000,00	135 000,00
Saadut ennakot	1 208,06	3 201,61
Velat konserni lyhytaik.	0,00	535 000,00
Ostovelat	10 478,81	2 905,53
Muut velat	1 391,39	3 008,02
Siirtovelat	115 052,99	10 106,38
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	263 131,25	689 221,54
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	1 950 631,25	2 511 721,54
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 299 027,78	2 414 364,29